

JOHAN LUDVIG RONEBERGS

SAMLADE ARBETEN.

Fjerde Bandet.

HELSINGFORS.

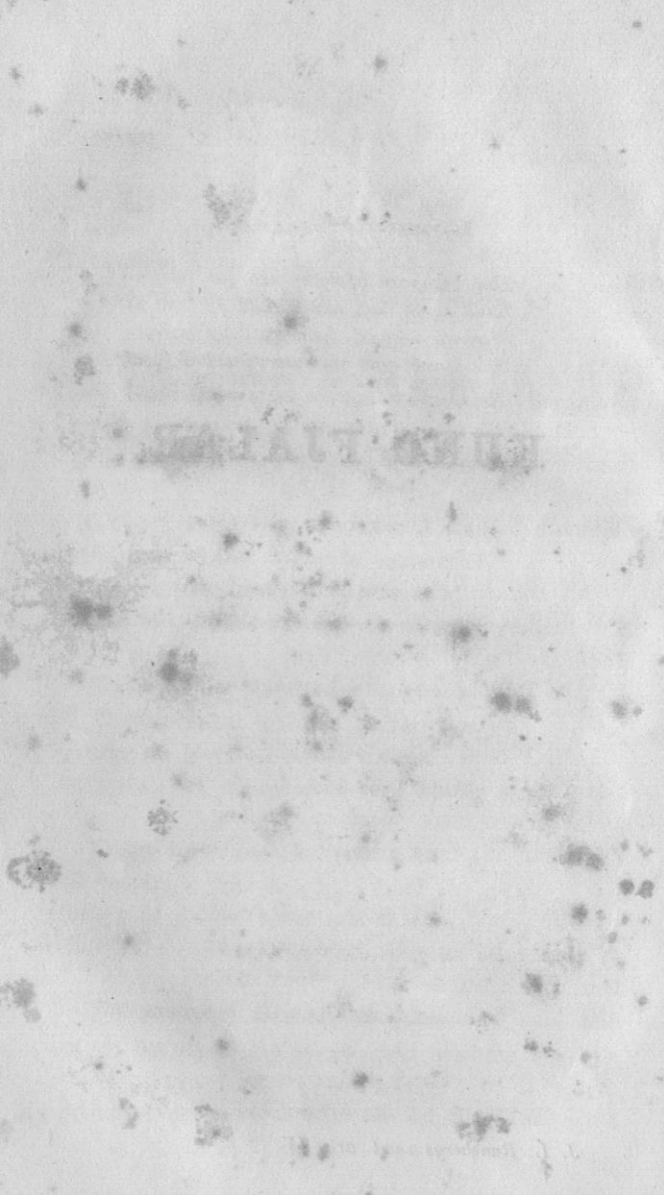
Theodor Sederholms för lag.

Finska Litteratur-sällskapetets tryckeri.

1861.

Imprimatur: *Carl von Schoultz.*

KUNG FJALAR.

Första Sängen.

*Han, skaparn af lycka och sed,
Skall se en dag, när fläckad af brott hans ätt
Slocknar i blygd, hans son, den ende,
Sluter som brud sin syster i eldad famn.*

Satt hög å sin konungastol
Hugstore Fjalar, Gauthiods kung. Hans blick,
Klarnad i vunna segrars fröjder,
Skimrade ung än under hans silfverhår.

Jul kommit; det dracks i hans borg,
Midvinterns fästmjöd gäste i skumhöjdt horn,
Hundrade facklor brunno, flere
Jublade kämpar nu i sin konungs sal.

Alf, Wesete, Kare och Rafn,
I sommarns strider pröfvade, Ingul djerf,
Agnar och berserks-mördarn Hadding,
Ynglingar än, dock nämnde i skaldens sång,

Styr, ärrig, och Sote, med sköld
Af tvenne tolfter pilar igenomträngd,
Drucko i drottens rund. Hvem täljer
Alla hans kämpars namn och de bragders tal?

En glömme dock sångaren ej,
Årtyngde Sjolf, härskarornas bane, dig,

Ende af fordna tiders hjeltar,
Sparad åt Fjalar kung i hans ålder än.

Du stod vid hans sida, då ung
I bådas ådror brusade livvets ström;
Trottsande årens makt och dödens,
Blödde en svalkad blod du med honom än. —

Lyss, Konungen reser sig opp,
Hans hand har fattat skummande hornet kring.
Hugad är drotten nu att tala,
Svärja han vill sin ed, det är löftets stund.

„Upp“, talar han, „lyssnen J män,
Den gamle ekens svällande sommarlöf,
Vuxna på nytt kring gråa stammen,
Härjad af stridens stormar så mången gång.

Hvem finnes bland eder, som ren
På blomsterängar kufvade fjärlar, när
Fjerran på Morvens strand Dunkomar
Bleknande bet min glafven med blodig tand?

Skepp hade jag nio; med män,
Till hundrade från hvarje, i land jag gick.
Mötte med dubbel makt min Morven,
Glimmande stolt mot gryende dagens rand.

Två stodo på stranden vi qvar,
Jag en och Sjolf den andra, när qvällens sky
Bleknad i vester samm, och månen
Sänkte på svärdets skördar sin blick af frid.

Så föll sig vårt ynglingadåd.
 På kinden växte skägget, vi blefvo män,
 Härjade land, dem ingen vinter
 Härjat, och foro längre än sommarn far.

Mö tog jag, då grånade ren
 Min lock, men drottningarnamn jag den väna bjöd.
 Son hon mig gaf och dotter. Båda
 Leka med blommor än på sin moders graf.

Mätt är jag på bragder och strid.
 Fräjdstore drottar gälda mig skatt, mitt namn
 Tröttade skalders läpp, och harpan
 Äger för nya segrar ej toner fler.

Nu lyster mig hvila engång.
 Min lefnads dag, den stormiga, nått sin qväll,
 Stillare vindar susa; spörje
 Kufvade haf och länder mitt aftonlugn“.

Så talte han. Lyssnande stod
 Fejdvane Sjolf. Den grånade kämpens bröst
 Svällde af otämd harm, och mörker
 Breddes i fåror öfver hans ögonbryn.

„Hvad, svek mig mitt öra“, han sad,
 „Var det kung Fjalars stämma, som hvila ljud?
 Tröttnade örnen ren att jaga,
 Älskar han ärans strålande rymd ej mer?“

Djerft höjer sig Erin ännu,
 Två gånger kufvadt, trotsar det än ditt svärd.

Smygande Bjarmer bloda hafven,
Vill du dem bida här på din egen strand?

Ro skänker oss högen allen;
Derofvan hvilat ingen, den svage minst.
Hårda de äro lifvets lekar.
Ve, att din kraft är bruten i förtid, Kung!“

Stolt drogs, vid den åldriges ord,
Kring Fjalars läpp ett leende. Hornet gaf
Svennen han åter, och från vapen-
smyckade pelarn tog han sin båge lugn.

Nu hvinade strängen. En blix
Flög salen genom. Skälfvande klang en sköld,
Träffad å motsatt vägg, men pilen
Darrade djupt bakom den i furans mærg.

Ej syntes för kämparne då
Ett skott, likt detta, skjutet i Nord. Men lugnt
Fattade Kungen hornet åter,
Väldig i salen spordes hans röst på nytt:

„Frid“, sade han, „skydda jag vill.
Förnimmen, Gauthiods söner, er Konungs ed!
Vidgade hyddor, sparda lunder,
Tegar af guldax vare mig segrar nu.

Gro skall i mitt hägnade land
Hvad ljuft, hvad mildt i människobröst blef sådt,
Svagheten blomma trygg, och kraften,
Sparande svärdet, glädas att skona blott.

Trott har på min vilja jag förr,
 På samma vilja tror jag ännu; i strid
 Styrde den dödens gång, i friden
 Styra den skall, okufvelig, lifvets gång.

Yfs våldet med hotande arm,
 Står ondskan trygg, bryts lag i mitt rike, kränks
 Täckelig sed och fridlyst ordning,
 Sjunke i glömska Fjalar och Fjalars ed!“

Sagdt. Dallrande spordes ännu
 Hans stämmas ljud i kämparnes barm. Han sjelf
 Förde med långsam hand till läppen
 Hornet och drack det ut i ett andetag.

Nu satte sig kungen i frid.
 Då steg från dörren fram till hans thron en gäst;
 Ingen hans ankomst varsnat, undran
 Följde den mörktomskyggades stilla gång.

Böjd syntes han först till sitt skick,
 En okänd fremling, kufvad af nöd och år;
 Högre dock hvarje steg hans skepnad
 Gjorde, och jättelik han för Fjalar stod.

Opp slog han sin kappa, man såg
 Med häpnad Dargar, siaren, ödets tolk,
 Mäktig att genomtränga dunkla,
 Kommande tiders djup med sin andes blick.

Sedd var han sen hundrade år
 Bland Nordens fjäll, af lyckliga sällan dock.

Hotande, dystra åskor fjerran
 Anade den, som hörde hans lugna röst.

Nu talte han: „Konung, din ed
 Var stor, en större hörde dock Dargar nyss,
 Der han på klippans spets i lugnet
 Lyssnade tyst till ljud från ett nattmolns rand.

Ord hörde han: Fjalar har glömt
 Att Gudar skipa människors lott, han tror
 Stolt på sin viljas lag, och ordna
 Vill han en framtids skick med sin kraft af stoft.

Se skall dock hans öga ännu,
 Förn högens natt hans flyktiga storhet gömt,
 Eviga maktens lek med spotska,
 Trottsande jordbarns löften, af bublans tyngd.

Han, skaparn af lycka och sed,
 Skall se en dag, när fläckad af brott hans ätt
 Slocknar i blygd, hans son, den ende,
 Sluter som brud sin syster i eldad famn“.

Tyst blef det i salen, det blef
 För skådarns blick en syn, som då haglets skur
 Stormat förbi, och lugnet åter
 Läger sig kyligt öfver en hvitnad bygd.

Blek satt på sin herrskarethron
 Kung Fjalar, färglös rördes hans läpp, och hårdt
 Kämpades inom hjeltebarmen,
 Innan med kufvad smärta han tog till ord:

„Gån“, sade han, „bringen mig hit
 Min Hjalmar, bringen Gerda, den späda, hit;
 Skåda jag vill dem båda, välja
 Vill jag emellan båda, ty en skall dö.

Känn, siare, Fjalar och känn
 Hans trots, till molnets Gudar hans hälsning bär,
 Spörj, om de lärt att allt försaka,
 Innan, som han, de vant sig att allt förmå.

Nu, trampa din nattliga ban.
 När engång Fjalar rister sig geirsodd, kom,
 Innan hans hand vid svärdet domnar,
 Gällda han vill dig lön för din svarta lögn“.

„Kung“, talade Dargar, „ditt ord
 Har ej förgäfves manat; jag komma skall.
 Räknade äro livvets stunder,
 Äfven för oss de fyllas engång. Farväl!“

Bort vandrade siaren lugn.
 Men in med kungabarnen en tärna kom,
 Nalkades drottens thron och lyfte
 Båda i tystnad sakta på fadrens knän.

Ej jublade kämparne mer,
 Ej gick kring laget skummande hornets fröjd;
 Tyst som en grift var salen, tysta,
 Bäfvande blickar lefde kring Fjalar blott.

Val skulle han göra. Han såg
 På Hjalmar först, såg länge, hans anlets natt

Klarnade, blott till afsked tycktes
Stilla hans öga sjunka på dottren nu.

Hon mötte hans öga och log,
Mot fadersbarmen lutande kinden trygg;
Darrande satt Kung Fjalar åter,
Gudabekämparn skalv för ett värnlöst barn.

Bort flydde från henne hans blick,
På Hjalmar föll den, flydde från honom, flög
Snabb som en ljungeld mellan båda,
Tills att, mot höjden rigtad, den qvarblef stel.

Då reste sig Sjolf. På hans kind,
Den bleka, gråa, rullade klar en tår.
Fram till sin gamle vapenbroder
Steg han och hof till darrande ord sin röst:

„Kung, Hjalmar skall föra ditt svärd
En gång, när sjelf du hvilar med maktlös arm,
Skydda ditt land och fjerran väcka
Minnet af Fjalar än, der det slumra vill.

Dröj längre då ej i ditt val!
Brant står vid stranden klippan, och nedanfö
Väntar i tystnad svala vågen;
Lätt som en gnista slocknar din dotter der“.

Så hördes han tala, han tog
Från fadrens knä det leende offret. Snart
Öppnades salens dörr, och natten
Slöt i sitt stumma mörker den gamles väg.

Qvar satt der han sutit ännu
 Orörlig Fjalar; endast hans hand, som nyss
 Slöt sig till stöd kring dottren, syntes
 Ligga, som vissnad, nu på hans toma knä.

Sent höjde han blicken. Han såg
 Kring vida salen forskande, bister, mörk;
 Kämpar, som lett mot dödar, syntes
 Bäfva för blixten, född i hans ögas natt.

Nu tystnaden bröt han. Hans röst
 Var djup som fjerranrullande åskors då.
 „Vittnen af Fjalars sorg“, han sade,
 „Börjad är striden, hören er Konungs ord:

Ve den, som i tystnadens graf
 Hvad nu han sett ej gömmer. Hans lif skall blygd
 Hölja, hans spår min hämnd skall finna,
 Fördes han än af stormen till världens gräns.

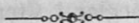
Ej nämne en tunga det namn
 Hon bar, min dotter. Här, i sin faders barm,
 Har hon sin korta lefnads saga;
 Vare den blott för mig. Det är minne nog.

Då först när jag hunnit mitt mål,
 När kring min hvila kumlen sig hvälfver hög,
 Menniskoord ej når mitt öra,
 Yppe en läpp hur dyr mig min seger var“.

Så talte han, reste sig opp
 Från thronen, tog vid handen sin son och gick

Väldig som förr ur kämparunden,
Lemnande grafvars tystnad i salen kvar.

År kommo och flydde igen,
Kung Fjalars ära spordes från land till land;
Men om hans dotters öde hörde
Ingen på vida jorden ett ord, ett ljud.

Andra Sängen.

*Hvems skall flickan af Shelma blifva,
Hvem skall plocka dig, lundernas ros,
Flägt kring strömmarnas stränder,
Hvem skall andas din svalkas doft?*

Herrligt speglar i Cronas bölja
Hjeltars Shelma de glimmande torn,
Solen tömmer från östern
Öfver Morven en flod af sken.

Ljus är salen, der Finjal thronat;
Dunkla vandra derinne likväl
Söner tre af Morannal,
Gamle kungen i sångens land.

Gall med bågen är mörk att skåda,
Harpans Rurmar fördystras af sorg;
Nyss från striderna kommen,
Tiger trotsige Clesamor.

På hvarandra de se förstulet,
Hot sig tänder i drottarnes blick;
Åskor, gömda i hjertat,
Vänta stunden att blixtra fram.

Hvarför trifves ej fröjd i salen,
Frid i glimmande morgonens lugn?

Hvarför mulnar en broder,
När mot bröder hans öga ser?

Så i Ossians dar och Finjals
Lefdes icke i kungarnes borg;
Harpan klingade glädje,
Sången tjuste med bragders lof.

Starke voro de män af fordom.
Flammor like i skälvvande skog,
Genom fienders hopar
Fram de flögo, i stridens stund.

Men när fremlingars trots var brutet,
När i Shelma de syntes ingen,
Milde voro de åter,
Mer än strålar af sommarns dag.

Hvi förgäta de stores söner
Fädrens seder och nära sin harm,
Om fullvuxen i yra
Morvens lugn den engång förstör?

Se, i borgen en flicka blommar,
Gall för henne sin båge har glömt,
Rurmar sjungit om henne,
Clesamor har för henne stridit.

Hvem skall flickån af Shelma blifva,
Hvem skall plocka dig, lundernas ros,
Flägt kring strömmarnas stränder,
Hvem skall andas din svalkas doft?

Ändtligt brytes i salen tystnan.
 Gall af bågen, den äldste till år,
 Tar bland furstarne ordet;
 Så han talar med kufvad harm:

„Söner äro vi af Morannal,
 Samma moder åt honom oss födt;
 Högt från skyarnas banor
 Store fäder på oss se ned.

Hotfull spanar från molnet Finjal,
 Om en fiende bäfvar ännu
 Att sig närma de kullar,
 Der han stred i sin ungdoms fröjd.

Hvad skall blifva af minnets Morven,
 Af högttonande strängarnas land,
 Om dess drottar hvarandra
 Bryta neder med giftfyldt agg?

En må vinna till brud Oihomma,
 Äga system af morgonens sky.
 Jorden blommar af tärnor,
 Gränslöst vid för de andras val.

Upp, vi söke i frid den gamle,
 Som i tornet förnöter sin dag.
 Blinde kungen, vår fader,
 Han må slita vår tvist engång“.

Hän de gingo till gamle kungen.
 „Fader, länge fördoldt i din borg

Splitet grott och förbittring
Andats lömskt i vårt hjerta in.

Broder skydde att nalkas broder,
Följde smygande fjerran hans steg.
Nu vi vilje försonas,
Förrn ditt rike vi sänkt i sorg.

För Oihonna vi flamma alla,
Genom henne blott tändes vår fejd;
Den skall slockna med hoppet,
Om hon skänkes åt *en* till brud.

Älskadt har du oss alla lika;
Hur du väljer, vi vörde ditt val.
Säg, hvem unnar du tärnan
Från ett blånande fjerrans haf?"

Gamle kungen i tystnad dröjde,
Vägde sönerns ord i sin själ.
Tveksam tycktes han vara,
Dock omsider han gaf sitt svar:

„Fri af hafvet mig gafs Oihonna,
Frihet såg hon på böljornas fält.
Tvånglös har hon sin barndom
Här fått spegla i floders lugn.

Som en fläkt hon på böljor sväfvat,
Som en doft på vår leende strand,
Mig hon varit en stråle
I min slocknande lefnads natt.

Fri må fläkten sin vinge lyfta,
 Doften sväfva i rymdernas famn,
 Strålen välje sin bana;
 Tvinga skall jag Oihonna ej.

Kanske älskar hon, Gall, din båge,
 Eller, Rurmar af tonerna, dig,
 Kanske ville hon följa
 Dig bland svärden, o Clesamor.

Pröfven, så jag bestämmer. Åldern
 Ger den första, den sista sitt rum.
 Gynnad eller förskjuten,
 Gömme ingen ett agg blott mer“.

Satt vid Crona i grottans svalka
 Lockomfladdrade flickan af sjön,
 Då stod Gall i sin stolthet
 För den skyggande tärnans blick.

„Kom Oihonna, mig följ i lifvet,
 Jägarn älskar dig, rosiga sky!
 Höga fjällarnas furste
 Ber dig dela hans banors lust.

Såg du rymdernas glada syner
 Högt från bergen i morgonens stund,
 Såg du vaknade strålar
 Dricka skälfvande dimmors dagg?

Mins du skogarnas ljud, då vinden
 Rör med vingen de darrande löf,

Fogeln jublar, och rusig
Mellan hållarna bäcken flyr?

Eller vet du hur hjertat klappar,
När vid hornens och hundarnas skall
Busken prasslar, och hjorten
Står för ögat med hejdadt språng?

Flicka, älskar du dunkla qvällen,
Bleka stjernornas bäfvande ljus?
Kom, från toppen af Mallmor
Låt oss skåda hur natten föds.

O, jag sutit på fjället ofta,
När i vester sin skimrande port
Solen slutit, och rodnan
Stilla vissnat på molnets hy:

Druckit svalkan af qvällens anda,
Skuggans vandring i dælderna sett,
Låtit tankarna irra
Kring den nattliga tystnans haf.

Skönt är lifvet på skyars höjder,
Lätt man andas i doftande skog;
Blif min brud, och jag öppnar
För ditt hjerta en verld af fröjd!“

Talte vågornas svala tärna:
„Gall, jag älskar din lockande rymd.
Frisk är vinden på bergen,
Ljuft är lugnet i lundars djup;

Mer dock tjusa mig skaldens sånger,
 Hjeltars minnen från flyktade dar.
 Hör jag Ossians toner,
 Darrar locken på kindens glöd.

Ofta kullarnas gräs har druckit
 Hjortens blod, som min vingade pil
 Hann i flyende loppet.
 Gall, min båge har klang som din.

Gå, min vandring på Morvens hedar
 Gladast var, då jag styrde den sjelf.
 Pilen, bågen och kopplet,
 Jagtens flicka begär ej mer“.

Bort gick ynglingen, mörk kring pannan.
 Rurmar, fursten af sångerna, kom;
 Långe tego hans läppar,
 På Oihonna hans öga såg.

„Flicka“, hördes hans ord omsider,
 „När jag ser dig, försvinner min själ
 Utan mål i din anblick,
 Som i dagen en dimma sprids.

Ej jag äger ett namn som minnet
 Stolt skall spara åt kommande år,
 Blek är kinden, min ungdom
 Vissnar tidigt i sorgens luft.

Dock förstod jag att älska kraften,
 Fick för bragderns ära en röst,

Slog jag harpan, i undran
Hörde Morven dess toners storm.

Nu jag kallnat för hjeltars strider,
Ryktet strålar ej mer för min syn,
Damm omtöcknar de strängar,
Dem jag rörde i tjusning förr.

Blott vid ensliga Cronas bölja,
Öfverröstad af strömmarnas brus,
Yppar sakta i toner
Jag för natten mitt hjertas qual.

Men blif min, och min sång skall ljuda
Hög ännu, som i fröjdernas dar,
Än få vingar och bära
Genom tiderna Rurmars namn.

Flicka, tjusar dig minnets stämma?
Låt det säga åt kommande år:
Så sjöng fursten af Shelma,
När han såg i Oihonnas blick“.

„Rurmar“, tärnan af hafvet talte,
„Späd står blomman vid flodernas strand,
Böjs af aftonens vindfläkt,
När i sömn han dess stängel rör;

Sjung för henne ditt hjertas strider,
Du de smäktande drömmarnas skald,
Tills i qvällen dess öga
Stilla fuktas af tårars dagg.

För Oihonna blott ljuf är sången,
 När med klangen af drabbande svärd
 Harpan ljuder, och segrar
 Stormlikt brusa på bardens läpp.

Blott för hjeltar hon flamma kunde,
 Älska blickar af trottsande mod.
 Gå, du suckarnas yngling,
 Ingen tröst för din sorg hon har“.

Harm sig tände i Rurmars öga,
 Rodnad spreds på hans bleknade kind,
 Bort han vände sitt anlet,
 Och ur grottan försvann han tyst.

Då kom stridernas stolta furste,
 Stormig trädde till flickan han fram:
 „Gall försköt du och Rurmar,
 Väl, den tredje är Clesamor.

Ej han lärde med ord att segra.
 Mellan sköldar på blodiga fält
 Teg hans tunga och svärdet
 Ensamt talade dödens språk.

Men du älskar dock mod, o flicka,
 Strider tjuste din flammande själ;
 Strider vänta mig, skynda!
 Jag vill famna dig först som brud“.

Upp från mossiga hällens säte
 Stod Oihonna vid ynglingens ord,

Tog hans hand och i glansen
 Af hans frågande öga såg.

Så hon talade: „främst bland bröder
 Var mig tidigt, o Clesamor, du,
 Du, som ensam i Morven
 Älskar strålen af svärdets brand.

När från Shelma du for att söka
 Bragders ära i fremlingars land,
 Följde ofta min tanke
 Öfver hafvet den väg, du tog.

Flägt af mäktiga fäders anda,
 Far dit striderna kalla dig hän,
 Låt en fiende darra
 För en ättling af Finjal än!

Kommer sedan en bard från fjerran,
 Vill jag sitta i sköldarnas sal,
 Vid hans knä då han sjunger,
 Lyssna tyst om ditt namn jag hör.

Blir ditt öde att tidigt hinna
 Dunkla skyarnas irrande fält,
 Se då ned, och i Morven
 Skall du finna en tårad kind.

Ofta ensam från hedens stigar,
 Skall jag blicka mot aftonens moln,
 Ofta minnas din pannas
 Ljusa hvalf, och din svarta lock.

Men min kärlek är dock ej brudens,
 Är en systers, o Clesamor, blott;
 Samma fader oss fostrat,
 Gamle kungen i Shelmas torn“.

„Vågors flicka“, till svar gaf drotten,
 „Ej ditt lif af Morannal du fick,
 Ej min syster dig kalla!
 Fjerranburna, hvem såg din börd?

Långt från Morven ditt blåa öga
 Slog mot dagen du, vaknande, opp.
 Ej en qvinna, men hafvet
 Åt Morannal hans dotter gaf.

Kanske höjdes af vårens vindar
 Säll en bölja mot morgonens sol,
 Sjönk tillbaka och födde
 Dig ur skimrande skummets ljus“.

Lätt mot ynglingens panna förde
 Hafvets flicka sin leende läpp:
 „Mig dock är du en broder;
 Kan jag blifva en broders brud?

Fjerran från skall en älskling sändas.
 Som från randen af himlen en sky,
 Som från fjällen en stormil,
 Förr knappt anad, han komma skall“.

Tredje Sängen.

*O, ej till fläkt jag föddes och ej till våg,
Fast ej min tjusning tändes, som andras.
En flickas varma, bäfvande hjerta slår
Här, under min snö, af längtan också.*

Hvem är, som jagar hjortar i Loras dal?
Från tusen echos darrande dörrar
Kom hornets ljud tillbaka i qvällen nyss;
Nu slumrar det trött på skymningens bädd.

Der Cronas dunkeltspeglande bölja kröks
Kring ekomhvärfda, mossiga hällen,
Der syns hon, jägarinnan med svanhvit arm,
Oihonna, de svala vågornas mö.

På ljungens bädd hon satt sig och smeker glädt
Den fina, bruna, spensliga stöfvarn,
Der trött han står och slickar kring pilen än.
Den kallnande hjortens blodiga barm.

Ej ensam tärnan jagat på Cronas strand,
Af sångens Gylnandyne hon följdes.
Den bleka flickan nalkas med långsam gång,
Och leende ser Oihonna sin vän.

„Hidjallans dotter“, säger hon, „kom! Sin flygt
Har kullens gäst, den bäfvande, slutat.

Kom, ljuf är qvällen, svalare rör dess flägt
Kring skuldrorna ren min fladdrande lock.

En sång mig sjung, tills månen i österns port
Står mild, och lyser hedarnas stigar.
Du sjöng Oihonnas köld och dess offer sist.
Jag älskar ej sorg, sjung gladare nu!"

Och Gylnandyne satte sig blek och sjöng,
Mot höjden lyftes tårade ögat;
Der samm, i luftens blånande, dunkla haf
Allena en sky, hon följde dess ban.

„Hvar är du“, klang dess stämma, „Crualins fröjd,
Den gråa kämpens, dväljs du i skyn deroppe?
Gå fram till silfverranden och blicka ned,
Här andas din fröjd, Oihonna är här.

I flydda dar, o Le, i din faders borg,
Möt Gylnandyne lyste ditt öga,
I hennes spår du följde till Morven, blef
En gäst i de klara harpornas land.

På dessa kullar syntes du ofta då,
När vidt kring qvällens soliga riken
Din flickas muntra, kallande jagthorn ljöd.
Här mötte din blick Oihonna också.

Hvem ser väl henne, hvem, som ej glömmet allt,
Hvad sällast förr i lifvet han anat?
Jag såg på dig, du såg på Oihonna blott;
Jag vissnade, du, säg blommade du?

Din läpp blef stum, ditt löje försvann, din kind
 Blef molnet lik, en dimma af tårar,
 En blodlös skugga gick du i dagens glans,
 En irrande fläkt på nattliga mon.

Så kom en morgon ensam du åter, stal
 I ovan lek, ur skimrande kogret,
 Oihonnas lösta koger, en uddhvass pil;
 Den gömde du blodig djupt i din barm.

Ej äger segrens harpa för dig en ton,
 Ej lyfter minnets vinge din ära,
 I förtid dog från bragden din arm, o Le,
 En flicka det är, som sjunger ditt fall.

O, hennes toner äro ej bardens, ej
 Vid dem du ljusnar, skugga på molnen!
 O, hennes sorg fördystrar dig ej, den är
 Oihonnas ju ej, din älskades ej.

Flyg sång, den matta flägten på heden lik,
 Af ingen spord, besvarad af ingen,
 För ljuft min suck att somna i nattens famn;
 Som sucken engång jag somnar, ock jag“.

Hon slöt. Från höjd, från dæld och från våg en ton
 Till afsked sände flyende sången,
 Och ensam nu bland klippor i fjerran stred
 Mot tystnaden dåft blott, Crona, din ström.

Då slog, i tysta, vänliga stjernors ljus,
 Oihonna opp sitt strålände öga,

Åt Gylnandyne räckte hon mild sin hand.
Så talte de svala vågornas mö:

„Från bergens topp, så sjungs det, en kylig flägt,
Med dalens blommor leker Oihonna,
En våg hon är, som skimrar mot vårens sol,
Eld talar dess blick, is gömmer dess barm.

O, ej till flägt jag föddes och ej till våg,
Fast ej min tjusning tändes, som andras.
En flickas varma, bäfvande hjerta slår
Här, under min snö, af längtan också.

Men hvarför finns i Morven ej mer ett folk
Af hjeltar, like flyktade tiders?
För Finjals ätt för tung är hans sköld, och svagt
Rör Ossians sträng en trånande skald.

Ren nog jag hört af suckar, och tårar nog
Jag kostat Morvens smägtande söner;
För deras kärlek ägde jag kärlek ej,
Jag gaf dem min sorg, jag kunde ej mer.

När skall mitt åskmoln komma i storm engång,
När skall jag se dig, drömmarnas yngling,
I stridens dån, med glimmande svärdets blix, t,
Förklara den eld, jag tändt i ditt bröst?

Lyss, bleka Gylnandyne, och känn engång
Hvad ljud Oihonna älskar i sången.
Begär ej klagan, frisk är min sägn, en vind
Från nordliga fjällar brusar i den.

Så talar sagan: fjerran i Lochlin satt
 I fridsällt rike herrskande Fjalar,
 Nämn'd var han Lodins storm i sin ungdoms dar,
 Kring länder och haf han glömmes ej än.

Nu var han gammal vorden och trött vid strid,
 Drack mjöd, tog skatt och skipade lagar,
 Ur slidan ficks knappt mera hans glömda svärd,
 Och nakna på stranden lågo hans skepp.

En dag för honom trädde en yngling fram,
 Hans son det var, han ägde ej flere;
 Med lifvets ljusa vår i sin blick han såg
 Den åldrige an, han talade så:

Bygg mig en drake, fader, och red mig ut,
 Din ungdoms banor locka mitt sinne.
 Min arm är stark, het sjuder min blod. Bort, bort
 Jag längtar ur hemmets qvalmiga dal.

Tyst satt den gamle. Varmare blef hans son:
 Fyll mig min bön, o fader, han sade,
 Jag kan ej längre dväljas här oberömd,
 Ej höra blott dig i skaldernas sång.

Lätt är mig ren din sköld, och en telning lik
 Af dessa händer böjes din båge.
 Den verld, der du har segrat, är öppen än,
 Rum har den för Hjalmars segrar också.

Men sträng tog Fjalar konung till ordet då:
 „Frid“, så han sade, „svor jag att hägna.

Min dag var stormig; glad i en lugnad värld
Skall stråla min lefnads sjunkande sol.

Från brända hyddor, härjade fält, i blod
Ser kriget opp med mörker om pannan.
Jag älskar frid, gå yngling, betrakta den!
Dess anlete bär mitt leende land.

Men qvar han stod, den unge; han teg, en tår
I glöd föll ned på lågande kinden,
En stund han teg, då klarnade blickens glans,
Och brusande gjöts hans smärta i ord:

Hvem ger dig rätt att offra din son, o kung,
Åt glömskans natt, åt tystnadens öde?
Mitt lif du gaf mig, tag det! Ett bragdlöst lif
Jag gäldar dig, mer var gåfvan ej värd.

Tungt är att dö förgäten och utan namn,
Dock tyngre, fader, är det att lefva.
Blif ej så mörk! Att lefva förmår jag ej,
Men lyda jag kan, jag lyder och dör.

Den gamle kungen teg med förborgad harm.
En isköld låg i lugnet af orden:
Ett skepp begär du, ett jag dig ger, på strand
Det stått sen min första vikingafärd.

Dess köl är bräckt, gräs gror i dess botten opp,
Och dagen strålar genom dess sidor.
Upp, tag det, flyg kring hafven och sök ditt namn
Bland fremmande ljud, förgäten af mig.

Och Hjalmar gick. Han kom på sin faders gård,
 Der sköttes toma, barnsliga lekar;
 Af mannahänder, knutna kring svärden förr,
 Nu slungades klot, nu fångades bäll.

Hvem finns, som älskar minnet af strider än,
 Så ljöd till kämpaskaran hans maning.
 Hvem följer mig på banan af ändlöst haf,
 Att leka en lek med sköldar och stål?

Ett skepp jag fått; gräs gror i dess botten opp,
 Och dagen strålar genom dess sidor;
 Men seger vinns af folk, och af kölar ej,
 Och tryggaste väg är segrarens väg.

Hans röst förnams, lik dånet af åskans vagn,
 När öfver dåfva, qualmiga dagen,
 I nattsvart moln, den blixtrande åker fram
 Och väcker ur blytung dvala en värld.

En storm var kommen öfver en lättsöfd sjö,
 I glada böljor höjdes den åter,
 En damm var bräckt, och yr med fördubblad kraft,
 Ur fängelset bröt en jublande flod.

Till hafs, till strid, till seger, till andra land!
 Från man till man så skallade ropen,
 Och snart, från halvesänkt skepp, på en trotsad våg,
 Såg skaran sitt hems försvinnande kust.

Det kom ett bud för kungen: din son far bort,
 Långt ut på hafvet skymtar hans drake.

Ditt land är utan värn, af dess kämpar för
De bästa han med på vikingafärd.

Då blef kung Fjalar vred, och hans hy böt färg,
Han slog sin sköld i ljudande salen:
Till sjös, han ropte, ynglingar! Fjalars lag
Är kränkt, och förbrytarn andas ännu.

Men Sjolf hans vapenbroder från fordna dar,
Gråhårig, böjd, tog ordet och sade:
Dröj Kung, begär ej fåfängt en nekad hämnd,
Och jaga med svalor örnarna ej!

Hvad mer? Du finner Hjalmar kanske, och vill
Med vissnad hand den väldige böja;
Skall han, i öfvermodet af styrkans fröjd,
Ej löna din vanmakts dåd med förakt.

Ett ord gaf Fjalar icke till svar. Han gick
Till stranden följd af väpnade skaran.
Hans gång var långsam; harm i hans anlet låg,
Nyss kämpande, nu den stelnat till lugn.

Tre dar på spårlös bana han irrat ren,
På fjerde dagen såg han ett segel;
Rakt fram mot Fjalars drake dess kosa hölls,
Och snart vid sitt mål det fladdrade slakt.

Till strid dig red, kung Fjalar, på Bjarmers språk
Med åsklik stämma ropte dess höfding,
Din son slog fräckt vår konung och tog hans skepp,
Gif bot för hans dåd, dö, lemna oss ditt!

I samma stund, bland stormande kämpar främst,
 På kungaskeppet svängde han svärdet,
 Och hård blef striden, like mot like stred,
 Dock glesnade Fjalars sviktande tropp.

Omsider stod kring kungen en sköldborg blott
 Af trogna vapenbröder från fordom,
 Och Fjalar stred för seger ej mer, han stred
 Orubblig för glansen blott af sitt fall.

Men se, i stridens hetta ej varsnadt förr,
 Sköt fram ett skepp på kufvade vågen,
 Förgylld var stäfvén, seglen af purpurduk,
 Och Gauthiods vimpel sken i dess topp.

Det klöf sin ban, det nalkades lungt, men snabbt,
 Och snart kring Fjalar lifvades åter,
 Af nya, sälla, eldade gästers tropp,
 De blodiga svärdens lyktande fest.

Den slöts ej förr, än solen i vester sjönk,
 Då föll af Bjarmerskaran den siste,
 Och seger ägde Fjalar, men mörk han stod
 Med blottade stålet än i sin hand.

Än får mitt svärd ej hvila, så hördes nu
 Den gamles djupa, darrande stämma,
 Halft är mitt verk, af fiender ser jag här
 Den djerfvaste stå okufvad ännu.

Ej Bjarmen var min ovän, för hans skull ej
 Mitt lugn mot hafvets stormar jag bytte;

Jag drog mot den, som gäckade fräckt mitt bud
Och gjorde min svurna ed till en lek.

Träd fram med slutna hjelmen du man, hvars dåd
Blott svagt med tungans gissel jag agar,
Ett annat språk jag önskar att tala nu,
Med skarpare ägg det biter kanske.

Träd fram, din fader kallar dig nu till strid,
Det svärd, han gaf dig, blotta mot honom;
Om ej, så kom förkrossad och böj ditt knä,
Och dö med försonad skuld vid hans fot.

Han slöt. Ett sorl, som suckande vågens, dåft,
Dog långsamt bort bland kämparnes skara,
Och tyst, förfärlig, hotande, ensam stod
Än kvar i sin väntan Gauthiods kung.

Då lade Hjalmar, segraren, svärd och sköld
På blodadt skeppsdäck tigande neder,
Och trädde vapenlös för sin fader fram,
Och böjde i vördnad knä vid hans fot.

Och Fjalars klinga glänste mot qvällens sol,
Mot sonens hjessa styrde han hugget;
Det föll med kraft, gällt klang det i stålblank hjälm;
Men ynglingen stod orörlig ännu.

Min tid är liden, började Fjalar Kung,
Ej så jag högg i flyktade dagar.
Lös af dig värnet, blotta ditt hufvud, son,
För svag är min arm att klyfva en hjälm.

Då löste Hjalmar stilla sin hjälm och bjöd
 Åt fadrens hämnd sitt blottade hufvud,
 Och skyddlös stod han, ägde ej annat värn,
 Än anletets öppna, leende lugn.

Dock se, den gamle svigtade nu. Hans svärd,
 Till dödshugg lyftadt, drabbade offret
 Så matt, som om till hvila det lagt sig ned
 På lockarnas gula, svällande bädd.

Från denna stund far ynglingen, djerf och fri,
 Från strand till strand på främmande vågor,
 Och Fjalar sitter hemma i fridsällt land,
 Och gömmer i blickadt hjerta sin fröjd.

När qvällen kommer stundom, och kungens borg
 Af gäster fylls, och fradgande hornet
 Går laget kring, och grånade skalden rör
 Den väldiga harpans darrande sträng,

Och sjunger, glömsk af åldrade minnens pris,
 Den unges nya segrar allenast,
 Och Hjalmar, Hjalmar klingar i salen högt,
 Och Fjalar, den stolte Fjalar förgäts,

Då smakar mjödet kungen, då höjer han
 Förnygrad åter lutade pannan,
 Då sänder han, vid tonernas lek, ibland
 Med strålände blickar sångaren tack“.

Hon slöt. På marken glimmade daggen ren,
 Och månan såg från blånande höjder

Med klarnadt öga ned i en rymd af lugn,
Der tyst i sin gång skred sommarens natt.

Då sågs på heden nalkas en man, han kom.
„Jag sökt ditt spår, Oihonna“, han sade,
„Från Morvens kung jag bringar ett bud: var snar!
Förrn morgonen gryr han väntar dig ren“.

„Du man af ord, som ila“, var flickans svar,
„Hvad gör, att så den gamle mig kallar,
Har dödens fläkt hans vissnade lemmar rört,
Säg ärnar han gå till andarnas hem?“

Den komne talte: „Klang jag af vapen hört
Från borgens salar. Drotten i tornet
Tre gånger slagit skölden, från läpp till läpp
Hörs ropet om strid; jag känner ej mer“.

Då stod Oihonna ljusnande opp. „Du man,
Ditt värf har här du slutat“, hon sade,
„Gå, för hans dotters hälsning till Morvens kung,
Hur morgonen gryr hon ser i hans torn“.

Fjerde Sängen.

*Hvi dröjer han, Fjalars son,
Har Innishonna i lundars natt
Hans stridshåg lockat till hvila,
Förgäter Hjalmar sitt ord?*

Det dagas på Morvens strand,
I dunklet grånar på klippans höjd
Morannals torn, och derunder
I dimmor suckar ett haf.

Oihonna, du syns ej än,
Hafburna flicka, hvar drömmer du?
Stå upp, dig väntar Morannal,
Den gamle saknar sitt ljus.

Ej ser han att natten flytt,
En ändlös natt i hans öga bor,
Ej jordens brudliga anlet
Han ser vid morgonens kyss.

Dock vaknade flägtars lek
Från tornets fönster förnimmer han,
Och lyss till börjande ljuden
Af vattenfoglarnes flygt.

Och växande vågors brus
Han hör och kallar, Oihonna, dig.

„Upp dotter skynda dig; dagen
Är här, hans stämma jag hör“.

Då kommer hon, vågens mö,
Den svala strålen på Morvens fjäll;
Hon nalkas lyssnande Kungen:
„Morannal, fader, o hell!

På heden vid Cronas ström
Jag stod, när solen sig sänkte sist;
Der såg med lockande ögon
Den tysta natten mig än.

Sent kommer Oihonna nu,
Djupt sof din dotter af jagten trött.
I drömmars riken, o fader,
Förgat förlänge hon dig.

Dock glimmar Dunhormods topp
Ej än; matt rodnar blott höjdens fur.
Hvi bjöd din vilja mig vara
Långt förr, än morgonen, här?“

Fram räckte den gamle mildt
Till dottrens möte en vissnad hand:
„Kom“, så han sade, „du strimma
I Shelmas dimmiga natt.

Kom låna en dag blott än
Den blinde gubben ditt ögas ljus;
Hans blick skall klarna mot qvällen,
Hans mörker fly som en dröm.

När aftonens moln du ser
 Förbleknadt segla i stjernklar rymd,
 Då vandrar drotten af Shelma
 Med dagad blick på dess rand,

Och skådar på nytt sitt land,
 Som långt, långt borta han mins det än,
 När månen gjöt på dess kullar
 Sin ström af darrande ljus.

O dotter, det stundar strid,
 Från Innishonna ett budskap spörjs,
 Dit kom han, sagornas Hjalmar,
 Med Lochlins kämpar i går.

Dän sände sin hälsning han,
 Den unge örnen från dimmors land:
 Upp, drott af frejdade Morven,
 Till vapen kalla ditt folk!

Frisk blåser en vind från nord,
 När vattnen dagas i morgon, kung,
 Ett åskmoln för den af segel
 Emot din bäfvande strand“.

Den åldrige slöt. Ett sken
 Af rodnad syntes på flickans kind.
 „Hvi hotar“, sporde hon sakta,
 „Oihonnas hjelte ditt land?“

Då talte Morannal än:
 „En skatt jag äger, han fordrar den;

I bardens toner den klingat
Och lockat ynglingens håg.

O dotter, förnim hans ord!
Så bjöd han säga: jag for på våg
Till solens leende länder,
Till vinterns isiga hem;

Men hvart jag ock kom, der ljöd
I sång, i saga din dotters namn,
Der hördes älskares klagan,
Försmådda veklingars qual.

Då svor jag i harm att sjelf
Den spottska flickan till brud mig ta.
Gif akt att skydda din dotter,
Ty Hjalmar friar med svärd.

Så hotar han, grydde nu
Den dag, som såg mig på Cronas hed,
När Trenmors skara der blödde,
Och Erin höljdes af sorg!

Då funne på sandens bädd
Snart Lochlins kämpe sin graf också,
Lik hafvets bölja, som störtar
På stranden opp och förgås.

Men flydd är Morannals tid,
Hans arm är vissnad, hans blick är släckt,
Hans strider blekna i fjerran,
Som vinterns nattliga sken.

Skall Morven i glans stå fram,
 Dess kämpar blöda med fröjd i dag?
 Fins blix, o Gall, på din båge,
 Bor död i Clesamors spjut?

Och Rurmar, min tredje son,
 Som slår din harpa i Finjals sal,
 Förstår du tvinga med svärdet
 En ton ur hjälmars också?

Mig tyckes att ljud jag hör,
 Kring Loras stränder en klang af stål.
 Se ut, hvad ser du, o dotter,
 Gå Shelmas härar till strid?"

Hon blickade ut, hon såg
 Med tjusfull bäfvan i klarnad rymd,
 Och mot dess speglande anlet
 Bröts dagens rosiga sken.

„O fader, en här jag ser,
 Från bergen tågar den långsamt ned,
 Som molnet tågar mot dalen,
 Och gömmer åskor och storm.

Men lugnt är det vida haf,
 I glans slår solen sitt öga opp,
 Och djupen skälfva af lågor,
 Och fästet spränges af ljus“.

Det sågs i den gamles drag
 En skynt af leende sorg, dock snart

Stod hög han upp, och hans ande
Bröt fram i glödande ord:

„Hell“, talte han, „himlars drott,
Du stjernekonung, jag helsar dig,
Du sol, som vandrar i ungdom
Högt öfver vissningens jord!

Min glädje i fordomtid,
Mitt ljus som hägrar i minnet än,
Fast natt betäcker mitt öga,
Fast mörker bor i min barm!

Behöf, i din stolthet, ej
Ditt anlet gömma i dag, af harm
Att se en son af Morannal,
Som skyr en fiendes spjut!

Och barn af er faders kraft,
Gall, jagtens furste, och Clesamor,
Du yngling prøfvad af svärden,
Och Rurmar, sångernas vän,

Gån glade på hjeltars ban,
I spår, som trampats af Finjals ätt!
Allt här försvinner, evärdlig
Är bragdens ära allen.

Säll den, som af år ej bryts,
Som ung får falla i hjeltars rund,
Som blixten ler i sin tjusning
Och ljungar, krossar och dör.

Ack, tynande flamman lik
 Är ålderdomen. På hemmets härd
 Den flämtar matt och förbrinner
 Och höljs af aska och glöms.

Hvi dröjer han, Fjalars son?
 Har Innishonna i lunders natt
 Hans stridshåg lockat till hvila,
 Förgäter Hjalmar sitt ord?

Mig tycks dock, att vågors svall
 Jag hör och nordliga fläktars sus,
 Som fly med starkare vingar,
 Hvar stund, mitt öra förbi“.

„O fader, vid nordens rand
 Går natt ånyo på fästet opp.
 Rädd bäfvar strålen af dagen
 Och flyr på böljornas topp.

Det mulnar, i mörker sveps
 Allt längre hafvet, och stålgrå höjs
 Garmallas klippa och skakar
 Från hjessan bränningens skum.

Och hvitare vågor slå
 Mot stranden redan, och halfbränd står
 På branten furan och svigtar
 För stormens växande il.

Dock syns ej ett segel än;
 Mot svarta molnet i fjerran blott

Bryts stundom flyktigt en ljusning,
Af måsens vinge en blixtn."

Hon tystnade, stormen röt
Med fullväxt stämma i rymden ren,
Och tungt ur djupet i gensvar
Ljöd böljans flämtande suck.

Och molnet af eldar klöfs,
Och genom ödsliga höjders vidd,
Dåft öfverröstande stormen,
For himlens mäktiga dån.

Då talade Morvens kung:
„En dag lik denna jag såg en gång,
Det var den dagen på hafvet,
När dig, o flicka, jag fann.

Darg hette en man. Hans namn
Må sång ej nämna. I biltog färd
Förskjuten, hatad och hemlös
Kring vattnen sökte han rof.

Jag följde med harm hans skepp,
Som vågat närma sig Morvens strand;
Och röfvarn skydde att bida,
Vid mörkrets bragder blott van.

Ren nalkades qväll, och långt
På hafvet syntes hans segel än,
Och fåfång glödde min verde;
Då bröt ur molnen en storm.

Af dånande åskor följd,
Som nu, fördubblad i kraft hvar stund,
Min drakes vingar den lyfte,
Men slet Dargs segel från topp.

Dock skulle en nidings blod
Mitt svärd ej fläcka. En ljungeld sköt
Ur svartnad sky, och en flamma
Steg klar ur rövarens skepp.

Jag nalkas branden. Eld
Var allt, qvar syntes blott Darg; han stod
I dyster tystnad vid rodret,
Mot flamman täckt af sin sköld.

Ett barn på sin arm han höll,
Han tycktes vänta mitt segel nu,
Han såg tillbaka beständigt
Med längtans dröjande blick.

Mig rörde hans nöd. Jag höll,
Allt närmre, tills på ett pilskotts håll
Mitt skepp jag svängde mot vinden,
Att undgå flammorna sjelf.

Då kastade rövaren vildt
Sin sköld i lågan. Ett språng han tog,
Och sjönk med famnade barnet
I böljans gapande graf.

Bort flög med orkanens il
Hans skepp. Sjelf kämpande sågs han än

Sin börda lyfta ur vågen,
Och räddning kräfvat af mig.

Jag märkte hans vink. Jag tog
Ombord den brutne. Då såg min blick
För första gången Oihonna,
Då fick af hafvet jag dig.

Späd var du, men oskadd dock
Af våg och flamma. I gråt du låg
Vid rövvarns bröst, och i bäfvan
Ditt anlet gömde vid hans.

Men dyster, i trotsigt lugn,
Med svedda lockar, med halfbränd dräkt,
Satt blek, som skyarnes vålnad,
På däckat döende Darg.

Kung, talte han, nöjd jag går
Till önskad hvila i glömskans famn,
En bön dock ber jag för henne,
Som ensam sörjer mitt fall.

Ej är det min blod du ser
I hennes kinder. Sin lefnads skuld
Den fågelfrie förstörarn
Åt ingen lemnat i arf.

Hon gafs mig af natthöljd sjö,
En stormig jul, då i vådligt skygd
Af Vidars klippta jag ankrat,
Vid Fjalars konungaborg.

Blif henne ej oblid du,
 Hvars mildhet alldrig af ryktet glöms;
 Hon var den enda på jorden,
 Som fått en glädje af mig!“

Ljuf föll på Oihonnas kind
 En tår, vid åldrige kungens ord,
 Men snart till ändrade syner
 Flög klarnad åter dess blick.

Vid stranden ett härscri ljöd,
 Med stormens brusning, med åskans dån
 Förmäldes klangen af sköldar
 Och kämpars jublande rop.

Han syntes på svartnad våg,
 Han kom ren örnen från dimmors land,
 Sjökungens, Hjalmar af hafven
 Flög Morvens härar emot.

Och stolt på sitt hemlands strand
 Stod Shelmas skara i sluten tropp,
 En klippvall trotsande böljan,
 Som skyrest måttar sitt slag.

Den drabbade. Stridens stund
 Var kommen, vågen mot klippan bröts,
 Här föll mot här, och på stranden
 En bränning stänktes af blod.

Men stum i sin tjusning stod
 Oihonna. Flickan från hafvet såg

Sin hjelte, mötte i dagen
Sitt ljus från drömmarnas värld.

Hon följde med eldad blick
Hans ban, hon såg, hur med svärdets blix
Han bröt sig vägar i molnet
Af Morvens skockade här.

Ren segrade Lochlins folk,
Ren Shelmas skara i svigtning stod;
Då såg hon striderna stanna,
I lugn böts slagningens storm.

„Oihonna, din läpp är stum,
Gif svar“, så talte Morannal nu,
„Hvi glesnar klangen af svärden?
Finns Morvens ära ej mer?“

Han sade. I bäfvan gaf
Sitt svar Oihonna: „o fader, gläds!
Snart, snart är sagornas Hjalmar
En blodlös skugga på skyn.

Han svigtar, hans hjälm är bräckt,
Han mött tre söner af dig, o kung,
Han kämpar ensam. I häpnad
Slår allt vid drottarnes strid.

Djerf drabbar med spjutet Gall,
Skarp blixtrar klingan i Rurmars hand,
Och blodigt synes mig svärdet,
Som höjs af Clesamors arm“.

Då mörknade Morvens kung,
 Han slog i vrede sin ungdoms sköld,
 Han hof sin stämman, och stillhet
 Han bjöd kring drabbningens rymd.

„Hvad“, ropte han, „höljs med blygd
 Morannals hvitnade hjessa? Kränks
 Af er, o söner, hans ära,
 Som trotsat skiften och år?

Skall sången om Finjals ätt
 Med fruktan flyga min qväll förbi,
 Att ej er nesa må röra
 Dess vingars strålande glans?

Och sagan i Lochlins land
 Förtälja Hjalmars, den ädles fall,
 Och hånfullt nämna, att ensam
 För er, för trenne han föll?

Upp Gall, du är kungason
 Som han, förstfödde bland bröder, du,
 Gå, strid allena och stupa,
 Om segern sviker ditt svärd!“

Allena, med framsträckt sköld,
 Mot Lochlins hjelte till strid gick Gall.
 Ej svag var fursten af Shelma,
 Dock snart drack stoftet hans blod.

Han stred i sin ungdoms glans,
 Han föll med ära från styrkans höjd,

Som vågen sväller i dagen
Och strålhöljs än i sitt fall.

Fram trädde på blodad sand
Nu Rurmar, buren för strider ej,
Blott van vid drömmen och harpan
Och hjertats tidiga sorg.

Hans kamp som en facklas var
Mot nattens stormar. För Hjalmars slag
Han sjönk, och evigt för sången
Var kallnad ynglingens barm.

Den tredje var Clesamor,
Till år den yngste, men tidigt sedd
Bland män af Morven, på dödars
Af jern omblixtrade fält.

Han kämpade vredens kamp,
Hans blickar sprutade flammors hot,
På blod af bleknade bröder
Sitt svärd han förde till hämnd.

Och drabbande stålet klang,
Och Morven hörde med tjusning än
Ett sent, halft döende echo
Af ljud från Ossians dar.

Då hejdade Hjalmar rörd
Sin hand, som måttade dödens hugg:
„Håll yngling“, talte han, „spara
Jag vill åt sagan ditt lif.

Mig gläder din morgons glans,
 Din dag skall stråla af sol engång;
 Kom, räck mig handen försorad,
 Och lef för bragdernas fröjd“.

Föraktligt till svar ett slag
 Gaf Shelmans kämpe med avvigt svärd;
 Och ny blef striden, och slocknad
 I blod slöts Clesamors blick.

Du flicka från vågors haf,
 Ditt blåa öga af tårar skymms.
 Ej föll din hjelte, Oihonna,
 Hvi gråter vågornas mö?

Hon fattat den gamles hand:
 „Sörj, fader“, talte hon, „ensam, böjd,
 Med mig och mörkret du lemnats,
 Att vänta segrarens bud.

Ej andas en son af dig
 På Morvens klippiga stränder mer;
 De följt hvarandra i döden,
 De sofva grafvarnas sömn“.

Hon slöt. Men i klarhet sken
 Morannals panna på nytt. Hvert moln
 Af oro lemnade stilla
 Hans anlets bleknade dag.

„Nu“, talade Morvens kung,
 „Kan utan fruktan Morannal gå

Att möta fädernas andar
I stjernors blånande sal.

Ej följs han af minnens blygd,
Ej skall han gömma i molnets natt,
För söners nesa, sin vålnad,
Då Finjal nalkas på skyn.

Du dotter, en graf mig red,
Der Shelmas furstar på sandens bädd
Nu hvila. Skänk oss gemensam
En vård i harpornas land.

Sen följ på hans bragders ban
Den ädle fremlingen säll, och gömm
Morannals minne och lyssna,
Då sången höjer hans lof“.

Hans hitnade hjessa sjönk
Mot skuldran sakta, hans öga slöts,
Och drottens ljusnande ande
Flög glad till skyarnes hem.

Femte Sängen.

*Hvad är menskan att mot er hon stormar?
Stjernor like, i onådd rymd,
Len J genom molnen af jordens öden,
Dem i lek en flägt af er vilja styr.*

Nu var Fjalar Konung gammal vorden,
Satt mest stilla i högbygd sal,
Hade ej sen länge sitt land beskådat,
Ej fått andas svalkande sjöars luft.

Och det blef en dag, och solen stigit
Nyss ur böljornas bad i glans,
Och dess alldrig åldrade glädje lyste,
Som i fordna dagar, i salen än.

Kungens håg var lätt i morgonstunden;
I förklaring hans anlet sågs.
Om förflutna, stormiga tiders minnen
Talte han i grånade kämpars krets.

Plötsligt höll han mitt i sagan inne,
Stod från thronen i höghet opp.
„Vingsnabbt flykta“, sade han, „styrkans stunder,
Och för minnet äger man dagar nog.

Jag vill föras opp på Telmars fjällbrant,
Och betrakta mitt land ännu.

Jag vill se den sällhet min ande skapat,
Förrn mitt öga skymmes af kumlets natt.

Bringen mig mitt svärd! En bragd är öfrig
För min domnande arm ännu.

Segra var min vana, och blott med seger
Höfs att sagan slutas om Fjalar kung“.

Svärdomgjordad leddes gamle kungen
Upp till toppen af Telmars fjäll,
Och han satt och såg på sitt land i tystnad,
Der, af sommarn fannadt, i frid det låg.

Solen lyste öfver värmda dalar,
Öfver speglande sjöars rymd;
Mellan kullar skimrade blåa floder,
Och på fälten böljade skörd vid skörd.

Ljust och glädt låg Fjalars vida rike,
Högtidssmyckadt, för Kungens fot;
Med ett anlet mildt, som en tacksam dotters,
Såg det mot sin grånade fader opp.

Men den gamles blick blef skum af tårar,
Och han talade stolta ord:
„Jag har sett mitt verk, det är nog, fullkomnad
Lefver här för minnet den ed, jag svor.

Ödebygder ärfde jag af fäder,
Jag har skapat ett fruktbart land.
Dessa tegar plöjde ej fordna männer,
Dessa hyddor sågo min ungdom ej.

Jag har lefvat“. Drotten teg i höghet,
 Men till honom ur kämpars rund
 Framsteg Sjolf, den gamle, med mulnad panna,
 Och han hof sin stämma till kraftens ord:

„Kung, du åldras, armens senor svika,
 Tung du lutar mot jorden hän.
 Blott en skugga, smältande bort i natten,
 Ser ännu mitt öga af hvad du var.

Var du sjelf dig nog, hvi lät du vissna
 Dina lemmar i ålderns höst?
 Var det du som skapat det verk du skådar,
 Upp då, skapa åter din ungdom sjelf!

Böj ditt sinne, Kung, för höge Gudar!
 Deras gåfva din storhet var.
 Det var Frey, som klädde i grönska tegen,
 Blott Allfader hägnade landets frid.

Thors var kraften, som du kände fordom,
 När i striden du väldig stod;
 Hvad du sjelf förmådde, det var att falla
 Glömd, som trädet faller i stiglös skog“.

Så den gamle. Tankfull satt kung Fjalar,
 Talte sedan med trotsigt lugn:
 „Ord jag hört om makter, dem ingen skådat,
 Och på drömmars väsen jag bjuds att tro.

Ovan är jag att på andra lita,
 Stöd jag fann i min egen barm.

Så jag menskor kufvat, och ödets roder
Ryckt ur fåfängt hotande Gudars hand.

Sanning må det vara: Fjalar åldras,
Locken hvitnar, och skuldran tyngs.
Mycket är försvunnet, som fordom varit;
Lifvet lefver så, det är tingens gång.

Ett är qvar. Den arm, som år försvagat,
Kan jag höja till seger än,
Kan min lefnads bleknande fröjd och storhet
Kasta kungligt leende bort och dö.

Jag vill dö. Mitt kall är fylldt“. Vid ordet
Hof den gamle sin hjessa hög,
Lät sin kungamantel på klippan falla,
Och för dagen blottade barmens ärr.

Sist han drog sitt svärd; som förr i striden,
Rostfri skimrade klingans glans.
Blixt fanns qvar ännu i den gamles öga,
När en blick till helsning han stålet gaf.

„Hvar är Dargar nu“, så talte Kungen,
„Han, som lyssnar till Gudars råd,
Ser i rymder in, dem hans blick ej hinner,
Och i tider lefver, som än ej grytt?

Vore han så vis, han yfs att vara,
Kände stunden han nu, och kom.
Lofvat har han stå för mitt svärd, förrn maktlös
Hämnarns ljungeld hvilat i domnad hand“.

Som han sagt det, sågs en vålnad skrida
Genom dalen i långsam gång,
Upp mot fjällets höjder han styrde stegen,
Och på toppen trädde, der Fjalar satt.

Kungen syntes häpna, när han kände
Gråa vandrarens drag igen.
Utan ord han satt, och hans hand med svärdet
Sjönk invid hans sida i stillhet ned.

Dargar stod för drotten. „Du har bjudit
Mig att komma. Du ser mig här.
Länge har du låtit mig vänta, konung,
Du är bräcklig vorden, sen fordna år.

Har du hunnit nu ditt verk fullborda,
Är han hållen den ed du svor?
Har du lagt för lifvet den väg, det tagit,
Och till moln gjort Gudar och Gudars råd?“

Fjalar log. „Det träffar stundom sällsamt“,
Så han talte, „af hvilken flägt
Fördes till ditt öra min maning, gubbe,
Samma stund, när öfver min läpp den hann?“

Dock du kommit, det är nog. Besvara
Vill till lön jag din fråga nu:
Jag har visat lifvet den väg, det tagit,
Och mitt råd har seger, och Gudars ej.

Se dig om, det är mitt land du skådar.
Var det sådant, då jag ej var?

I min makt det stått att i strider offra
Allt hvad nu här menskligt af lifvet gläds.

Detta rike har jag kunnat härja,
Ödelägga från gräns till gräns,
Att ej vinden funnit ett löf att röra,
Fjäriln ej en planta att hvila på.

Nu hvad ser du? Vidt, som ögat hinner,
Lyser dagen på bruten bygd,
Lundar stå, der ödsliga skogar stodo,
Och, der rofdjur nästade, tjäll vid tjäll.

Tegar bära årets hopp, som fordom
Drefs af stormar kring okänt haf,
Sommarskuren, daggen af natten fostra
Nu vår rikdom, växande förr ur blod.

Tämd är jorden, tämdt är menskosinnet,
Berserksmodet ej dyrkas mer,
Andra makter råda i svärdets ställe,
Och der våldet segrade, segrar lag.

Tukt och seder skattas, mildhet trifves,
Fredligt yrke sin ära har.
Så har Fjalar mäktat sitt rike ordna;
Säg mig, skuggors folk, om han fyllt sin ed!

Men det hot, du bar från dina gudar,
Som en rök det försvunnit har.
Ingen syster sluter min son i famnen,
Och min hjessa tryckes af ingen blygd.

Blåa djupet gömt min enda dotter;
 Öfver kufvade vågors rymd,
 Fläcklös, mångbesjungen, sin faders ära,
 Hjalmar säll från seger till seger far.

Blott ett löfte än jag ej fullbordat,
 Det skall fyllas, min tid är korrt.
 Nalkas, Dargar, kom att din skuld försona,
 För din lögn jag kräfver i bot ditt blod!“

Gamle siarn såg på kungen neder:
 „Lifvets börda“, så talte han,
 „Skall från mig ock lyftas engång, o Fjalar,
 Och för tidigt kommer mig döden ej.

Skådat har jag nog af menskoöden,
 Pröfvat sorger och fröjder nog.
 Dock en stund fördrar jag väl än att lefva;
 Jag begär den stunden för din skull, Kung!

Dröj med hämnden, tills ett vittne kommer,
 Som förhöjer din segers glans.
 Dröj, tills Hjalmar kommer, sin faders ära;
 Ej blir väntan lång, han är fjerran ej“.

Så han talte, och han teg och sträckte
 Handen stilla mot hafvets rymd,
 Och i jubel stormade Fjalars skara:
 „Gauthiods drakar närma sig, Hjalmar syns“.

Hjalmar syntes. Lätt på blåa banan
 Flög hans flotta mot hemmets strand.

Närmre, närmre glänste, hvar stund, hans segel,
Och kring kölar skimrade vågors skum.

Glädje sken ur gråa kämpars blickar,
Der de samlats på skyhögt fjäll.
Gamle kungen syntes allena mulen,
Tankfull, mörk mot skeppen han såg, och teg.

Först, när hamn de nått, och klippors branter
Skymde bergade segel ren,
Föll kung Fjalars öga på Dargar åter,
Och han bröt sin tystnad och ordet tog:

„Ej jag trodde mig min son få skåda,
Ryktet sjöng, att han fjerran var.
Dock den dag af lifvet jag afsked tager,
Kan väl, utan undran, ett under ske.

Hjalmar nämnde du. Välan, han kommit,
Höja skall han min segers glans.
Här, med sol, med haf och med jord till vittnen,
Skall han stå och dömma emellan oss“.

När han sagt det, syntes Hjalmar. Ensam
Kom han klippornas stig uppför,
Ej som fordom strålande, vapensmyckad,
Men med blottadt hufvud, och utan sköld.

Blekhets i hans anlet låg, lik skenet
Öfver drifvan, en månklar natt;
Dyster var han sjelf, som en syn ur grafven,
Och i handen bar han ett blodigt svärd.

„Var välkommen, son“, med bruten stämma
 Talte kungen till helsning då,
 „Väl jag önskat finna dig annorlunda,
 Men min glädje är du, hur helst du är.

Tala, tälj oss dina bragders skiften,
 Hårda strider du pröfvat visst?
 Bär du sår, som tömma din styrkas källor,
 Ty din läpp syns darra, din kind är hvit?“

„Fader“, svarte Hjalmar, „hårda strider,
 Utan vapen jag pröfvat har.
 Intet stål har genom mitt pansar skurit,
 Dock förblöder hjertat af djupa sår.

Gömma borde jag min blick för dagen,
 Och jag skyggar att se dig an;
 Men min skuld jag ville för dig få blotta,
 Derfor bar jag lifvet, och andas än.

Jag är krossad. Dock min lott af storhet
 Hann jag taga, fast ung till år.
 Fråga sagan, lyssna då barder sjunga,
 Och du skall förnimma hvad Hjalmar var.

Nordens ära, hafvens kung jag nämndes,
 For kring verlden, som stormen far,
 Bröt den fräcke, stödde, der stöd behöfdes,
 Tog af drottars kronor, och kronor gaf.

Sådan hann jag Loras kust. Morannal
 Styrde sångernas stolta land.

Ryktet talte högt om hans dotters fågring,
Och jag stred om henne med Morvens här.

Gamle Kungen sjelf satt blind i tornet,
Men hans söner jag slog i strid,
Tog som segerbyte ombord Oihonna,
Och mitt bröllopp redde på skumhöljdt haf.

Fader, vet du hvad det är att älska?
Har du famnat en fröjd en gång,
Ljus som himlen, yppig och rik som jorden,
Och som båda blommande utan gräns.

Hvad jag varit blef mig som en skugga,
Blek den glans, jag i hoppet sett.
Segrar, vunna redan, och segrar, drömda,
Allt var tomhet blott mot den stund, som var.

Vårens vindar förde mina segel
Utan syfte på ändlös ban,
Solbelysta, jublande vågors skuldror
Lyfte högt min sällhet mot Gudars hem.

Då var sorgen nära. Satt vid rodret
Jag, en afton, i drömmar sänkt,
Blott Oihonna vakade vid min sida,
Och från höjden såg oss en stjerna blott.

Och min brud hon tog min hand: o Hjalmar,
Hvarför blef du mig kär alltmer?
Tidigt redan var du Oihonnas hjelte;
Förrn din blick hon skådade, var hon din.

Hvi förblef min kärlek icke sådan!
 Mod jag hade att dölja då
 Hvad för dig jag fruktade uppenbara,
 Rädd att af din stolthet med harm försmås.

Jag var lycklig då; min egen sällhet
 Var mig mera än Hjalmar än.
 Stolt Morannal kallade jag min fader,
 Och som kungadotter jag blef din brud.

Nu förgäfves ville jag förtiga
 Hvad jag skydde att röja då.
 Allt jag kunde lida och allt fördraga,
 Men dig svika, Hjalmar, förmår jag ej.

Stöt mig bort, förskjut mig! Ej Morannal,
 Ej en konung min fader var.
 Detta blod, som nu i mitt hjerta sjuder,
 Var kanske en gång en föraktad slafs.

På ditt hemlands kust, den borg helt nära,
 Der som kung du i glans skall bo,
 Under Widars klippta, en stormig julnatt,
 Togs jag upp ur vågen, ett bortvräkt barn.

Så hon talte. Blekna ej, o fader!
 Hennes blod på mitt svärd du ser.
 Morvens mö, Oihonna, min brud på hafvet,
 Var din dotter, kung, och min syster var.

Dö hon ville, dö för mig. Jag bringar
 Hennes helsning“. Han teg. Hans stål

Sågs, en ljungeld lik, i hans barm sig gömma,
Och han sjönk på klippan i dödens ro.

Stunder efter stunder flydde. Dagen
Mätte stilla sin vandrings ban.
Som han sutit, stel, som en stod på grafvar,
Satt orörlig, tigande Fjalar kvar.

Hvad han tänkte visste ingen. Fasan
Från hans sida hvar kämpe skrämt.
Sjolf, den gamle, ensam, och Dargar, siarn,
Stodo när och sågo hans andes strid.

Först när solen sjönk mot skogen fjerran,
Slog mot höjden han ögat opp:
„Er är segern“, talte han, „höge Gudar!
Jag är straffad vorden, jag prøfvat er.

Hvad är menskan, att mot er hon stormar!
Stjernor like, i onådd rymd,
Len J genom molnen af jordens öden,
Dem i lek en flägt af er vilja styr.

Mannen yfves: väldig, mångbepröfvad,
Van att segra, som klippan hård,
Vill han böja allt, dit hans ande bjuder,
Krossa allt, som möter med trots hans bud.

Och hans svärd är höjdt. Då rörs hans sinne
Flyktigt, lätt, af en osedd hand;
Och hans jernarm sjunker, hans blick, som ljungat,
Byter hotets blix i en maktlös tår.

Hafvet svallar vredgadt, stormen ryter;
 Men J bjuden, och vågen sänks,
 Hafvet lyder, hafvet, som flottor slukar,
 Har ej makt att svälja ett hjälplöst barn.

Jag har lärt er känna, ej jag blyges
 Att mig böja för er en gång.
 Mätt jag är på lifvet, och jordisk storhet
 Är mig ringa vorden. Jag går till er“.

Så han sade, och med svärdet stilla
 Skar han runor i ärrigt bröst.
 Hjertats källor brusade fram ur djupet,
 Varmt med Hjalmars blandades fadrens blod.

Sommarns qväll såg klar och ljus på nordnen,
 Lugn sig bredde kring land och haf,
 Bortom skogen dolde sin strålfod solen,
 Och, likt dagen, slocknade Fjalar kung.

FÄNRIK STÅLS SÄGNER.

I.

Vårt Land.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland,
 Ljud högt, o dyra ord!
 Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
 Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
 Mer älskad än vår bygd i nord,
 Än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
 För den, som guld begär,
 En främling far oss stolt förbi;
 Men detta landet älska vi,
 För oss med moar, fjäll och skär
 Ett guldland dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
 Och våra bäckars språng,
 Den mörka skogens dystra sus,
 Vår stjernennatt, vårt sommarljus,
 Allt, allt, hvad här som syn, som sång
 Vårt hjerta rört engång.

Här striddes våra fäders strid
 Med tanke, svärd och plog,
 Här, här, i klar som mulen tid,
 Med lycka hård, med lycka blid,
 Det Finska folkets hjerta slog,
 Här bars hvad det fördrog.

Hvem täljde väl de striders tal,
 Som detta folk bestod,
 Då kriget röt från dal till dal,
 Då frosten kom med hungrens qval,
 Hvem mätte allt dess spillda blod
 Och allt dess tålmod?

Och det var här det blodet flöt,
 Ja här för oss det var,
 Och det var här sin fröjd det njöt,
 Och det var här sin suck det gjöt,
 Det folk, som våra bördor bar
 Långt före våra dar.

Här är oss ljuft, här är oss godt,
 Här är oss allt beskärtdt;
 Hur ödet kastar än vår lott,
 Ett land, ett fosterland vi fått,
 Hvad finns på jorden mera värddt
 Att hållas dyrt och kärtdt?

Och här och här är detta land,
 Vårt öga ser det här;
 Vi kunna sträcka ut vår hand
 Och visa gladt på sjö och strand

Och säga: se det landet der,
Vårt fosterland det är!

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blef vårt lif en stjernedans,
Der tår ej gjöts, der suck ej fanns,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
Der sång och trohet byggt,
Der lifvets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var gladt, var tryggt!

Din blomning, sluten än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

Fänrik Stål.

Till flydda tider återgår
 Min tanke än så gerna,
 Mig vinkar från förflutna år
 Så mången vänlig stjerna.
 Välan, hvem följer nu mitt tåg
 Till Näsijärvis dunkla våg?

Jag lärde känna der en man,
 Soldat för längesedan,
 Nu ägde fänriks titel han,
 Men lyckan var i nedan.
 Gud vet det, hur han kom en dag
 Att bo i samma gård som jag.

Jag såg mig då som en person
 Med få, ja inga brister,
 Jag var student, på kondition,
 Och kallades magister,
 Mitt „mensa“ gaf mig öfverflöd,
 Den gamle åt på nåd sitt bröd.

Jag rökte „Gefle vapen“ jag
 Och hade sjöskumspipa;
 Den gamle skar af blad sitt slag,
 Då han ej var i knipa,
 I sådant fall blef mossa blott
 Hans nötta masurhufvuds lott.

O tid af guld, o lif blott tändt
 För nöjet och behagen,
 Då man är ung, och är student,
 Och har fullt opp för dagen,
 Och ingen annan sorg försökt,
 Än att mustaschen växer trögt!

Hvad visste jag af andras nöd,
 Jag blott min glädje kände;
 Min arm var stark, min kind var röd,
 Och alla pulsar brände.
 Jag var så yr, jag var så ung,
 Och stolt som jag var ingen kung.

Men fänrik Stål satt utan knot
 Förgäten i sin koja;
 Han sög sin rök, han knöt sin not
 Och lät oss andra stoja.
 Vasserra, mot en sådan en
 Hvad man sig tyckte vara re'n.

Det var min höga lust att se
 Den kantiga figuren,
 Hans styfva skick, hans anlete,
 Hans rock, så ovant skuren,
 Hans örnenäsa mest ändå
 Med brillor utan skalmar på.

Jag gick till gubben ofta ned
 Att gunstigt gyckel drifva.
 Det var min fröjd, när han blef vred
 Och kom sitt nät att rifva,

Då jag fick nålen ur hans hand
Och knöt en lycka falskt ibland.

Han sprang då ofta upp burdus
Och dref mig utom knuten;
Ett vänligt ord, en doft kardus,
Och fred var åter sluten.
Jag kom igen, som förr jag kom,
Och gjorde samma narri om.

Att äfven gubben haft sin dag,
Då han var ung i verlden,
Att han gått flere steg, än jag,
Och pröfvat mer på färden,
Var jag för höglärd att förstå,
Det kom ej för min tanke då.

Ej att han stått med svärd i hand
Och glad sitt hjertblod gifvit
För detta samma fosterland,
Som nu så kärt mig blifvit.
Jag var så yr, jag var så ung,
Han fänrik var, jag mer än kung.

Men hur det hände sig en gång,
Fann jag mig mätt af ruset.
Det vinter var, min dag blef lång,
Fast den var kort till ljuset;
Det var så ovant mot förut,
Jag ville aldrig få den slut.

Jag tog den första bok jag fann,
 Blott för att döda tiden,
 Det var en skrift af onämnd man
 Om sista Finska striden,
 Den låg der häftad, som på nåd,
 Bland husets bundna bokförråd.

Jag tog den på mitt rum och satt
 Och bläddrade i bladen,
 Jag vet ej, hur jag så fick fatt
 På Savolaks brigaden,
 Jag läste en rad, läste två,
 Mitt hjerta började att slå.

Jag såg ett folk, som kunde allt,
 Blott ej sin ära svika,
 Jag såg en här, som frös och svalt
 Och segrade tillika;
 Mitt öga flög från blad till blad,
 Jag velat kyssa hvarje rad.

I farans stund, i stridens brand
 Hvad mod hos denna skara!
 Hur kunde, arma fosterland,
 Du dock så älskadt vara,
 En kärlek få, så skön, så stark,
 Af dem du närt med bröd af bark!

Min tanke genom rymder lopp,
 Som förr den aldrig spanat,
 Ett lif gick för mitt hjerta opp,
 Hvars tjusning det ej anat,

Min dag flög som på vingar bort,
O hvad min bok mig syntes kort!

Den slöts, och qvällen likaså,
Dock glödde än min låga,
Jag fann så mycket återstå
Att forska om och fråga,
Så många dunkla föremål.
Jag gick till gamle fänrik Stål.

Han satt på samma plats, som förr,
Och samma syssla skötte.
Jag såg, att re'n i stugans dörr
En missnöjd blick mig mötte;
Det var, som om han frågt dervid:
Får man ej ens till natten frid?

Men annat var det nu med mig,
Jag kom med ändradt sinne:
„Jag läst om Finlands sista krig,
Och äfven jag är Finne.
Min håg blef tänd att höra mer,
Kanhända får jag det af er?“

Så var min helsning. Gubben såg
Förvånad upp från noten,
En glans uti hans öga låg,
Som om han stått för roten:
„Jo, derom kan jag ge besked,
Om herrn så vill, ty jag var med“.

Jag satte mig på sängens halm,
 Han började berätta
 Om Dunckers eld, om kapten Malm,
 Om mången bragd för detta;
 Hans blick blef ljus, hans panna klar,
 Jag glömmet ej, hur skön han var.

Han sett så mången blodig dag,
 Så många faror delat,
 Ej segrar blott, men nederlag,
 Hvars sår ej tid har helat,
 Så mycket, som re'n verlden glömt,
 Låg i hans trogna minne gömdt.

Jag satt der tyst och hörde på,
 Och intet ord förspilldes,
 Och natten hunnit halft förgå,
 När jag från honom skildes;
 Han följde mig till tröskelns rand
 Och tryckte gladt min bjudna hand.

Se'n sågs han aldrig mera nöjd,
 Om han ej mig fick skåda,
 Vi delte sorg, vi delte fröjd,
 Vi rökte vapnet båda.
 Nu var han gammal, jag var ung,
 Jag blott student, han mer än kung.

De sägner här i sång jag satt,
 Från gubbens läpp de stamma,
 Jag hört dem mången stilla natt
 Vid pertans matta flamma,

De tala några enkla ord,
 Tag mot dem, dyra fosterjord!

Molnets Broder.

*Mer än lefva, fann jag, var att älska,
 Mer än älska, är att dö, som denne.*

Högt i skogen låg det ringa torpet,
 Djupt i ödemarken, långt från vägen,
 Der se'n hösten krigets skiften rådde.
 Ingen ovän hade funnit stället,
 En fiendtlig fot ej trampat spången,
 Som dit ledde; bud om blod och strider
 Gaf blott korpen, ropande från molnen,
 Eller gladan, som satt mätt i granen,
 Eller vargen, som med blodigt byte
 Sökte hedens skymda klyftor åter.

Men i pörtet, vid det långa bordet,
 Satt, en lördagsafton, sorgsen värden,
 Hvilande från veckans vedermödor.
 Kinden höll han tryggt mot handen lutad,
 Armen åter fast mot bordets ände,
 Men hans öga såg åt sidan stundom,
 Höll sig ej med lugn i samma syfte.
 Ingen märkte detta af hans husfolk,
 Af de båda, som i pörtet voro,
 Ej hans fosterson och ej hans dotter;

Tysta, slutna af hvarandras armar,
 Hand i hand, och hufvud sänkt mot hufvud,
 Suto de i sorglös frid vid muren.
 Men den gamle bröt omsider tystnan,
 För den kloke blef hans mening tydlig,
 Fast han sjöng blott som för eget nöje,
 Såsom sången föll, och orden ville:

„Björnen“, sjöng han, „föds till skogens konung,
 Furan växer opp att pryda heden;
 Menskobarnet, om till kraft och storhet,
 Om till flärd och stoft det föds, vet ingen.
 Gossen kom en vinterqväll i stugan,
 Okänd kom han, lik en otam fogel
 Vilsefaren in i menskors boning;
 Hjessan lyste kal ur mössans remnor,
 Tån stack fram emellan snön på foten,
 Barmen såg man genom rifna tröjan.
 Hvems och hvadan? — Fråga hvems och hvadan
 Af den rike, som har far och hembygd;
 Någon vind lär från mitt hem väl komma,
 Skyn i luften törs jag kalla broder,
 Men blott snö är jag på nattens fötter,
 Som han stampar af, i stugan kommen. —
 Snön från nattens fötter smälte icke,
 Molnets broder flög ej bort med vinden,
 Gossen dröjde qvar och blef en yngling.
 Obemärkt han sprang, det första året,
 På det andra högg han sveder redan;
 Men förrän den fjerde sommarn ändats
 Slog han björnen öfver hjorden fallen.
 Hvar är nu hans rykte, kärt för mången,

Större än en man i nejden vunnit,
 Hvar är fostrarns hopp? Den gamle sitter
 Tung i stugan, längtar, fast förgäfves,
 Att ett enda ord om kriget höra,
 Om hans land är bergadt eller fallet?
 Örnens språk förstår han ej att tyda,
 Korpens rop han känner ej; en främling
 För ej budskap opp till ödemarken,
 Och den unge, som hans hjälp bort vara,
 Lyss på budskap nu från qvinnohjertan“.

Som när sommarns hvirfvelvind en afton,
 Då naturen lik en söndag tiger,
 Kommer ensam, osedd, snabb som pilen,
 Och slår ned i skogssjöns famn, en planta
 Rör sig ej, ett barr ej, lugn står tallen,
 Lugn står blomman på den branta stranden,
 Lugnt är allt, och endast djupet sjuder;
 Så, då sången slog den unges sinne,
 Satt han stum, orörlig, sluten, bortskymd,
 Men hvart ord dref blodet ur hans hjerta.
 Qvar han satt hos flickan hela qvällen,
 Gick till hvila, då de andra gingo,
 Tycktes somna, förr'n de andra somnat,
 Men långt förr än någon annan vaknat,
 Re'n vid första glimt af morgonrodnan,
 Smög han obemärkt ur stugan ensam.

Dager blef, och solen steg på hvalfvet,
 Men blott tvenne väcktes nu i torpet,
 Stugan reddes, morgonbrödet frambars,
 Men blott tvenne stego fram till bordet,

Middag blef, och ingen tredje syntes.
 Utan moln var än den gamles panna,
 Utan tårar än hans dotters öga,
 Men till hvila, fast af sönda'n manad,
 Gick vid slutad måltid ingendera.
 När en stund förgått, så lång som stunden,
 Innan stormskyn, sedd vid himlaranden,
 Kommer, brister, haglar och förskingras,
 Höjde ordet, som till tröst, den gamle:
 „Lång är vägen fram till byn, min dotter,
 Branter möta, bäckar hindra, spångar
 Finnas ej, och höstregn fyller kärren.
 Den, som vandrat dit vid morgonrodnan,
 Är väl knappt då qvällen stundar hemma“.
 Så den gamle. Utan akt på talet
 Satt hans dotter, sluten lik en blomma,
 Som sin kalk vid nattens inbrott sluter;
 Hvad hon tänkte, var för henne ensam.

Långe satt dock ej den ädla flickan,
 Längre ej, än efter solens nedgång
 Plantan mattad väntar aftondaggen,
 Förr'n en tår föll ned på hennes kinder,
 Och hon sjöng med lutad panna sakta:
 „När ett hjerta mött ett annat hjerta,
 Ringa blir då hvad förut var mycket,
 Jord och himmel, hemland, fader, moder.
 Mer än jorden sluts då i ett famntag,
 Mer än himlen ses då i ett öga,
 Mer än moders råd och faders vilja
 Hörs då i en suck, som knappast höres.
 Hvilken makt kan tjusa så som kärlek,

Hvilken boja hålla den som älskar?
 Sjöar simmar han, som anden, öfver,
 Möta fjällar, får han örnens vingar,
 Långt för middag är han re'n tillbaka
 Der han väntats först till sena qvällen“.

Sången hade knappt den gamle fattat,
 När af vaknad sorg och oro slagen
 Han gick ut att söka den försvunne.
 Tyst ur stugan gick han, tyst på stigen,
 Villsamt tecknad ut i ödemarken;
 Solen stod re'n skogens toppar nära,
 Innan närmsta gård han tröttad nådde.

Tom och ödslig, lik en tall på heden,
 Der en skogseld gått med härjning öfver,
 Syntes nu den fordom rika gården;
 Men i stugan satt värdinnan ensam,
 Mot sitt söfda barn i vaggan lutad.
 Som en fogel, då han oförmodadt
 Hör ett skott och kulans ljud förnimmer,
 Fasar, spritter, kastar ut sin vinge;
 Så från stolen flög den unga qvinnan,
 Då hon hörde dörrens gång, men glädje
 Blef dock vid den gamles anblick fasan,
 Fram hon sprang och slöt hans hand i sina,
 Stora tårar sköljde hennes kinder.
 „Hell“, hon sade, „hell dig, gamle fader,
 Dyr i sorgen till vår boning kommen,
 Trefallt hell den ädle, som du fostrat
 Till förtrycktas värn och armas bistånd!
 Sitt och hvil dina trötta lemmar,

Och med glädje hör hvad jag förtäljer:
 Hårdt var kriget re'n från höstens början,
 Landet tärdt af vän och ovän lika,
 Dock den vapenlöses lif var fredadt;
 Men en dag har knappast än förflutit,
 Se'n en skara män från närmsta socken
 Följde hären fienden till mötes.
 Slaget hölls och segern svek de våra,
 Få af många kommo undan döden,
 Och, som löf i stormen spridda, desse.
 Nu gick vreden strandlös lik en vårflod
 Öfver nejden, värnlös eller väpnad,
 Man och qvinna, ingen såg förskoning.
 Hit kom strömmen re'n vid morgonstunden,
 När till Gudstjenst ringdes första gången,
 Och en våg vek in till oss att härja.
 Låt mig ej vid jämrens sagor dröja!
 Bunden låg på golfvet re'n min make,
 Blod var gjutet, våldet rådde, nöden
 Var som störst, och ingen hjälp att vänta.
 Sjelf af åtta armar gripen slets jag,
 Som ett byte mellan rofdjur slites,
 Då kom räddarn, då var hjälpen närmast,
 Molnets broder bröt som storm i stugan,
 Och förtrycket vek, de fräcka föllo.
 Här jag sitter nu i sköflad boning,
 Mer än sparfven under taket fattig,
 Mera glad dock än i lyckans dagar
 Skall jag se den ädle, se min make,
 Om från byn de utan skada komma,
 Dit de följde fienden i spåren“.

När den gamle hört det sista ordet,
 Stod han upp, som om han hvilat länge,
 I hans blick var mörkt af sorg och oro.
 Fåfångt bedd att dröja, tog han vägen,
 Som till byn den välbebodda ledde.

Solen skymdes re'n af skogen fjerran,
 När han, delad mellan hopp och ängslan,
 Hann den gård, der kyrkans herde bodde.
 Sköflad syntes nu den stora gården,
 Tom och ödslig lik en afklädd holme,
 Sedd från träskets is en vinterafton.
 Men i stugan satt vid muren ensam,
 Trött af år, den gamle knekten Klinga.

Nu, när denne hörde dörren röras,
 Såg sin vän från fordna dagar komma,
 Sprang han upp, fast lam af sår och mödor.
 „Än har dagen ljus för oss“, han sade,
 „Då de unga trampa våra stigar,
 Kraft och mandom ej är glömd i landet.
 Sådan gudstjenst har i dag här hållits,
 Att ett barn, som hört den nu i vaggan,
 Skall förtälja den för sonasöner.
 Se, i roflust lik en skara vargar,
 Kom han, landets ovän, segerdrucken,
 Följd af blod och härjning hit. — Det mindre
 Kan förtigas, om ock ej förgätas;
 Men när troppen re'n i blod sig mättat,
 Blott de värsta blifvit kvar på stället,
 Då steg jämmern öfver damm och bräddar.
 Nu emellan tvenne ystra hästar
 Bands den ädle herden, dittills skonad,

Att till fots den vilda ryttarn följa.
 Kort var domen, inom några stunder
 Skulle handen domna, foten svika,
 Och hans hvita lockar sopa stoftet.
 Ensam stod den gamle, upp mot himlen
 Såg hans öga, som mot himlen skådas,
 Då på jorden allt är natt och mörker.
 Pris och ära! då var hjälpen närmast;
 Han, som föddes lik en fläkt på heden,
 Molnets broder, se, en ljungeld vorden,
 Slog han ned, och krossad låg förtryckarn.
 Här jag lefvat nu med likars bistånd,
 Som en rotlös gran mot andra fallen,
 Tung för mig, en börda för min nästa;
 Lifvets gåfva vill dock än jag skatta,
 Om från striden nära kyrkan hållen,
 Än med seger hem den ädle kommer“.

När den gamle hört det sista ordet,
 Gick han ut, som om från glöd han ilat;
 Aftonrodnan var dock bleknad redan,
 Innan kyrkobyen han hinna kunde.
 Så var byn att se i rök och aska,
 Som ett stjernehalf af skyar härjadt,
 Så låg kyrkan bortom byn på kullen,
 Som en ensam stjerna mellan molnen,
 Så låg tystnad öfver ödenejden,
 Som ett månsken öfver kala hösten.

Mellan fallna kämpar, vän och ovän,
 Som en skugga öfver skördad åker,
 Gick den gamle. Öfverallt var döden,

Men af lif ej ens en suck att spörjas.
 Först vid slutet af den krökta gången,
 Mellan ödelagda gårdar banad,
 Satt en yngling, snart förblödd, vid vägen.
 På hans bleka kinder flög dock rodnad,
 Flygtigt, som på qvällens silfverskyar,
 Och hans släckta öga tändes åter,
 När han vaknad såg den gamle nalkas.
 „Hell“, han sade, „nu är lätt att blöda,
 En bland många, som det unnats tidigt
 Att för fosterlandet dö med seger.
 Hell dig, du som fostrat landets räddning,
 Trefallt hell den ädle, som oss förde,
 Ensam mäktig mer än vi tillsamman.
 Se, med bruten styrka stod vår skara,
 Skingrad som en hjord den ingen leder,
 Re'n till dödens nesa hopplös korad.
 Ingen fanns som ropte folket samman,
 Ingen gaf ett råd och ingen lyddes,
 Förr'n han syntes, förr'n ur öknens klyftor
 Tiggarrisonen kom med kungapanna,
 Och hans röst, som ljud till strid, förspordes;
 Då flög eld igenom hvarje hjerta,
 Tvekan flydde, honom kände alla,
 Och med honom gick vår tropp mot svärden,
 Som en stormvind in i vassen bryter.
 Se mot kyrkan, långt som vägen räcker,
 Ligger landets ovän, som på ängen
 Strå vid strå, der skördarns lie framgått;
 Der är banan, som den ädle vandrat,
 Som min blick har följt, se'n foten svikit,
 Som min tanke följer än i döden“.

Sagdt, och kämpens öga slocknar sakta.

Så i stillhet släcktes dagen äfven;
 Månen, nattens sol, den bleka ensam
 Lyste vandrarns stig till kyrkogården.
 När den gamle inom muren trädde,
 Stod en menskoskara mellan korsen,
 Hemsak och tyst, som skaran söfd derunder.
 Ingen fanns, som gick ett steg till mötes,
 Ingen, som ett ord till välkomst sade,
 Ingen fanns, som ens med blickar talte.
 När den gamle inom ringen trädde,
 Låg en yngling för hans fötter slagen,
 Lätt, fast öfversköld af blod, igenkänd.
 Som en fura mellan tallar fallen,
 Än i stoftet störst och utan like,
 Låg bland fiender, som stupat, hjelten.

Men med sammanknutna händer, mällös,
 Som af åskan drabbad stod den gamle,
 Och hans kind var hvit, hans läppar skälfd,
 Tills hans sorg fick ord och brast i klagan:
 „Nu är åsen i min stuga bruten,
 Skörden på min teg af hagel härjad,
 Nu är grafven värd långt mer än gården.
 Ve mig, att jag så skall se dig åter,
 Du, min ålders stöd, min lefnads ära,
 Skänk af himlen, nyss så stor och herrlig,
 Nu som sanden, der du hvilar, ringa“.
 Så i ängslan knappt den gamle klagat,
 När en röst, som var hans dotters, hördes,
 Och hon talte, nyss till stället kommen:

„Kär han var mig, mot mitt hjerta slutet,
 Dyrbar mer än annat allt i verlden,
 Dubbelt kär är mig dock nu den ädle,
 Kall mot jordens kalla sköte slutet.
 Mer än lefva, fann jag, var att älska,
 Mer än älska, är att dö som denne“.

Så hon sade utan gråt och jämmer,
 Framgick stilla till den fallnes sida,
 Böjde knä och tog sin duk och täckte
 Tyst och lätt hans genomskjutna panna.
 Hensk och tigande stod kämpaskaran,
 Lik en skog, der ej en fläkt sig rör;
 Tysta stodo nejdens qvinnor äfven,
 Komna dit, att skåda och att sörja.
 Men den ädla flickan sade åter:
 „Om dock någon ville hemta vatten,
 Att jag kunde två hans anlet' blodfritt,
 Stryka än en gång hans lock med handen,
 Se hans öga ljuft ännu i döden;
 Visa ville jag med fröjd för alla
 Molnets broder, den förlätne tiggarn,
 Som stod upp och blef vårt hemlands räddning“.

När den gamle så sin dotter hörde,
 Såg den öfvergifna vid sin sida,
 Tog med bruten röst han åter ordet:
 „Ve dig, ve dig, du min arma dotter!
 Glädjens glädje, sorgens bot och lättnad,
 Värn i nöden, fader, broder, make,
 Allt med honom är för dig förloradt,
 Allt du mistat, intet står dig åter“.

Högt i jämmer brast vid talet skaran,
 Ingen fanns, som stod med tårlöst öga,
 Men den ädla flickans tårar glänste,
 Och hon tog den fallnes hand och sade:
 „Ej med klagan skall ditt minne firas,
 Ej likt dens, som går och snart skall glömmas;
 Så skall fosterlandet dig begråta,
 Som en afton gråter dagg om sommarn,
 Full af glädje, ljus och lugn och sånger,
 Och med famnen sträckt mot morgonrodnan“.

Veteranen.

Han reste sig ansenlig
 I stugans skymda vrå,
 Vål var han böjd af åren,
 Men syntes hög ändå,
 Förändrad var han mycket
 I detta ögonblick,
 En ädel krigarhållning
 Låg i hans hela skick.

Rotfattig var han annars
 På sina gamla dar,
 Från fordna tappra strider
 Han hade ärr blott kvar;
 Se'n utan hem han irrat
 I många år förut,
 På Röjkö torp han hamnat
 I Alavo till slut.

Nu reste han sig plötsligt,
 Liksom ur slummern väckt,
 Begynte kasta af sig
 Sin slitna hvardagsdrägt,
 Tog på sin högtidsklädnad,
 Bespard se'n många år,
 Och strök åt båda sidor
 Sitt silfverhvita hår.

Så stod soldaten färdig
 Att ut ur stugan gå,
 Helt vördnadsvärd att skåda
 I drägten gul och blå,
 Med messingsskodda hatten
 Högt öfver hjessans rand,
 Och dödens lugn i minen,
 Och vandringsstaf i hand.

Derute lyste solen,
 Ej sedd på många dar,
 Den sjuttonde Augusti
 Var sommarvarm och klar,
 Kring fält och sjö for vinden
 Med lätta andedrag;
 Hvert ville gamle krigarn
 På denna sköna dag?

Hvert ärnade han styra
 Sin vandring denna gång,
 Blef hemmet honom ödsligt,
 Hans plats i vrån för trång?
 Och denna högtidsklädnad

Hvi tog han den uppå,
 Var det till Herrans tempel
 Den gamle tänkte gå?

Det hördes ingen ringning
 Från denna helgedom,
 Och murens port var sluten,
 Och kyrkan stängd och tom.
 Hvad skulle man ock göra
 Uti Guds hus i dag,
 Den sjuttonde Augusti
 Var ingen helgedag?

Dock i den gamles tycke
 Hölls gudstjenst denna tid,
 Och hölls den ej i kyrkan,
 Så hölls den näst invid:
 Ty kringom den på höjden,
 Från mon till insjöns strand,
 Stred Finlands kämpaskara
 Just nu för kung och land.

Den sjuttonde Augusti
 Var sommarvarm och klar,
 Och för den fordne krigarn
 En högtidsdag den var.
 Han gick rakt fram mot kullen,
 Der Finlands fana höjts,
 Han ville se Gud tjenas
 I dag af Adlercreutz.

Han ville höra klangen

Af svärden än en gång,
 Den välbekanta tonen
 Af fältkanonens sång,
 För minnet återkalla
 Sin ungdoms kraft och mod,
 Och se det nya slägtet,
 Hur det höll ut i blod.

Så har man tydt hans mening,
 Kanske man den förstått,
 Dock såg man ej hans tankar,
 Man såg hans vandring blott.
 Han gick sin bana framåt
 Helt lugnt, det märkte man,
 Och hann så kyrkovallen,
 Der striden hetast brann.

Der tog han plats vid vägen,
 Och satt och såg uppå,
 Han såg mot Finska hären,
 Mot Ryska likaså;
 Hvarhelst de skarpast möttes
 Der sågs hans blick bli qvar,
 Och ofta som förklaradt
 Hans hela anlet' var.

Och blinda kulor hveno
 Kring honom hvarje stund,
 Och dödens ädla skördar
 De föllo i hans rund;
 Han gick dock ej från stället,
 Hans lugn var lika gladt,

Och ingen kula rörde
Den gamle, der han satt.

Och i beständig vexling,
Allt efter lyckans lek,
Omslöts han af en skara,
Som frambröt eller vek;
Men hur ock striden hvälfde,
Fick gubben ostörd bli,
Och vän och ovän lika
Gick vördande förbi.

Men dagen led, och solen
Vid vesterns portar stod,
Då segrade omsider
Den Finska härens mod,
Då sågs hvart hinder brutet,
Hvar fiende på flykt,
Och allt kring gamle krigarn
Var åter lugnt och tryggt.

När då den sista truppen
Bröt ned från kullens topp
Och drog förbi soldaten,
Då stod han högre upp:
„I unga tappre söner
Utaf vår fosterjord,
Finns någon här som aktar
En grånad krigsmans ord?

Stor tack vill han er säga
För denna sköna dag,

Ty aldrig har han skådat
 Ett herrligare slag.
 Gud vare pris och ära,
 Vårt folk vet segra än,
 Än lefver fädrens anda,
 Ännu har landet män“.

Löjtnant Zidén.

Det var den tappre löjtnant Zidén,
 Han hade sin egen sed,
 För fronten ville han gå allen:
 „Framåt mina Wasagossar,
 Nu gäller att hinna med“.

Främst ville han gå hvar fara emot,
 Hans folk fick trampa hans stråt.
 Gud nåde den, som var trög på fot,
 Så snart löjtnanten ropat:
 „Hurra, mina män, framåt!“

Så lärde han in på eget vis
 Sin lilla käcka hop,
 Fördrog ej trassel och exercis:
 „Tätt efter i fjäten, gossar“,
 Det var hans kommandorop.

Och framåt såg han, han såg sig ej om,
 När så mot faran det bar.
 Hur tätt i spåren hans skara kom,

Det brukte han sällan varsna,
Förr'n midt i striden han var.

Först då, när fiendens hop han nått
Och börjat hugga och slå,
Då såg han efter, hur flinkt de gått,
Hans kära Wasagossar,
Hur när de voro uppå.

Och hände då att han kring sig fann
Sitt hela kompani,
Då var allt präktigt, då ropte han:
„Hurra, det var flink manöver,
Nu äro vi herrar vi“.

Men gick hans trupp, då han sjelf sprang fram,
Och kom han i strid förr'n den:
„Gud sig förbarme, en sådan skam!
Nu hafva de gått som paddor,
Nu blefvo de efter igen“.

Han förde, då kriget först bröt ut,
En trupp af femtio man;
Den hade smultit ihop till slut,
Med tjugu Wasagossar
Stod nu i hären han.

Men om med färre och om med fler,
Det gaf han ej akt uppå,
Han följde sitt gamla krigsmaner:
„Tätt efter i fjäten, bussar,
Nu gäller det fart, låt gå!“

Det var i striden vid Wirta bro,
 Den sista der han var med,
 På ögonblicket sågs allt bero,
 Fahlander, Malm och Duncker,
 De bröto mot stranden ned.

Der stod Tutschkoff med ettusen man,
 Sexhundra blott hade de.

„I tre kolonner vi rycka fram“,
 Skrek öfverste Fahlander,
 „Hvem hinner främst af de tre?“

De orden hörde löjtnant Zidén,
 Vasserra, det märktes snart.
 „Framåt“, så ropte han, „flinka ben,
 Hurra, mina Wasagossar,
 Karl den som i dag tar fart!“

Det var visst icke den första gång,
 Han ropat till folket så,
 Men aldrig hade i sådant språng,
 Så blindt han tillförne rusat
 Mot fiendens hop, som då.

Förr'n någon annan till anfall kom,
 Tre djupa sår han fått.
 Då bröts hans kraft, och han såg sig om,
 Såg efter hvad hjälp han hade,
 Hur tappert hans bussar gått.

Han sjönk till jorden, han såg och såg:
 Det var som förtrolladt, nej!

Hans gamla korpral vid hans sida låg,
 Hans enda Wasagosse,
 De öfriga såg han ej.

Kolonnen kom, den kom helt när,
 Han fäste på den sin blick:
 „Mitt folk skall väl finnas i hopen der?“
 Förgäfves, han såg platt ingen,
 Hans tålomod förgick.

„Nu rycka de andra i seger fram,
 Och de mina synas ej än.
 Gud sig förbarme, en sådan skam!
 Nu hafva de gått som paddor,
 Nu blefvo de efter igen“.

Det hörde hans gamla korporal,
 Slog döende ögat opp:
 „Håll in, herr löjtnant, med sådant tal,
 Ej höfs att om skam här orða,
 Ni förde en tapper tropp.

Gud gifve att alla, som vi, ryckt an,
 Då vore så mången ej fälld.
 Nu hafva vi fallit till sista man,
 Ty den främsta var Wasaflocken,
 Och på oss gaf fienden eld.

Ni såg, herr löjtnant, tillbaks ej mer,
 Se'n ni ropat en gång framåt;
 Men vi hörde er röst, och vi följde er,

Och förr blef ingen efter,
 Än han stupat på ärans stråt“.

Då höjde löjtnanten ännu sin arm,
 Der på blodiga sanden han satt,
 Hans anlet' sken, hans sårade barm
 Steg högt i dödsminuten,
 Han svängde sin slitna hatt:

„Och föllo de alla för ädla sår,
 Förr'n någon dem sprang förbi,
 Och voro de främst i sin löjtnants spår?
 Hurra, det var flink manöver,
 Nu dö vi som herrar, vi!“

Torp flickan.

Och solen sjönk, och qvällen kom, den milda
 sommarqvällen,
 Ett sken af mattad purpur gjöts kring bygderna och
 tjällen,
 Från dagens mödor glad och trött en skara landt-
 män kom,
 De fyllt sitt värf, de vände nu till sina hyddor
 om.

De fyllt sitt värf, de gjort sin skörd, en dyrbar
 skörd den gången,
 En djerf, fiendtlig krigartrupp var nedgjord eller
 fången,

De dragit ut till kamp mot den vid morgonsolens sken,
När allt i seger ändadt var, då var det afton re'n.

Helt nära fältet der den stått, den långa, heta
striden,

Vid vägen låg ett litet torp, halft öde dåför tiden,
På stugans låga trappa satt en flicka tyst och såg,
Hur skaran kom och drog förbi i fridsamt återtåg.

Hon såg som den, som söker, ser, hvem vet på
hvad hon tänkte?

På kinden brann en högre färg, än aftonrodnan
skänkte,

Hon satt så stilla, men så varm, så spanande ändå,
Att om hon lyssnat, som hon såg, hon hört sitt
hjertera slå.

Men truppen gick sin bana fram, och flickan såg
den tåga,

Till hvarje led, till hvarje man hon blickade en fråga,
En fråga bäfvande och skygg, en fråga utan röst,
Mer tyst än sucken sjelf, som smög ur hennes fulla
bröst.

När hela skaran gått förbi, de första som de
sista,

Då svek den arma flickans lugn, då sågs dess styrka
brista,

Hon gret ej högt, men pannan sjönk mot hennes
 öppna hand,
 Och stora tårar sköljde ljuft den friska kindens brand.

„Hvad är att gråta? Fatta mod, än står oss
 hoppet åter,

O dotter, hör din moders röst, en fåfång tår du gråter ;
 Den, som ditt öga sökte nyss, och nu ej återfann,
 Han lefver än, han tänkt på dig, och därför lefver han.

Han tänkt på dig, han följt mitt råd att ej gå
 blindt mot faran,

Det var mitt tysta afskedsord, då han drog hän med
 skaran.

Af tvång han följde truppen åt, hans håg var ej att slåss,
 Jag vet, han ville icke dö från lifvets fröjd och oss“.

Och flickan såg med bäfvan opp, ur sorgsna
 drömmar vaknad,

Det var som om en aning stört det stilla hjertats
 saknad,

Hon dröjde ej, hon såg engång ditåt, der striden
 brann,

Och smög på väg och flydde tyst och skymdes och
 försvann.

En stund flöt bort, en stund ännu, det led mot
 natten redan,

I skyn samm molnet silfverhvitt, men skymning låg
dernedan.

„Hon dröjer än, o dotter kom, din oro fåfång är,
I morgon, innan solen gryr, är re'n din brudgum här“.

Och dottren kom, med tysta fjät hon nalkades
sin moder,

Det blida ögat skymdes nu af inga tårefloder,
Men hennes hand, till helsning räckt, var kall som
nattens vind,

Och hvitare än fästets sky var hennes svala kind.

„Red mig en graf, o moder kär, min lefnadsdag
är liden;

Den man, som fick mitt hjertas tro, har flytt med
skam ur striden,

Har tänkt på mig, har tänkt på sig, har följt ert
varningsord

Och svikit sina bröders hopp och sina fäders jord.

När skaran kom, och han ej kom, begret jag
nyss hans öde,

Jag trodde att han låg som man på fältet bland de döde,
Jag sörjde, men min sorg var ljuf, den var ej bitter då,
Jag velat lefva tusen år att honom sörja få.

O moder, jag har sökt bland lik till sista skymt
af dagen,

Men ingen af de slagna bar de kära anletsdragen;
 Nu vill jag icke dväljas mer på denna svekets ö,
 Han fanns ej bland de döda der, och därför vill jag
 dö“.

Sven Dufva.

Sven Dufvas fader var sergeant, afdankad, arm
 och grå,

Var med år åttiåtta re'n och var re'n gammal då;
 Nu bodde på sin torfva han och fick sitt bröd af den,
 Och hade kring sig nio barn, och yngst bland dem
 sin Sven.

Om gubben haft förstånd, han sjelf, att dela med
 sig af

Tillräckligt åt en sådan svärm, det vet man ej utaf;
 Dock visst lär han de äldre gett långt mer än bil-
 ligt var,

Ty för den son, som sist blef född, fanns knappt
 en smula qvar.

Sven Dufva växte opp likväl, blefaxelbred och stark,
 Slet ondt på åkern som en träl och bröt opp skog
 och mark,

Var from och glad och villig städs, långt mer än
 mången klok,
 Och kunde fås att göra allt, men gjorde allt på tok.

„I herrans namn, du arma son, hvad skall af dig
väl bli?“

Så talte gubben mången gång allt i sitt bryderi.
Då denna visa aldrig slöts, brast sonens tålmod,
Och Sven tog till att tänka sjelf så godt han det
förstod.

När därför sergeant Dufva kom en vacker dag
igen

Och kuttrade sin gamla ton: „hvad skall du bli, o
Sven?“

Sågs gubben, ovan förr vid svar, bli helt förskräckt
och flat,

När Sven lät upp sin breda näbb och svarte: „jo,
soldat!“

Den åldrige sergeanten log föraktligt dock till slut:
„Du, slyngel, skulle få gevär och bli soldat, vet hut!“

„Ja“, mente gossen, „här går allt helt avigt mig
i hand;

Kanske det mindre konstigt är, att dö för kung och
land“.

Den gamle Dufva häpnade och gret helt rörd
en tår;

Och Sven han tog sin säck på rygg och gick till
närmsta korps.

Målfyllig var han, frisk och sund, allt annat sågs förbi,
Och utan prut blef han rekryt vid Dunckers kompani.

Nu skulle Dufva få sig pli och lära exercis,
 Det var en lust att se derpå, det gick på eget vis.
 Korpralen skrek och skrattade, och skrattade och
 skrek,
 Men hans rekryt förblef sig lik, vid allvar som vid lek.

Han var visst outröttelig, om nånsin någon ann,
 Han stampade att marken skalf och gick så svetten
 rann,
 Men roptes vändning åt ett håll, då slog han bom
 på bom,
 Tog höger-om och venster-om, men ständigt rakt
 tvärtom.

Gevär på axel lärde han, gevär för fot också,
 Att skyldra, fälla bajonett, allt tycktes han förstå,
 Men roptes skyldra, fällde han som oftast bajonett,
 Och skreks gevär för fot, flög hans på axeln lika lätt.

Så blef Sven Dufvas exercis beryktad vidt om-
 kring.

Enhvar, befäl och manskap, lög åt detta underting;
 Men han gick trygg sin jemna gång, var tålig som
 förut

Och väntade på bättre tid — och så bröt kriget ut.

Nu skulle truppen bryta opp, då blef i fråga stäldt
 Om Dufva kunde anses klok och tagas med i fält?

Han lät dem prata, stod helt lugn och redde saken så:
„Om jag ej får med andra gå, får jag väl ensam gå“.

Gevär och ränsel fick han dock behålla, äfven han,
Fick vara dräng, der man höll rast, soldat der stri-
den brann;
Men slåss och passa opp gick allt med samma jem-
na ståt,
Och aldrig blef han kallad rädd, blott tokig mellanåt.

På återtåg var Sandels stadd, och Ryssen träng-
de på,
Man drog sig undan steg för steg längs stranden af
en å.
Ett stycke fram på härens väg gick öfver ån en spång,
Der stod en liten förpost nu, knappt tjugu man en-
gång.

Som den var sänd i ändamål att bota vägen blott,
Låg den i ro, se'n det var gjordt, långt skild från
hugg och skott,
Tog för sig i en bondgård der allt hvad den kunde få,
Och lät Sven Dufva passa opp, ty han var med också.

Men plötsligt blef det annat af, ty utför närmsta
brant,
I sporrsträck på en löddrig häst, kom Sandels' ad-
jutant:

„Till bryggan, gossar“, ropte han, „för Guds skull,
i gevär!

Man sport, att en fiendtlig trupp vill öfver elfven der“.

„Och herre“, talte han till den, som förde folket an,

„Rif bron, om ni det kan, om ej, så slåss till sista man!

Armén är såld, om fienden här slipper i vår rygg.
Ni skall få hjälp, gen'ralen sjelf han ilar hit, var trygg!“

Han flög tillbaka. Men till bron hann truppen knappast ned,

När högt på andra strandens vall en Rysk pluton sig spred.

Den vidgades, den tätnade, den lade an, det small;
Dess allraförsta salfva re'n blef åtta Finnars fall.

Det var ej godt att dröja mer, man svigtade enhvar.

Ännu en åska, och man såg blott fem kamrater kvar.

Då lydde alla när det ljud: „gevär i hand, reträtt!“
Sven Dufva blott tog miste han och fällde bajonett.

Än mer, hans svängning till reträtt gick ock besatt på sned,

Ty långt ifrån att dra sig bort bröt han på spån-
gen ned.

Der stod han axelbred och styf, helt lugn på gam-
malt vis,

Beredd att lära hvem som helst sin bästa exercis.

Det dröjde heller länge ej, förr'n han den visa fick,
Ty bron sågs fylld af fiender i samma ögonblick,
De rände på, man efter man, men åt enhvar som kom
Gafs höger-om och venster-om, så att han damp
tvärtom.

Att störta denna jätte ned var mer än arm för-
mått,

Och ständigt var hans närmsta man hans skygd mot
andras skott,

Dock djerfvare blef fienden ju mer hans hopp bedrogs;
Då syntes Sandels med sin flock och såg hur Dufva
slogs.

„Bra, bra“, han ropte, „bra, håll ut, min käcka
gosse du,

Släpp ingen djefvul öfver bron, håll ut en stund ännu!
Det kan man kalla en soldat, så skall en Finne slåss.
Fort, gossar, skynden till hans hjälp! Den der har
räddat oss“.

Tillintetgjordt fann fienden sitt anfall innan kort,

Den Ryska truppen vände om och drog sig långsamt bort;
 När allt var lugnt, satt Sandels af och kom till stranden ned
 Och frågte hvar den mannen fanns, som stod på bron och stred.

Man viste på Sven Dufva då. Han hade kämpat ut,
 Han hade kämpat som en man, och striden den var slut;
 Han tycktes hafva laggt sig nu att hvila på sin lek,
 Väl icke mera trygg än förr, men mycket mera blek.

Och Sandels böjde då sig ned och såg den fallne an,
 Det var ej någon obekant, det var en välkänd man;
 Men under hjertat, der han låg, var gräset färgadt rött,
 Hans bröst var träffadt af ett skott, han hade re'n förblödt.

„Den kulan visste hur den tog, det måste erkänt bli“,
 Så talte Generalen blott, „den visste mer än vi;
 Den lät hans panna bli i fred, ty den var klen och arm,
 Och höll sig till hvad bättre var, hans ädla, tappra barm“.

Och dessa ord de spriddes se'n i hären vidt och
 bredt,
 Och alla tyckte öfverallt att Sandels talat rätt.
 „Ty visst var tanken“, mente man, „hos Dufva
 knapp till mått,
 Ett dåligt hufvud hade han, men hjertat det var godt“.

Von Konow och hans Korporal.

„Och har jag icke dragit dig upp ur dyn,
 Allt för det mörkret der kring ditt ögonbryn,
 Och har jag icke skaffat dig lön och stat,
 Och gjort dig till korporal från gemen soldat?

Och har du ej fått stå i hvarenda strid,
 Som en kamrat och like, mig närmst invid,
 Och har jag ej berömt dig som ferm och rask?“
 Så talte Konow vredgad till korporal Brask.

„Nu hörs om dig ej annat än klagomål,
 Hvar menska talar om hur du blifvit bål;
 Soldaten slår du, der han som bäst klär skott,
 Och går med två tuggbussar af högfärd blott“.

Men Brask han hörde butter majorens tal:
 „Väl var jag intet förr och är nu korporal,
 Men hvad jag är det blef jag för trofast mod,
 Och drogs ej upp ur dy, herr major, men blod.

Om jag slår till nångång är ej ondt deri,
 Jag gör som mången annan, jag gör som ni,
 Och brukte herr majoren här ensam slå,
 Lät jag de andra smeka och slog också.

Jag tuggar tvenne bussar, som hvar man ser,
 Det gör jag allt för hedern att stå närmst er,
 Men är det så, att äran er syns för klen,
 Så tar jag bort den andra och går med en“.

Och Konow spände blicken som han var van:
 „Du är en präktig pojke, och stursk som fan.
 Blif, som du var, min närmaste man och kund,
 En sådan har man gagn af i nödens stund“.

Snart stod ett slag, då bröt med sin jägarked
 Von Konow in i skogen, och Brask var med;
 Korpraln var mörk att skåda, och hans major
 Han hängde nedra läppen och sköt och svor.

I fyra runda timmar han redan trätt,
 Och allt gick än affären på samma sätt.
 Han såg för få som stupat, der han gick fram,
 Och fienden kom undan från stam till stam.

„Fördömdt“, så röt han åter, „det går ej bra,
 Jag ser hur barken ryker från tallarna,
 Men Ryssen står bredvid dem, och han går fri,
 Hvar är ert öga, gossar, hur sigten J?“

Han fick knappt ur mustaschen sitt sista ord,
 När för en trumf af Brasken han damp till jord;

Det var dock nästan mera än svar på tal,
 Det hade han ej väntat af sin korpral.

Upp sprang han, drog sin värja af vrede blek:
 „Hvad har du understått dig, krabat“, han skrek,
 „Nu skall dig djefvuln taga med hull och hår,
 Då midt i värsta striden din chef du slår“.

Men korpral Brask stod lugn i sitt gamla skick.
 „Håll in er värja, herre, ett ögonblick,
 Tills jag fått mäta honom hans skeppa full,
 Som höll på er och sköt, då jag slog er kull“.

Med dessa ord han lade geväret an.
 I samma stund såg Konow en skäggig man
 Bakom en buske störta till marken ned,
 Knappt tjugu alnar långt från hans jägarked.

„Och var det den, hvars kula mig pep förbi
 Det ögonblick jag föll, må vi vänner bli.
 Ett tag som ditt det kallar jag karlatag,
 Och aldrig lär jag glömma det, tänker jag“.

Nu lefver Brask hos Konow se'n många år,
 Den ena går alltjemt der den andra går,
 Som kära vänner får man dem ofta se,
 Och nästan lika ofta så träta de.

Den döende krigaren.

Försvunnen var en blodig dag,
 Det var på Lemos strand,
 De slagnas sista andedrag
 Re'n tystnat efterhand;
 Det mörknade kring land och haf,
 Och lugn var natten som en graf.

Vid brädden af den dunkla våg,
 Som skådat dagens strid,
 En gammal krigare man såg,
 En man från Hoglands tid;
 Hans panna låg mot handen stödd,
 Hans kind var blek, hans barm förblödd.

Ej kom en vän, som kunde få
 Hans sista afskedsord,
 Ej var den jord, han blödde på,
 En älskad fosterjord.
 Hans hembygd Wolgas bölja skar;
 En hatad främling här han var.

Hans öga lyftes opp ibland,
 Fast slocknande och matt.
 På samma slätt, på samma sand,
 Helt nära der han satt,
 En halft förstelnad yngling låg;
 Han såg på honom, när han såg.

När kulan hven, när striden brann,
 När bådas blod rann varm,
 Med vredens eld de mött hvarann
 Och pröfvat svärd och arm.
 Nu sökte ej den unge strid,
 Nu höll den gamle kämpan frid.

Men natten skrider mer och mer,
 Man hör ett årslags sus,
 Och månen går ur moln och ger
 Den hemska nejden ljus;
 Då syns en julle tätt vid strand,
 En ensam flicka ror i land.

En fridlös vålnad lik hon steg
 I spår, der döden gått.
 Hon gick från lik till lik och teg,
 Hon tycktes gråta blott.
 Med häpnad hennes tysta tåg
 Den gamle, väckt ur dvalan, såg.

Dock mera mildt, med hvar minut,
 För hvarje steg hon tog,
 Och mera tankfullt än förut
 Hans sorgsna öga log.
 En aning grep hans hjerta visst,
 Han tycktes veta hvad hon mist.

Han tycktes vänta: och hon kom,
 Som om ett bud hon hört,
 Så tyst, så lungt, så visst, som om
 En ande henne fört.

Hon kom. Vid nattens bleka sken
 Hon såg den fallne Svensken ren.

Hon såg, och ropte högt hans namn,
 Det kom ej svar igen;
 Hon sjönk emot hans öppna famn,
 Men slöts ej mer af den.
 Hans genomstungna bröst var kallt,
 Och stumt var allt, förvissnadt allt.

Då, säger sångmön, föll en tår
 Uppå den gamles kind,
 Då talte han ett ord, hvars spår
 Försvann i nattens vind,
 Då stod han upp, ett steg han tog
 Och hann till flickans fot och dog.

Hvad sade väl hans sorgsna blick,
 Hans ord ej tydda än?
 Den tår, som ur hans öga gick,
 Hvad mening låg i den?
 Och när till flickans fot han hann
 Och föll och dog, hvad tänkte han?

Var det för hjertats frid, kanske,
 Han höjde än sin röst?
 Var det en bön, han ville be
 Till ett försonligt bröst?
 Begret han menskans hårda lott,
 Att plåga och att plågas blott?

Han kom från ett fiendtligt land,

En oväns svärd han bar,
 Dock fatta, broder, rörd hans hand,
 Och mins ej hvad han var;
 O, blott på lifvet hämnden ser,
 Vid grafven hatar ingen mer.

Otto von Fieandt.

Från Christina var en man,
 Otto Fieandt hette han,
 Föddes äldst bland bröder alla,
 Deraf lärde han befalla;

Var i kriget, det är sannt,
 Endast öfverstelöjtnant,
 Hade med armén fått vandra,
 Om han kunnat lyda andra.

Men han gick sin egen stig,
 Bar sitt hufvud sjelf för sig,
 Kunde under ingen vara,
 Fick ock därför egen skara.

Nu så hör hur han såg ut:
 Klädd han gick i grå syrtut,
 Den var sydd på hemloft-skullen,
 Och af egna får var ullen.

Öfverst på hans hjessa satt,
 Sliten blank, hans faders hatt,

Ärfd vid Willmanstrand på näset,
Der hans farfar bet i gräset.

Lägg dertill i vintertid
Fårskinnspels, helt kort men vid,
Becksöms stöflor sist på foten;
Sådan red han framför roten.

Hjelte var han ej just så,
Att han nu dugt ses uppå;
Andra tider, andra seder,
Fieandt bar för djupt sin heder,

Bar sitt svärd som bihang blott,
Gud vet om han sköt ett skott
Under hela långa kriget,
Visst är, att det är förtiget.

Jern och stål och krut och bly,
Derom fick hans trupp sig bry,
Den höll primen, han höll basen,
Gubbens vapen var karbasen.

När han gick med den i hand,
Klämde till för kung och land,
Var han seg som gamla eken,
Blef ej gerna trött af leken,

Kunde slåss fast hela da'n,
Brydde sig om segern fan,
Ville blott ge drift åt striden,
Dertill var hans kantschuk vriden.

Finnen, visste han helt godt,
 Är för trygg för att ha brådt,
 Ville därför hjälpa arten,
 Icke modet, endast farten.

Pipa skulle dock han ha,
 Eljest var det aldrig bra,
 Men med röken frisk i munnen,
 Slogs han glädt fast öfvervunnen.

Ofta midt bland vapnens brak
 Tog han därför ny tobak,
 Lät sin närmsta busse bida
 Och slå eld, förr'n han fick strida.

När han se'n i hopen stod
 Öfversköld af svett och blod,
 Gjorde med sin dagg försöken
 Och ur bottnets djup sög röken,

Fick sin trupp i ordning ställd,
 Bajonetten vackert fälld,
 Och bröt in i värsta klämman,
 Var han som på eget hemman,

Talte finska som en tolk,
 Skrek som åt sitt arbetsfolk,
 En fick pris, en ann' en skrapa,
 Ingen fick stå lat och gapa.

Då, så säga än hans män,
 Var ej godt för fienden,

Då var gubben lik hin onde,
Annars var han som en bonde.

Sådan kom han med sin flock,
Samma pipa, samma rock,
Efter många hårda strider,
Fram till Karstula omsider.

Hela Finska härens hopp
Hvilade på denna tropp,
Knappt tolfhundra man nu mera;
Wlastoff kom med trefallt flera.

Hurtig lek det skulle bli,
Fieandt stoppade uti,
Pröfvade sin dag mot klacken
Och begynte straxt attacken.

Sexton timmar höll han ut,
Då fick gubben stryk till slut,
Måste dra sin trupp ur flamman
Och ge djefvulen alltsamman.

Det förtäljs om honom då,
Att han rakt slöt upp att slå,
Tryckte djupt sin hatt på pannan
Och blef spak som trots en annan.

Så till Möttönen han red,
Såg blott styft mot sadeln ned,
Höll sin högra hand vid brickan,
Pipan den låg glömd i fickan.

Hvad han satt och tänkte på
 Kunde ingen rätt förstå,
 Med sig sjelf blott höll han gille,
 Lät sitt folk gå som det ville.

När han kom till Lintulaks,
 Bad han om en halmkärf strax,
 Sökte sömn på all sin möda,
 Smakte ej en bit till föda.

Sådan slöt han denna dag;
 Nästa morgon, tre vid lag,
 Se'n han fått en smula blunda,
 Var han re'n helt annorlunda,

Var mest såsom vanligt förr,
 Tittade ur stugans dörr,
 Lika skarp som förr i synen,
 Och drog valk vid ögonbrynen,

Tog en perla förr'n han for,
 Snäste till sin yngre bror,
 Gaf vid ån en örfil redan,
 Rökte friskt i Perho sedan.

Gud vet eljest hur det är,
 Väl behöfs i fält gevär,
 Men att såsom Fieandt strida,
 Kan väl också ha sin sida.

Derför säga ock hans män,
 När det väckes fråga än,

Om de tusende besvären,
Landets fall och hufvudhären:

„Annorlunda kriget gått,
Om en general man fått,
Som förstått värdera tiden,
Och som rökt tobak i striden“.

Sandels.

Sandels han satt i Pardala by,
Åt frukost i allsköns ro.
„I dag, ett slaget, blir striden ny,
Det skall gälla vid Wirta bro. —
Herr pastor, jag låtit kalla er hit. —
Var god, foreller en bit!

Jag tänkt behålla er hos mig i dag,
Det är så min önskan och pligt;
Ni känner trakten här bättre än jag
Och kan ge mig notiser af vigt.
Var trygg, vi skola ej lukta blod. —
Ett glas? Maderan är god.

Tutschkoff har sändt mig ett vänligt bud,
Att vår vapenhvila är slut.
Låt maten smaka er! Sås min Gud!
Då vi ätit, rida vi ut. —

Vi måste nöjas med hvad vi få, —
Kanske ni befäller margå?”

Det kom ett bud, ett ilbud kom:
„Den är bruten vår konvention;
Brusin har vändt med vår förpost om,
Man hinner ej rifva bron.
Vårt ur var tolf, och vi följde det,
Men den ryska klockan är ett“.

Sandels han satt och smorde sitt krås,
Åt friskt som om intet händt.
„Försök, herr pastor! En dåb på gås?
Den äter man excellent.
Det är Dolgoruki som brådskar igen;
Ett glas till hans ära, min vän!“

Men budet talte: „Herr general,
Får jag bringa tillbaka ett svar?“
„Jo, säg Fahlander att bron är smal,
Och att batterier han har.
Han må hålla ut der en timme, en half. —
Herr pastor, kotlett af kalf?“

Ilbudet for, en sekund förlopp,
Och en ryttare syntes igen;
Som en blixtn han sprängde till trappan opp,
I ett språng var han nere på den,
Hans yttre röjde en ung löjtnant,
Det var Sandels' adjutant.

Han skyndade in i salen, han stod

För sin chef med lågande blick.

„Herr general, det har flutit strömmar af blod,
Blod kostar hvart ögonblick.

Vår här har mod, men den hade det mer
På en half mil närmare er“.

Sandels han såg på den komne förströdt:

„Bevars, ni är varm som en ugn,
Ni har säkert ridit er hungrig och trött,
Kom hvila en stund, var lugn!

Man måste tänka på hunger och törst,
Se här, genever till först?“

Löjtnanten dröjde. „Vår kamp blir hård,
Man forcerar med framgång bron,
Vår förtrupp svigtar i Kauppila gård,
Der den trycks af en hel bataljon,
Armén är bestört, allt går på sin hals;
Hvad order ges, hvad befalls?“

„Jo, att ni sätter er vackert ned
Och får er kuvert i skick;
Och se'n ni fått den, så ät i fred,
Och se'n ni ätit, så drick,
Och se'n ni druckit, så ät än mer,
Der har ni order, jag ber“.

Harm brann i den unge krigarens själ,
Af dess flammor hans öga sken.

„General, jag är skyldig er sanning, nåväl,
Ni föraktas af hela armén.

Hos hvarenda soldat den tanke jag fann,
Att ni är vår fegaste man“.

Sandels han fällde sin gaffel, han teg,
Brast ändtligt i gapskratt ut.

„Hur var det, herre, är Sandels feg,
Säger man så? åh hut!

Min häst, låt sadla min ädla Bijou!

Herr pastor, ni följer ej nu“.

Det var storm, det var brak, det var strid på
den strand,

Der den Sandelska hären var ställd.

I ett rökmoln svepte sig vatten och land,

Och ur molnet blixtrade eld,

Som af åskor dånade rymdens hvalf,

Och den blodiga marken skalf.

Der stod vid sitt bröstvärn Finlands tropp,
Såg trotsigt faran emot;

Men från rote till rote en hviskning lopp,

Man hörde ett dämpadt knot:

„Han är borta, han gömmer sig undan igen,

Generalen synes ej än“.

Men han syntes, han kom. Vid sitt främsta standar
På reduten han stannade nu,

Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,

Och han sken på sin ädla Bijou,

Och han satt orörlig med tub i sin hand

Och betraktade brygga och strand.

Och han sågs på sin springare långtifrån,
 Och som tusendes gällde hans fall,
 Och fördubbladt hördes kanonernas då
 Från fiendtliga strandens vall,
 Och det ljud kring hans hjessa af kulor ett hvin,
 Men han ändrade icke en min.

Och den tappre Fahlander han dröjde ej mer,
 Till sin chef på reduten han red:

„General, man har märkt er, man måttar på er,
 Det gäller ert lif, rid ned!“

„Ned, ned, general, er fara är vår“,
 Skrek stormande hela hans korps.

Sandels han rörde sig ej från sin ort,
 Till sin öfverste talte han stolt:

„Är det fruktan, det skriker ert folk så förgjordt?
 Om det svigtar i dag, är det såldt.

Men välan, ett försök. Var beredd till affär,
 På minuten är fienden här“.

Den ringa hop, som vid Kauppila stod
 Af tusen fiender tryckt,

Den hade kämpat med heltemod,

Men den nalkades nu i flykt,

Den hann generalens batteri,

Den störtade honom förbi.

Han rörde sig ej, stolt dröjde han qvar,

Som han sutit satt han ännu,

Och hans öga var lugnt, och hans panna var klar,

Och han sken på sin ädla Bijou,

Och han mätte den här, som i segrande lopp
Mot hans eldar rusade opp.

Och han såg den komma, den kom helt när,
Men på faran ej akt han gaf,
Och han söktes af dödar från tusen gevär,
Men han tycktes ej veta deraf;
Han såg på sitt ur, han bidde sin tid,
Han satt som i djupaste frid.

Men den kom den minut, som han väntat, och nu
Till sin öfverste sprängde han ned:
„Är det färdigt ert folk, är det likt sig ännu,
Skall det veta att bryta ett led?
Jag har låtit de stormande yfvas; välan,
Vräk undan dem nu som en man!“

Det var sagdt, det var nog, det behöfdes ej mer,
Det blef fröjd, det blef jublande rop.
Sexhundra krigare stormade ner
Mot den trotsande fiendens hop,
Och den vräktes tillbaka, pluton för pluton,
Tills den föll nedtrampad vid bron.

Sandels han kom till sin här i galopp,
Der vid stranden den segrande stod.
Då hans hvita Bijou bland lederna lopp,
I sin snöglans purprad med blod,
Och gen'ralen med tjusningens eld i sin själ
Gladt helsade trupp och befäl;

Då spordes ej mer ett smygande knot,

En hviskning bister och dof,
 Nej, ett jubel stormade honom emot,
 Och i jublet hördes hans lof,
 Och det roptes af röster till tusendetal:
 „Hurra för vår tappra genral!“

De två Dragonerne.

Stål så hette en, den andra
 Gick i fält med namnet Lod;
 Båda liknade hvarandra
 Så i kraft som mod.
 Samma trakt vid Saimens stränder
 Hade fostrat dem,
 Gnabbats hade de som fränder,
 Bott i samma hem.

Och dragoner hade båda
 Blifvit se'n på samma dag,
 Delat troget hvarje våda
 I hvartenda slag,
 Gnabbats än som stridskamrater,
 Huggits man mot man,
 Allt om äran att i dater
 Öfvergå hvarann.

Snart i rykte framom alla
 I sqvadronen stodo de,
 Ingen vågade sig kalla

Bättre, tapprare.
 Till korpraler af befälet
 Gjordes snart de två,
 Men emellan dem blef grälet
 Icke slut ändå.

Hvad dem äggat som gemena,
 Samma täflan fanns än kvar,
 Ännu var alltjemt den ena
 Hvad den andra var.
 Båda stodo lika nära
 Ett gemensamt mål,
 Hvar gång Lod blef nämnd med ära,
 Nämndes äfven Stål.

Lyckan svängde dock omsider,
 Att den ena seger vann,
 Lod gick fri i alla strider,
 Stål blef sårad han.
 Dömd till hvila på det sättet
 Låg han tyst och led,
 Låg som sjuk på lazarettet,
 Då kamraten stred.

Långa måna'r af elände
 Hade småningom dock flytt,
 Och den tappre återvände
 Till sin trupp på nytt;
 Men då stod han främst ej mera,
 Som han fordom stod,
 För hans likar gällde flera,
 Och medalj bar Lod.

Stål han såg kamratens lycka,
 Hörde hur hans rykte steg;
 Hvad hans hjerta kunde tycka
 Spordes ej, han teg,
 Lät ett ord ej det förråda,
 Ej ett anletsdrag. —
 Nu på ströftåg hade båda
 Hållit ut en dag.

Gjordt var allt som borde göras,
 Det blef tid att vända om,
 Plötsligt sågs ett stoftmoln röras,
 En Kosackhop kom.
 Lod tog ordet: „sväng, ty faran
 Skall dock gagnlös bli;
 Broder, fem man stark är skaran,
 Två blott äro vi“.

Stål han log ett hånfullt löje:
 „Du har talat klokt och rätt,
 Blöda får du om vi dröje,
 Hittills slapp du det.
 Gå, jag möter ensam skocken,
 Förr'n den hinner oss,
 Du som bär medalj på rocken,
 Är för god att slåss“.

Sagdt; sin sabel sågs han skaka,
 Sprängde af med stolt förakt,
 Och han såg sig ej tillbaka,
 Se'n sitt ord han sagt.
 På den harm kamraten røjde

Föga akt han gett,
Om han följde, om han dröjde,
Var för honom ett.

Kämpa vill han, icke stanna,
Fram till målet bär hans färd,
Steppens son med blodig panna
Pröfvar re'n hans svärd,
Dödsrop gny, pistoler knalla,
Vän vill hämnas vän;
Midt i skocken, högst bland alla,
Syns dragonen än.

Ändtligt tycks dock lyckan svika,
Segrarn segrar icke mer,
Häst och ryttare tillika
Hafva störtat ner.
Fåfängt än i stoftet brottas
Kämpens starka arm,
Fyra blanka pikar måttas
Mot den fallnes barm.

Stum och bister hotar döden,
En sekund blott öfrig är;
Finns ej mera hjälp i nöden?
Vänta, Lod är der.
Han har kommit, sprängd är ringen
Sluten kring hans vän,
På den fallne aktar ingen,
Allt är strid igen.

En har stupat af de fyra,

Se, då såras äfven Lod,
 Ögonblicken äro dyra,
 Strömvis spills hans blod,
 Styrkan re'n hans arm förlåter,
 Segerns hopp har flytt;
 Då är Stål på fötter åter
 Och i kamp på nytt.

Den blef kort, så ryktet säger;
 Samma rykte nämner om,
 Att till Sandels i hans läger
 Lod om qvällen kom.
 Lugnt med sin medalj i näfven
 Steg dragonen in:
 „Gif åt Stål en penning äfven,
 Eller tag ock min!“

Gamle Hurtig.

Aldrig brusto ord vid bivuaken,
 Der den gamle Hurtig blott var med,
 Ofta satt han långt på natten vaken,
 Talande om krig och fred,
 Tände jemt sin korta pipa an
 Och förgat den åter, bäst den brann.

Tredje Gustaf var hans man. „Hvad strider
 Höll han ej med Rysslands stolta fru?
 Mina vänner, det var andra tider
 För soldaten då, än nu;

Kungen sjelf stod med i rök och blod,
Nu är dertill en marskalk för god.

Tron mig, om hans herrar blott ej vikit
Från hvad pligt och mod och ära bjöd,
Hade aldrig segern honom svikit,
Nu blef trolöshet hans död;
Det är verldens tack, och den är tung,
Det var synd med sådan ståtlig kung.

När vid Anjala i upprorsskocken
Han höll tal, hur mild var ej hans ton?
Korpral Svärd nöp kungen tyst i rocken:
„Får jag svansa dit kanon?“
„Nej, min gosse, svarte han helt blid,
Låt oss vänta, det blir än väl tid“.

Så alltjemt med sägner lika dessa
Satt den gamle vid sin vaktelds glöd,
Gråa lockar höljde re'n hans hjessa,
Men ännu var kinden röd;
Yngre var han dock i Gustafs dar.
Nu till Oravais han kommen var.

Det var natten för det stora slaget,
I den vilda skogen höll man hof.
Sömn var sällspord öfverhufvudtaget,
Men den gamle Hurtig sof;
Han, som vakat förr till sista man,
Hade somnat nu förr'n någon ann.

Någon stund likväl af qvälln han sutit
 Lutad stilla mot en furas stam,
 Tändt sin pipa och i klagan brutit
 Om hur kriget gick bakfram,
 Hur han nödgats tänka ut ett sätt
 Att få slut engång på sin reträtt.

„Att gå undan“, så de fallit orden,
 „Har man lärt sig nog och lär sig än,
 Sprungit har man engång förr mot nordnen,
 Och är nu på språng igen.
 Fly, det är det usla hopp man har,
 Och att engång stanna, Gud vet hvar.

Nu blir strid likväl så snart det dagas,
 Då är tid att börja annan sed.
 Den som vill må härda ut att jagas,
 Hurtig kan ej mer dermed,
 Han har sakta börjat blygas re'n
 Att ej hafva tröttnat längese'n.

Jagas, bröder, skall ej gubben mera,
 Han har funnit råd på gamla dar.
 Bästa konsten mot att retirera
 Är helt enkelt att stå kvar;
 Den som lärt sig denna konst engång,
 Han kan ta farväl af allt sitt språng“.

Se'n han sagt det, hade lugnt han knutit
 Sina armar öfver bröstet blott,
 Och mot trädet, vid hvars stam han sutit,
 Sänkt sig tyst och somnat godt,

Somnat utan sorg och hufvudbry
 På sin sköna konst att aldrig fly.

Nästa afton hade Finlands skara
 Kämpat ut sin sista hårda strid,
 Slut var kraften att vårt land försvara,
 Tiden var en sorgens tid,
 Hären, krossad lik en bruten våg,
 Hade börjat nu sitt återtåg.

Hvar den syntes, sågs blott dystert smärta,
 Hördes blott en klagan djup och dof,
 Lugn fanns ej i något vaket hjerta,
 Men den gamle Hurtig sof;
 Der Kamenski slutligt sprängt hans led,
 Hade gråa krigarn lagt sig ned.

Och han sof, som om af Gustafs tider
 Hvarje minne längese'n han mist,
 Sof mer djupt från marscher, språng och strider,
 Än vid bivuaken sist,
 Sof förutan sorg och hufvudbry
 På sin sköna konst att aldrig fly.

Kulneff.

Och efter qvällen räcker till,
 Och minnet ger oss glädje än,
 Om Kulneff jag berätta vill,
 Säg, har du hört om den?
 Det var en äkta folkets man,
 Båd' dö och lefva kunde han,
 Den främste der det höggs och stacks,
 Den främste der det dracks.

Att kämpa, kämpa nätter, dar,
 Det var för honom tidsfördrif,
 Att falla endast blomman var
 Utaf en hjertes lif.
 Hvad vapen man i handen höll
 Det var detsamma, blott man föll,
 I stridens eller lekens ras,
 Med sabel eller glas.

Och älska var hans hjertas lust,
 Och lika fritt som snabbt hans val,
 Han kom blott från en blodig dust
 Och gaf helt fermt en bal;
 Och se'n han lågat natten ut,
 Tog han sin skönas sko till slut
 Och fyllde den ur närmsta bål
 Och drack sin afskedsskål.

Du skulle sett hans anletsdrag!
 Än finns på mången hyddas vägg
 Bland taflor en af eget slag,
 En bild af bara skägg;
 Du träder närmre, och du ser
 En mund som under skägget ler,
 En blick helt öppen, varm och mild,
 Det är just Kulneffs bild.

Dock fick man vara trygg och van
 För att ej blekna vid hans choque,
 Var man det minsta rädd för fan,
 Var man för honom ock;
 Det var på håll hans åsyn blott
 Som skrämde mer än pik och skott,
 Och hellre såg man mot hans hugg
 Än mot hans svarta lugg.

Så sågs han, när han rände an
 Med sabeln lyft, i äggadt språng,
 Och sådan var han, säger man,
 När han höll ro nångång,
 När, med sin korta pels uppå,
 Från gård till gård han syntes gå,
 Och dröjde qvar som vän och gäst,
 Hvarhelst han tyckte bäst.

Än talar mången moder om
 Sin skräck, när utan krus och lof
 Raktfram till vaggan Kulneff kom,
 Der hennes älskling sof.
 „Men“, säger hon, „han kysste blott

Mitt barn, och log så fint, så godt,
 Som nu hans bild på väggen der,
 Om blott man närmre är“.

Visst är att i sitt rätta ljus
 Var gubben Kulneff god som guld,
 Man klandrar att han tog ett rus,
 Det var hans hjertas skuld;
 Och detta hjerta bar han med,
 Då han höll frid, som då han stred,
 Han kysste och han slog ihjel
 Med samma varma själ.

Det fanns i Ryska hären namn,
 Som på sitt blad historien skref,
 Som fördes hit i ryktets famn
 Långt förr, än kriget blef.
 Barelay, Kamenski, Bagration,
 Dem kände hvarje Finlands son,
 Och skarpa strider bidde man,
 Der dessa ryckte an.

Men Kulneff visste ingen af,
 Förr'n krigets flamma här var tänd;
 Då kom han såsom storm på haf,
 Knappt anad förr än känd,
 Då bröt han fram som blixtnur sky,
 Så väldig och likväl så ny,
 Och glömdes ej och kändes nog
 Från första slag han slog.

Man hade kämpat dagen ut,

Och Rysse liksom Svensk var trött.
 Man trodde glad att allt var slut,
 Och sof helt lugnt och sött;
 Men bäst vid drömmens barm man låg
 Och guld och gröna skogar såg,
 Så skrek en skyltvakt: i gevär!
 Och då var Kulneff der.

Man följde makligt en transport,
 Långt skild från Ryska härens stråt,
 Man åt och drack af bästa sort,
 Och drack på nytt och åt,
 Men plötsligt, midt i glädjens stund,
 Kom Kulneff som en obedd kund,
 Det yrde opp ett moln af damm,
 Hans pikar glänste fram.

Och satt man stadigt då till häst
 Och gjorde allt med bästa flit,
 Kom gubben rakad från vår fest,
 Så skäggig han kom dit;
 Men höll man mindre amper min,
 Då blef det han, som drack vårt vin,
 Och bjöd oss qvitta detta lån
 Vid stränderna af Don.

Och var det varmt, och var det kallt,
 I regn, i snö, om dag, om natt,
 Allt syntes Kulneff öfverallt
 Och gjorde spratt på spratt;
 Och ställdes här mot här till slag,
 Visst märkte man hvar han tog tag,

Den fria steppens käcke son,
Kamraten långtifrån.

Dock hade Finlands hela här
Ej kunnat visa en soldat,
Som ej höll gamle Kulneff kär
Som trots en stridskamrat.
Och syntes blott hans kända drag,
Då grinade af välbehag
Mot björnen från Kosackens land
Hans bror från Saimens strand.

Och denne åter såg helt nöjd
Mot ramar, hvilkas tag han rönt,
Och bröt han in, var det med fröjd,
Som om det mödan lönt.
Det var en syn, som dugde se,
När Kulneff togs med Finnarne;
De visste bära opp hvarann,
De starke, de och han.

Hans arm har domnat längese'n,
Han föll i strid med svärd i hand,
Hans ära lefver kvar allen,
Bestrålande hans land;
Och hvar hans namn du nämnas hör,
Hör du „den tappre“ nämndt framför,
Den tappre, hvilket herrligt ord
Af tacksam fosterjord!

Hans klinga drogs mot oss, hans lans
Den gaf oss ofta djupa sår,

Dock älska äfven vi hans glans,
 Som om han varit vår;
 Ty hvad som mer, än alla band
 Af fana och af fosterland,
 På krigets ban förbrödrar oss,
 Är samma kraft att slåss.

Hurra för Kulneff, för hans mod!
 Hans like skall ej hittas lätt;
 Hvad mer om än han gjöt vårt blod,
 Det var hans krigarrätt.
 Han var vår fiende, välan,
 Vi voro fiender som han,
 Att han högg in med fröjd, som vi,
 Var det ett ondt deri?

Förhatlig är den fege blott,
 Åt honom ensam hån och skam,
 Men hell enhvar, som tappert gått
 Sin krigarbana fram!
 Ett gladt hurra, ett högt hurra
 För hvarje man, som kämpat bra,
 Hvad helst han blef i lifvet än,
 Vår ovän eller vän!

Konungen.

Och Konung Gustaf Adolf
 Stod upp uti sin sal,
 Bröt af sin långa tystnad,
 Tog ljud och höll ett tal.
 Åhörare för gången
 Han hade summa tre:
 Fältmarskalk Toll, gref Piper,
 Carl Lagerbring, blott de.

Och Konungen tog ordet
 Och talte allvarsam:
 „Vår Finska här, Gud bättre,
 Går bakläng's, icke fram.
 Det hopp vi byggt på Klingspor
 Tycks ej fullbordadt bli,
 Och Sveaborg har fallit,
 Det stödet är förbi.

Vi trott allt i det längsta
 På uppenbarelsen,
 Men erkeengeln dröjer,
 Han har ej vist sig än.
 Emellertid förspörjes
 Allt närmre krigets brak;
 Det är för oss som Konung
 En högtbetänklig sak.

Och därför ha vi fattat
 Vårt Kungliga beslut,
 En föresats allvarlig
 Vi ärnat föra ut;
 Vi låtit, nemmeligen,
 Oss bringa hit i dag
 Den skrud, vårt Svenska lejon
 Vigt in vid Narvas slag.

Kung Carl den tolftes handskar
 Vi vilja lägga an;
 Det är i dubbel mening,
 Som Konung och som man.
 Vi vilja kring oss gjorda
 Den store hjeltens svärd,
 Och slå som han med häpnad
 En svag, försoffad verld.

Ni Piper skall oss hjälpa
 Hans ena handske på,
 Ni Lagerbring behandlar
 Hans andra likaså.
 Fältmarskalk Toll, er ålder,
 Er ära gör er värd
 Att spänna kring vår medja
 Hans segerkrönta svärd“.

Och Konung Gustaf Adolf,
 Högtidlig lik en Gud,
 Stod snart för allas blickar
 I Carl den tolftes skrud.
 Han var för stolt att tala

I denna stund, han teg,
 Han gick ett hvarf i salen
 Med jättelånga steg.

När detta hvarf han slutat,
 Var än en syn att se,
 Han räckte svärd och handskar
 Tillbaka åt de tre,
 Såg på dem med en uppsyn,
 Som ej för skämt var gjord,
 Och täcktes bryta tystnan
 På nytt med dessa ord:

„Nu, Lagerbring, besörjer
 Ni straxt till hären bud,
 Att vi i nåder klädt oss
 I Carl den tolfte skrud.
 Fältmarskalk Toll, gref Piper,
 Er båda kallar jag
 Till vittnen af min handling
 På denna stora dag“.

Hurvida Finska kriget
 Ett annat skick han gaf
 Med denna stolta handling,
 Vet ej historien af;
 Men visst slog han med häpnad
 Sin verld der rundtomkring,
 Den gamle Toll, gref Piper
 Och äfven Lagerbring.

Fältmarskalken.

Glad i Frantsila ett jubel
 Ljöd från Cronstedts lägerställen;
 Bud om Siikajokis seger
 Hade hunnit dit om qvällen.
 Och man drack i spridda gillen
 För sitt fosterland, det kära,
 För dess första skynt af lycka,
 För dess ändtligt frälsta ära.

Tvenne tappra veteraner,
 Öfverstelöjtnanter båda,
 Gamle Christjernin och Lode
 Fick man der tillsamman skåda.
 Jemalik dem, vid deras sida
 Höjde Aminoff sin hjessa,
 Och en ring af yngre kämpar
 Hade slutit sig kring dessa.

Och man språkade vid glaset,
 Talte fritt om hvarjehanda;
 I en sådan krets behöfde
 Ingen man sin tunga banda:
 Allt det svaga hos befälet
 Kunde utan våda klandras,
 Och bland stolta namn, som nämndes,
 Ljöd marskalkens framför andras.

Aflecht, han som främst i striden
 Slöt vid Revolaks sin bana,
 Talte muntert: „skål för Klingspor!
 Bröder, han har ändrat vana;
 Lustigt skall det bli att skåda
 Hur han lyfter nu sin panna;
 Se'n han trafvat genom landet,
 Har han ändtligt vågat stanna“.

En af Cronstedts adjutanter,
 Löjtnant Reiher föll i talet:
 „Den som sagt att Klingspor stannat,
 Han har talt förbannadt galet.
 Adlercreutz det var och Hertzen,
 Som slog knut uppå vår nesa;
 Fältmarskalken var som vanligt
 Re'n för fan i våld på resa“.

Major Furumark tog ordet:
 „Det är Kungen, som har felet;
 Hvarför har han satt i nåder
 Denna lumpna trumf i spelet?“
 Ladan sade: „du är jäfvig
 Att marskalkens värde mäta,
 Du har hjerta, han har mage,
 Du vet dö, och han blott äta“.

Ehrnroth talte: „låt oss minnas
 Hvar han lyst i sina dagar;
 Det är ej i magasiner
 Man blir varm för ärans lagar.
 Klingspors hjelteban har burit

Uppför kommissariatet,
 Hvem vill undra om han älskar
 Icke striden nu, men fatet?"

Tigerstedt, den finske gossen,
 Han som Aflechts öde hade,
 Bet tillhopa sina tänder
 Och bröt ut i harm och sade:
 „Det är sannt, han är en främling,
 Har ej växt i våra dalar,
 Han förstår ej våra seder,
 Ej det språk vår tunga talar;

Men vårt land det har han skådat,
 Han har sett dess skär och öar,
 Sett, som vi, från våra höjder
 Dessa tusen, tusen sjöar.
 Utan Gud och utan hjerta
 Måste dock den menska vara,
 Som ej tjasas in i döden
 Af att detta land försvara“.

Christjernin såg upp mot Lode:
 „Hör du, broder, på de unga?
 Klingspor har som vanligt åter
 Råkat ut för deras tunga.
 Sälla må vi väl oss prisa,
 Om vi falle, om vi blöde;
 Det är annat än att drabbas
 Af vår arme marskalks öde“.

Gamle Lode, barske herren,

Hade sutit tyst vid talen;
 Nu blef gubben röd i synen
 Och stod högre upp i salen,
 Drack sitt fyllda glas i botten,
 Stötte det med kraft i bordet,
 Fick sin hatt inunder armen
 Och tog harmful så till ordet:

„Jag går bort från detta gille,
 Andra må här ha sin gamman.
 Klingspor får man höra klandras,
 Hvar man helst må råka samman.
 Fältmarskalken, fältmarskalken,
 Annat finns ej i språklådan;
 Det är skam att tappra männer
 Täckas tala om en sådan“.

Döbeln vid Juntas.

Herr prostén talte: „Döbeln är en hedning,
 Förtappad är han evigt om han dör.
 Jag kommer, varnar, bjuder tröst och ledning,
 Och han, han ligger tyst en stund och hör;
 Då reser han sig plötsligt upp i sängen:
 „Drif ut prelaten“, ropar han åt drängen,
 „Och akta dig, om han släpps in härnäst!“
 Är det ett språk af en som nalkas döden?
 Dock, han må svara sjelf för sina öden,
 Jag har gjort nog som menniska och prest“.

Så talte vid sitt middagsbord, det rika,
 Herr prosten, der han satt i all sin ståt,
 Han talte så och drog en suck tillika
 Och skar en bit af steken än och åt.
 Men på sin bädd låg Döbeln, tård af plågor,
 Hans barm sågs kämpa, ögat brann i lågor,
 Och feberflammar färgade hans hy.
 I sträcktåg nyss hans skaror norrut ilat,
 På tvenne dygn, de sista, icke hvilat;
 Sjelf var han kommen till Ny Karleby.

Han led af pulsens brand, men i sitt sinne
 En eld, mer tärande än den, han bar;
 Såg man hans öga, røjde sig derinne
 En oro djupare, än feberns var.
 Han räknade hvar stund, som hann förlida,
 Han tycktes lyssna, vänta, ängsligt bida,
 Och ofta var hans blick på dörren fäst.
 Den uppläts, flärdlös trädde genom salen
 En yngling fram till bädden, till generalen;
 Och Döbeln talte till sin unga gäst:

„Herr doktor, flärd är mycket, som vi dyrke,
 Och bland fritänkare är jag visst en;
 Två ting dock lärt mig akta läkarns yrke:
 Min bräckta panna, och min vän Bjerkén.
 Hvad ni förordnat har jag därför tagit,
 Har som ett barn här legat och fördragit
 Det batteri, ni radat på mitt bord.
 Jag vet det väl, ni följer konstens lagar,
 Men binda de mig här för timmar, dagar,
 Så bryt dem som en man, det är mitt ord.

Jag vill, jag skall bli frisk, det får ej prutas,
 Jag måste upp, om jag i grafven låg.
 Lyss, hör, ni hör kanonerna vid Juutas;
 Der afgörs Finska härens återtåg.
 Jag måste dit förr än min trupp är slagen.
 Skall vägen spärras, Adlercreutz bli tagen?
 Hvad blir, du tappra här, ditt öde se'n?
 Nej, doktor, nej, tänk ut en sats, min herre,
 Som gör mig för i morgon sjufallt värre,
 Men hjälper mig i dag på mina ben!“

Den unge läkarn hörde mulen ordet,
 Dock plötsligt fick hans ädla anlet dag;
 Han sänkte lugnt, helt lugnt, sin arm mot bordet
 Och strök det tomt uti ett enda drag.
 „Nu, herr genral, gör ej min konst er hinder“. —
 En högre rodnad flög på Döbelns kinder,
 Och upp han sprang, fast svigtande och svag:
 „Haf tack, min unge vän, en kyss på pannan!
 Ni har förstått mig, ni, som ingen annan;
 Ni är en man, och så är äfven jag“.

Vid Juutas hade skotten tystnat alla,
 Se'n döden gjort der re'n sin första skörd,
 Den Finska truppen, färdig blott att falla,
 Ej segra mer, stod bruten, spridd och störd;
 Ett anfall var tillbakakastadt bara,
 Och Kosatschoffski ordnade sin skara,
 Beredd att allt förkrossa med ett nytt.
 En dyster stillhet rådde undertiden,
 Som då en åsksky, nyss från hvalfvvet skriden,
 Står dubbelt hotfull åter der den flytt.

Hvem skulle samla våra glesa leder,
 En återstod från dyra segrars dar?
 Af mod, af kraft, af guldren tro och heder
 Fanns nog, ja nog, men ordnarn borta var.
 Den man, som tändt vårt hopp i nödens tider,
 Som fört i hundra blodigt sköna strider
 Sin tappra, Björneborgska skara an,
 Han skulle nu ej se dess sista öden,
 Hans veteraners lugna gång mot döden,
 Den skulle slumpen leda, icke han.

Det glömmes ej, du var dock der tillstädes,
 Du, som så ofta sågs i stridens lek,
 Du, vid hvars namn det fosterland än glädes,
 Som djupt har sörjt ditt öde, tappre Eek!
 Men du och dina ädla vänner alla,
 J kunden kämpa, icke så befalla;
 Det var hans konst, den sjukes, endast hans.
 Du stod der, du, men stum, med klingan dragen,
 Kall bidde Kothen, sluten red Grönhagen,
 Blott Konow svor, och bister röt von Schantz.

Gif akt, tyst, hör! det ljud hurra på höjden.
 En man till häst syns nalkas. Hvem är han?
 Hör hvilken storm af rop! Hvad vållar fröjden,
 Som brusar jublande från man till man?
 Hurra, hurra far öfver fält och kullar,
 Det slukar massor, vidgas, växer, rullar,
 Som en lavin af röster ned mot daln.
 Ha, han har kommit, han och ingen annan,
 Den lilla mannen syns med band om pannan,
 Den ädla, tappra, varma generaln.

Han bjuder tystnad. Hör hans röst! Han ropar
 Till detta folk, som striden nyss förspred;
 Han rider fram, de sluta sig hans hopar,
 Och det blir skick på nytt från led till led.
 I täta rader blixtra re'n gevären,
 Den svartnade, i trasor klädda hären
 Står ordnad, hotfull, fruktansvärd igen;
 Den har ej mer blott döden att förbida,
 Den tänker segra nu, ej endast strida,
 En annan ande hvilar öfver den.

Men Döbeln red längs fronten af sin skara,
 Se'n han den åter stark och tryggad fann,
 Hans skarpa öga tycktes öfverfara
 Hvar trupp, hvar rote, hvarje enskild man.
 Det syntes klart för alla, Svensk som Finne,
 Att stora planer hvälfdes i hans sinne,
 Och sluten var han mer, än han var van;
 Dock var han ovant mild också den dagen,
 Och ofta ljusnade de bistra dragen
 Mot någon välkänd, trumpen veteran.

En sådan stod då i din trupp, von Kothen,
 Det var korpralen numro sju, Standar.
 Han stod med söndrig sko på ena foten,
 Den andra foten blödde och var bar.
 Då Döbeln hann den gamle, sågs han stanna.
 Med blicken mörk, med handen på sin panna
 Besåg han stum den gråa krigarns skick.
 „Du var dock med“, så talte han omsider,
 „På Lappos slätt, vid Kauhajokis strider,
 Är det den lön, du för vår seger fick?“

„Herr general“, så svarte veteranen,
 „Se här är det gevär, ni sjelf mig gaf.
 Ännu är pipan utan fel, och hanen
 Ger eld som fordomdags, det är nog af.
 Att jag är dåligt klädd lär ingen klandra,
 Man är ej sämre, då man är som andra,
 Och drägten är ej mannen, vill jag tro.
 Skodd eller oskodd gör till saken ringa,
 Sörj ni blott för, att vi få stå, ej springa,
 Så hjälper nog sig foten utan sko“.

Och Döbeln talte icke mer, men höjde
 Af aktning hatten vid den gamles ord.
 Så red han hän till Brakels trupp; der dröjde
 På nytt han nu, han såg trumslagar Nord.
 Det var en gubbe, känd se'n åttiåtta;
 Nu var han stel i armen utan måtta
 Och kunde föga mer en hvirfvel slå,
 Men fast han sällan släpptes till paraden,
 Stod han, der blod det gällde, med i raden.
 Till honom talte generalen så:

„Kamrat, får du då aldrig nog af slagen,
 Finns ingen yngre här till hands än du?
 Här har du stått och styfnat hela dagen,
 Hur vill du röra dina pinnar nu?“
 Den tappre hörde halft förtrytsam orden:
 „Herr general, väl är jag gammal vorden,
 Och att som pojkar drillas blir mig svårt;
 Men att ha kraft i armen, det är summan.
 Skrik ni som Armfelt: marsch, framåt, rör trumman!
 Och Nord slår trögt sin hvirfvel, men slår hårdt“.

Och Lappos hjelte log och räckte handen
 Åt mannen från den tappre Armfelts dar.
 Så red han hän och kom till ån, till stranden,
 Der Gyllenbögels frikorps uppställd var.
 Der stod en yngling, nyss från plogen tagen;
 Genralen såg de bleka anletsdragen,
 Höll in sin häst och röt med vredgad ton:
 „Hvem är du, bonde? säg, hvad gäller nöden,
 Har du ej lärt dig än förakta döden,
 Din kind är hvit som snö, är du pultron?“

Men ynglingen steg fram och höjde armen
 Och ref sin slitna gråa tröja opp,
 Då lyste fram ett blottadt sår ur barmen,
 Och frisk en ström af blod i dagen lopp.
 „Det fick jag, herr genral, här nyss i striden.
 Jag blödt kanske förmycket undertiden,
 Och därför har min kind ej rodnad mer;
 Dock kan jag än de tappres antal öka,
 Jag låg väl fallen, men låt mig försöka,
 Jag har fått kraft på nytt, se'n jag såg er“.

Då bröt en tår ur Döbelns stolta öga:
 „Välan då, ädla folk, till strid, till slag!
 Jag har sett nog, att tveka båtar föga,
 Vår kamp blir skön, i dag är Döbelns dag.
 Spräng af, herr adjutant, vår skörd är mogen,
 Befall på höjd, på slätt, längst bort i skogen,
 Vår hela front, att den sig framåt rör.
 Ej här, derborta må vi pröfva svärden:
 Med dessa trupper kan man trotsa verlden,
 Man väntar ej med dem attack, man gör“.

Längs linjen hördes snart ett jubel skalla:
 Framåt, framåt till seger eller död!
 En åska var, Standar, din röst för alla,
 Och gamle Nord slog trumman, att det ljud,
 Och ynglingen med barmen sönderskjuten,
 Gick fram på slätten, med hans blod begjuten,
 Och främst red Döbeln sjelf med draget svärd.
 Och innan qvällen hann sin skugga sända,
 Var Ryska styrkan kastad öfverända,
 Och räddad Adlercreutz, och fri hans färd.

Och krigets skaror hade re'n försvunnit
 Ifrån den nejd, der först de mött hvarann;
 Men på det fält, der striden hetast brunnit,
 Stod qvar i qvällens sena frid en man.
 Invid hans sida var hans stridshäst bunden,
 Han stod der ensam, i den hemska runden,
 Bland lik och spillror på en blodstänkt jord.
 Långt, långt i fjerran hördes segerfröjden;
 Den bleka mannen såg med lugn mot höjden,
 Och från hans läppar ljödo dessa ord:

„En pligt är fylld, de segra mina leder,
 Ett värf är öfrigt, äfven det är mitt.
 Fritänkare jag nämns, det är min heder,
 Friboren är jag, och jag tänker fritt;
 Dock vet jag att, hvarthelst min tanke hunnit,
 Har ytterst dig den sökt och dig blott funnit,
 Du, i hvars vilja lifvets banor gå.
 Det är till dig jag blickar mot det höga,
 Här, der blott döden ser med slocknad öga,
 Kan utan vittnen jag dig tacka få.

Du skänkt mig åter fosterland och vänner,
 Den stund vårt hopp var djupt i mörker sänkt,
 Du skådar allt, ransaka hvad jag känner,
 Och se, om jag vet skatta hvad du skänkt!
 Må slafven för sin Gud i stoftet ligga;
 Jag kan ej krypa, har ej lärt att tigga,
 Jag söker gunst ej, och begär ej lön.
 Jag vill blott glad inför ditt anlet stanna,
 Med eldadt hjerta och med upprätt panna,
 Det är min manliga, min fria bön.

Du gaf mig kraft att stridens massor hvälfva
 I omotståndlig fart från trakt till trakt;
 Min kropp är bräckt, och mina lemmar skälfva,
 Hvad hade jag förmått af egen makt?
 Ja, jag har segrat. Kringhvärfd, innesluten,
 Ser Finlands här en väg till räddning bruten,
 En ban till bragder öppnad genom mig;
 Dock är det du, blott du, som frälst oss alla,
 Min Gud, min broder, hur jag dig må kalla,
 Du segergifvare, jag tackar dig!“

Så talte mannen, och hans öga sänktes,
 Han steg till häst och syntes snart ej mer;
 Och dagen slöts, och nattens tårar stänktes
 På dödens skuggomhöljda skördar ner.
 O fosterland, hvem spanar dina öden?
 Förborgadt är, om lyckan eller nöden
 Engång skall röjas i din framtids drag;
 Men hur du jublar då, men hur du klagar,
 Skall ständigt dock bland dina skönsta dagar
 Du minnas denna, minnas Döbelns dag.

Det hördes snart från höga nord, när hären ryckte
ned,

Hur han var käck, hur han var stark, hur i hvar strid
han stred.

Så sad's, han fått medalj också,
Det spordes snart, att han fått två;
Ack, tänkte jag i hjertat då,
Den som fick vara med.

Och vintern gick, och drifvan smalt, och det var
lust och vår,

Då kom ett bud: din fader dött, han dog för ädla
sår.

Jag tänkte då, jag vet ej hvad,
Var stundom ängslig, stundom glad;
Men mor hon gret tre dar å rad,
Så blef hon lagd på bår.

Min fader slöt på Lappos slätt, sin fana närmst
invid;

Det sägs det var den första gång han blekna setts
i strid!

På Uttismalm, för Gustafs land,
Min farfar dog med svärd i hand;
Hans fader föll vid Willmanstrand,
Han var från Carols tid.

Så var med dem, så blödde de, så har det stän-
digt gått;

Ett herrligt lif de lefvat dock, en herrlig död de
fått.

Ack, hvem vill stappla trög och tung?

Nej, gå i fält helt varm och ung,
Och dö för ära, land och kung —
Se, det är annan lott!

Jag är en fattig gosse jag, som äter andras bröd,
Jag har ej huld, jag har ej hem, allt se'n min faders
död;

Men klaga är ej mitt behag,
Jag växer högre dag från dag,
Jag är en krigargosse jag,
För mig finns ingen nöd.

Och lefver jag tills jag blir stor och fyller fem-
ton år,
Till samma svält, till samma kamp, till samma död
jag går.

Der kulor hvina tätast då,
Der skall man finna mig också,
Der vill ock jag försöka på
I mina fäders spår.

Björneborgarens Marsch.

Söner af ett folk, som blödt
 På Narvas hed, på Polens sand, på Leipzigs slätter,
 Lützens kullar!
 Än har Finlands kraft ej dött,
 Än kan med oväns blod ett fält här färgas rödt.
 Bort, bort hvila, rast och fred!
 En storm är lös, det ljungar eld och fältkanonens
 åska rullar.
 Framåt, framåt, led vid led!
 På tappre män se tappre fäders andar ned.
 Ädlaste mål
 Oss lyser på vår bana;
 Skarpt är vårt stål
 Och blöda är vår vana.
 Alla, alla käckt framåt!
 Här är vår sekelgamla frihets sköna stråt.
 Lys högt, du segersälla fana,
 Sliten af strider se'n en grånad forntids dar,
 Fram, fram vårt ädla, härjade standar!
 Än finns en flik med Finlands gamla färger kvar.

Aldrig skall vår fosterjord
 Af våldets makt ur oförblödda bataljoners armar ryc-
 kas,

Aldrig ljuda skall det ord,
 Att Finlands folk förrådt sin fria bygd i nord.
 Falla kan den tappre blott,
 Ej rygga för en faras hot, ej svika, böjas och för-
 tryckas.

Falla, sköna krigarlott,
 Blif vår, se'n för en seger än vi kämpa fått!

Vapen i hand

Och käckt vår ovän nära!

Dö för vårt land

Är lefva för vår ära.

Rastlöst fram från strid till strid,

Ty nu är stunden vår och nu är skördens tid
 Glesnade leder vittne bära

Herrligt om mod och bragder, om vårt lands försvar.
 Fram, fram vårt ädla, trotsiga standar!

Omkring dig än din trogna Finska vakt du har.

Fänrikens Marknadsminne.

„Gode vänner, män och qvinnor, finns här någon,
 som mig hör,

Som vill lyssna till en visa af en gammal granadör?“

Så begyntes sången, yngling, ord för ord jag mins
 den än;

När jag sist var rest till staden hörde jag på torget
 den.

Det var marknad; folk och varor mötte ögat hvart
 man såg,
 Folket var ej gladt att skåda och för köp var ej
 min håg.
 Se'n jag tanklös gått och vandrat kom jag till ett
 hörn till slut,
 Der en vagn i trängseln stannat några ögonblick
 förut.

Om med afsigt så den hejdats, om af tvång, det
 vet jag ej;
 Kusken höll och framför spannet röt åt hopen en
 lakej.
 Men i vagnen satt en herre vårdslöst mot suffletten
 stödd,
 Sobelbrämrad var hans kappa och hans barm var stjern-
 beströdd.

Och jag såg och såg. Ett minne vaknade från
 fordna dar;
 Dessa anletsdrag jag skådat, tänkte jag, men när
 och hvar?
 Jo vid Lappo, jo vid Salmis stod han bland de tapp-
 res tal,
 Men han var kapten den tiden, nu är han en hög
 genral.
 Och förändrad var han mycket, ej likväl af åren
 blott,

Mer af denna stolta prägel han på lifvets höjder fått.
 Var det högmod? Kanske icke; — i hans min, hans
 skick, i allt

Låg ett drag af lugn tillika, fast förnämt och stelt
 och kallt.

Gladt det var mig städs' att råka en kamrat från
 krigets tid,
 Men på denne såg jag bara, hjertat blef ej varmt
 dervid.

Yfs, jag tänkte, lys och stråla, förr var du bland
 oss också,
 Mindre stolt, men bättre smyckad var du, när du
 blödde då.

Nu ljud sången, skrällde plötsligt orden, som jag
 nämnde här,
 Genom marknadssorlet trängde stämman darrande och
 skär:

„Gode vänner, män och qvinnor, finns här någon, som
 mig hör,
 Som vill lyssna till en visa af en gammal granadör?“

Jag var en som ville lyssna, en af granadörens
 sort,

Och jag vände mig med stolthet från den höge her-
 ren bort,

Styrde några steg åt sidan genom trängseln tyst min
 gång

Och kom fram till gamle knekten, der han satt och
sjöng sin sång.

Högrest, men med blottadt hufvud, på en trappas
steg han satt,
Med den venstra handen höll han öfver knä't sin
slitna hatt;
Denna hand fanns qvar att sträckas mot en unnad
gåfva än,
Men den högra, den var borta, kriget hade skördat
den.

Och han sjöng för menigheten, hvem som ville
höra på,
Skräl var sången, priset ringa, hans publik var lika-
så;
Närmast honom kring hans trappa stodo i förtroligt
lag
Några trasigt klädda pojkar och en glad student och
jag.

Men han sjöng om höga minnen, dar som strålat
längese'n,
Hjeltar gömda nu i grafven, bragder halftförgätna
re'n.
Det var Finlands kamp han sjöng om, fosterlandets
sista strid,
Våra segrars, våra sorgers och vår äras gyllne tid.

„Jag har stått för kulor“, sjöng han, „uti sex och
tretti slag,

Kunnat tåla köld och hunger, kunnat vaka natt och
dag;

Jag har varit man i ledet, fast jag nu förskjuten är,
Har min bättre arm i Ume' och den andra bräcklig
här.

Finns här bland ett yngre slägte någon enda som
var med,

Då det ljud: till vapen männer, det är slut med lan-
dets fred?

Då fanns eld i männasinnen, då var allt på annat
vis,

Då brann också detta hjerta, som rättnu är kallt som
is.

Tavast'hus jag kan ej glömma hur i månans sken
du låg,

När från Hattelmalas höjder jag dig första gången
såg!

Sen var stunden, bister qvällen, jag var trött af da-
gens färd,

Men jag sökte nu ej hvila, tänkte ej på tak och
härd;

Nej, till dina fält och isar, stod min längtan denna
gång,

Der fanns mer än härd och flamma, mer än hvila
natten lång,
Der fanns Finlands här församlad, ung och modig,
stark och fri,
Och på oss såg fosterlandet och på fosterlandet vi.

Ära öfver gamle Klercker, evig ära kräfver han!
Mångbepröfvad, sjuttiårig, var han än soldat och man.
Ja, jag mins hans hvita hufvud der bland rotarne
han red
Och med ögon som en faders såg på sina gossar ned.

Med sextusen söner kring sig, lika stark som
fienden,
Ville han med fröjd och ära göra front i lifvet än.
Tvekan fanns ej, fruktan fanns ej, allas längtan var
att slåss,
Och vi litte på hvarandra, vi på honom, han på oss.

Då kom Klingspor, fältmarskalken, stolt som maje-
stätet sjelft,
Med två hakor och ett öga och af hjerta knappt en
hälft,
Då kom Klingspor, tog befålet med sin höga titels
rätt
Och gaf order, han som Klercker, men hans order
var reträtt.

Natt på drifvan genomvakad, stjärnenatt vid Ta-
 vast'hus,
 Än, se'n många år förflutit, står du för mitt sinne
 ljus,
 Fast vår trohet blef besviken, fast vårt hopp blef
 slaget kull,
 Fast vår seger blef en dröm blott för en hjertlös
 veklings skull.

När skall han sitt dåd förklara, när skall han
 till ansvar stå
 För de steg han tog tillbaka, då han kunnat framåt
 gå,
 För den nesa, som han fäste på vårt rykte, på vårt
 mod,
 För de tårar dem vi göto, då vi bort få gjuta blod?

Sveko vi vid Siikajoki, när det ändtligt gällde s'en,
 Låg vid Revolaks vår styrka ej i armar, men i ben?
 Adlercreutz har kunnat svara, Cronstedt ock, och
 andra fler,
 Men de tappre hör jag finnas der de icke svara mer.

Jag har nämnt de stora båda, ära, ära öfver dem!
 Många deras vederlikar gått som de till fridens hem.
 Döbeln hvilar, Duncker hvilar; spörjs det nu om de-
 ras tid,
 Får, som här, till vittne duga en förgäten invalid.

Hvarför fick jag icke falla der så mången hjelte
föll,

Der den käcka Finska hären sina högtidsstunder höll,
Der vår ära lyste klarast, der vår lycka blidast var,
Under Siikajokis, Lappos, Alavos och Salmis' dar.

Ej jag tvungits då att tåga högt mot nordens snö
på nytt,

Ej att se vår segerglädje snart i mörk förtviflan bytt,
Ej att sörja tusen bröder, bittert dömda innan kort
Att på Torneås isar stelna och vid Kalix skänkas
bort.

Hårda slut på våra mödor, tunga afsked från vårt
land!

Dock jag kom med några andra än till Westerbottens
strand.

Se'n jag der med trofast kärlek blödt den Svenska
sandén röd,

Sitter nu jag här på torgen, sjunger för en smula
bröd.

Gud bevare fosterlandet! ringa är allt annat se'n,
En soldat skall kunna mista lif och lycka, arm och
ben.

Gud bevare fosterlandet, det är summan af min sång,
Så, fast andra ord förbytas, slutar jag den hvarje
gång“.

Och han uppstod granadören, gick bland menig-
 heten kring,
 Fick en slant af en och annan, af de flesta ingen-
 ting;
 Och så kom han fram till vagnen, der den höge her-
 ren satt,
 Böjde djupt sitt gråa hufvud och stack fram sin slitna
 hatt.

Höge herren, generalen, klädd i glitter, bjefs och
 band,
 Blef då mörk och ryckte häftigt hatten ur soldatens
 hand,
 Såg på honom, såg på folket, såg och inom en minut
 Låg den gamles skatt af slantar slagen öfver torget ut.

Häpen stod der granadören, men genralen tog till
 ord:
 „Jag har hört din sång, jag kämpat såsom du för
 samma jord,
 Att jag äger detta minne i min ålders höst ännu,
 Ser du, jag är stolt deröfver, mycket stoltare än du.

Det är sannt att lyckan svek oss under mången
 blodig dag,
 Det är sannt att våra segrar byttes snart till neder-
 lag,
 Men ödmjuka oss beböfva vi för ingen man ändå,
 Och jag bär min hatt på hufvu't, bär du, gubbe, din
 också“.

Sagdt; ett sken af hög förklaring i hans anlet nu
 sig spred,
 Och han tryckte manligt hatten på soldatens hjessa
 ned;
 Men han talte — hjertat brinner än af glädje i mitt
 bröst,
 När jag tänker på hans uppsyn, när jag mins hans
 ord och röst:

„Ojemnt falla ödets lotter, så en högre vishet bjöd,
 Jag fått glans och rika håfvor, du fått ringhet, du,
 och nöd,
 Men det bästa ha vi lika, trohet aldrig vilseförd,
 Ära med vårt blod besegrad och vårt hjertas vitt-
 nesbörd.

Derför äro vi kamrater, därför kom och sätt dig här;
 Gladt vi dela må det mindre, när det större lika är.
 Jag har guld om du behagar, jag har tak och bröd
 för dig,
 Du må ha din sena trefnad och din vackra sång för
 mig“.

Och i samma stund i vagnen satt den gamle gra-
 nadörn;
 Folket skilde sig med vördnad och gaf plats från
 hörn till hörn,
 Och jag hörde vagnens rullning, der den for längs
 gatan ner,
 Men min blick var skum af tårar och jag såg den
 snart ej mer.

Lotta Svärd.

Ännu så händer det mången stund,
 Då vid qvällens trefliga härd
 Man träffar från kriget en gammal kund,
 Att man talar om Lotta Svärd.

Hur trumpen kamraten förut man sett,
 Får straxt han ett blidare drag,
 Och de grå mustascherna krusas lätt
 Af leende välbehag.

Han mins hur ofta från stridens ras,
 Från segerns blodade fält,
 Han kommit tröttad och tömt sitt glas
 I Lottas bräckliga tält.

Och han nämner med glädje ett ord och par
 Om madamen, och skrattar smått;
 Men han mulnar också, då du ler till svar,
 Om ej löjet är glädt och godt.

Ty en perla var hon på krigets stråt,
 Och en äkta perla också,
 Och något tälte hon skrattas åt,
 Men mera hedras ändå.

Och var hon vacker och var hon ung?
 Hon räknade tjugu år,

Se'n tredje Gustaf var Sverges kung,
Och hon i sin lefnadsvår.

Förr'n den ädle kungen i Finland stred,
Hon blifvit en krigsmans brud;
Och då trumman rördes och Svärd drog med,
Så följde hon samma ljud.

Då var hon vacker. En läpp, en kind
Som hennes så skär knappt fanns,
Och mången krigare såg sig blind
På de bruna ögonens glans.

Men en vår är flyktig, en blomning kort,
Och hennes den blef ej lång,
I trenne vexlingar gick den bort,
En tredjedel hvarje gång.

En togs af den första vinterns köld,
Sent mildrad och tidigt sänd,
Den andra blef första sommarens stöld,
Den vissnade solförbränd.

En del, den tredje, som återstod,
Den höll hon ej mycket värd,
Den lät hon drunkna i tårars flod,
Se'n han stupat i striden Svärd.

När det sista kriget med storm bröt ut
Och hon syntes bland oss på nytt,
Då mind es hon knappast sin fågrings slut,
Så längesen hade den flytt.

Men vacker än, fast på annat vis,
 För en krigsmans sinne hon var,
 Och ofta nämndes hon än med pris
 Som i blomningens bästa dar.

Fast de fordna löjenas högqvarter
 Nu hyste rynkor en flock,
 Och ögat ensamt var brunt ej mer,
 Men hela anletet ock.

Hon älskade kriget, hvadhelst det gaf,
 Mot-, medgång, fröjder, besvär,
 Och de gråa gossarne höll hon af,
 Och därför var hon oss kär.

Och om någon med Svärd vid hans fana stått
 Var han säker att ej bli glömd,
 Åt sådana mätte hon fullare mått,
 Och fördenskull blef hon berömd.

Så följde hon trogen och käck armén,
 Hvarthelst på sin marsch den kom,
 Och der skotten smällde och kulan hven,
 Der var hon ej långt bakom.

Ty de kära gossarnes unga mod
 Det tyckte hon om att se,
 Och mente, hur nära hon striden stod,
 „Att hon ej var närmre än de“.

Och om någon tröttnat i rök och eld,
 Eller fått sig ett ädelt sår,

Så „ville hon ha sin butik så ställd,
Att han nådde en styrketår“.

Och den grå butiken, den röjde också,
Om akt på dess flikar man gaf,
Att den herbergerat en kula och två,
Och de kunderna skröt hon utaf.

Nu lyssna vänligt och hör ett drag,
Det sista af henne jag såg.
Vi slutat Oravais' blodiga dag
Och gjorde vårt återtag.

Med var hon, hade med möda fått
Ur striden sin enda skatt,
Sitt tält, sin kärra med käril och mått,
Och sin grälle, bruten af spatt.

Vi rastade. Lotta skötte sin sak,
Höll disk som hon förr var van,
Men gömdt var tältet, hon valt till tak
Nu endast en skyrest gran.

Och sorgsen var hon, om än hon bedrog
Med ett löje emellanåt,
Hon sörjde de tappres sorg och hon log,
Men den bruna kinden var våt.

Då kom till henne, der så hon stod,
En sälle, en ung dragon',
Hans blickar lyste af öfvermod,
Och af spotskhet svällde hans ton:

„Häll i“, så skrek han, „för ingen bang,
 I afton vill jag bestå,
 Ty silfver har jag, du hör dess klang,
 Och vänner kan jag mig få!“

Hon sköt på den stolte en vredgad blick:
 „Det är väl, jag känner dig nu.
 För en fattig moder i fält du gick,
 Men hur stridde i dag här du?“

I mitt tält der satt du försagd och vek
 Och qved att du sårad var.
 Nu bär du rosor, då var du blek,
 Och såret, hvar finns det, hvar?

Säg ej att din moder i grafven bor,
 Att för henne gevär du ej tog;
 Si! detta land är din gamla mor,
 Det är denna mor du bedrog.

Och hade du skatter din ränsel full,
 Och ett haf att ösa dem från,
 Vid Gud, en droppe för allt ditt gull
 Jag gaf ej en sådan son“.

Hon knöt vid sidan sin näfve blott,
 Det var så madamens maner,
 Och den rike stormaren fann ej godt
 Att försöka närma sig mer.

Men ett stycke borta vid vägens rand
 Der satt en yngling allen,

På honom sänkte hon blicken ibland
Med den blidaste stjernas sken.

Det syntes, om närmre hans skick man såg,
Der han satt mot geväret stödd,
Att han följt med möda vårt skyndade tåg
Och att rocken var genomblödd.

På honom såg hon från stund till stund
Så moderligt varmt och rent,
Som om hvarje glas, hon räckte en kund,
Just varit åt honom ment.

Men då ständigt han sjönk blott djupare ner
I de sorgsna drömmarnas famn,
Då tycktes hon ledsna att vänta mer,
Och hon nämnde ynglingens namn.

„Kom“, så hon sade med bruten röst,
„Än finns här en perla kvar,
Kom hit min gosse, ett glas ger tröst,
Vi behöfva den nu enhvar.

Du blygs? Hvad mera! Jag vet det nog
Att ej guld i din ränsel du bär,
Från ett torp i skogen till strids du drog,
Och guld det skar du ej här.

Men der blod det gällde, der var du ej sämst,
Det såg jag på Lappos slätt,
Och vid Ruona stod du på bryggan främst
Då det stormades, mins du det?

Sörj därför ej, om ett glas du tar,
 För betalningen, den får gå;
 Ett glas för Lappo tillgodo du har,
 Och för Ruona fullaste två.

Och stod han, Svärd, vid geväret än
 Med sin tappra, vänliga själ,
 Och hade dig sett, hur i dag igen
 Du blödde och slogs likväl,

Då stod du hos honom i denna stund
 Som en son hos sin köttsliga far,
 Och, så sannt jag lefver, på jordens rund
 Fanns aldrig ett ädlare par“.

Soldaten kom och hon fyllde sitt mått
 För den tappre till yttersta rand,
 Och det feltes ej stort att till råga han fått
 Två tårar till deribland.

Det är länge sedan jag henne såg,
 Men hon bor i mitt minne dock,
 Och madamen kommer jag gerna ihåg,
 Och hon kan förtjena det ock.

Ty en perla var hon på krigets stråt,
 Och en äkta perla också,
 Och något tålte hon skrattas åt,
 Men mera hedras ändå.

Gamle Lode.

Ständigt, förr'n han gick att strida
 Och till anfall order gaf,
 Sågs den gamle Lode bida
 För sin front, med hatten af.
 From och lugn, med silfverhåren,
 Stod han så och bad en stund;
 Böner allt från barndomsåren
 Hördes än från gubbens mund.

Hatten af i alla leder!
 Stilla andakt, helig frid!
 Kulor kommo, slogo neder
 Än i truppen, än bredvid,
 Mången kämpe bet i gräset,
 Halt dock! Ingen storm förut,
 Innan „Fader vår“ var läset
 Och välsignelsen till slut.

Först när han sin bön fått ända,
 Sagt sitt amen högt och gladt,
 Då var gubben klar att vända,
 Slog på hjessan ned sin hatt:
 „Komme nu all afgrunds skara
 Oss till mötes på vår stråt,
 Gud är med oss, ingen fara,
 Hurra gossar, raskt framåt!“

Och så bröt han in i elden
 Med sin Gud och med sin tropp;
 Inga makter, inga välden
 Skakat nu hans mod och hopp.
 Lutad, men med kraft i armen,
 Ömsom yr och allvarsam,
 Snö i locken, eld i barmen,
 Så gick gamle Lode fram.

Folket sade: „fyr och flamma!
 Nu är gubben ung på nytt;
 Fordna junkern är densamma,
 Bor i hjertat oförbytt,
 Tänder i hans blickar blossen,
 Lyser oss till seger skön;
 Nu kan fan ej skrämman gossen,
 S'en han bedt sin moders bön“.

Blodig lek var bragt till ända,
 Segern vår väl mången gång;
 Hären fick till ro sig vända
 Efter slutad bön och sång.
 Trötta skaror sökte tälten,
 Höllo glade rast igen;
 Lode? Nej, han mätte fälten,
 Spökade kring nejden än.

Ensam gick han för det mesta
 Utan buller, utan ståt;
 Några män blott, af hans bästa,
 Fingo följa honom åt.
 Hvar han varit värst i klämma

Under dagen tung och lång,
 Der, der var hans tanke hemma,
 Ditåt styrde han sin gång.

Hade han ej nog af striden?
 Var dess hågkomst honom ljuf?
 Var, fast kampen var förliden,
 Han ej mätt på blod ännu?
 Ville han betrakta döden,
 Fröjdas åt dess offers tal?
 Lode? — Nej, han sökte nöden,
 Ville lindra likars qual.

Hvar af lif en gnista röjdes,
 Hvar en puls än vaken fanns,
 Der höll gubben rast, der dröjdes,
 Der försöktes vård och ans.
 Ingen fick i omsorg svika,
 Ingen välja känd och kär,
 Vän och ovän, allt var lika,
 Bröder voro alla der.

Mången kämpe, van att akta
 Lifvet blott som stundens lån,
 Kunde stå och tyst betrakta
 Gubbens vandring långtifrån,
 Glömma bivuakens nöje
 Blott för nöjet att en stund
 Le, men med sitt bästa löje
 Åt hans underliga rund.

Och man sade: „hugg och klappa

Var hans rop i stridens ras;
 Nu, så får han gå och lappa
 Hvad han nyss här slog i kras.
 Dock, — det var ej gamle Lode,
 Som bröt leder och högg ned,
 Det var gubben ej, den gode,
 Det var pojken, som var vred“.

Pojke var han, men med heder,
 Pojken satt i hjertat lugnt;
 Gammal tro med gamla seder
 Höll det hemmet varmt och ungt.
 Stilla allvar var hans yta,
 Såg man i hans blick likväl,
 Sågs den som i speglar bryta
 Glädjen i hans barnasjäl.

Enkel skrud och enkel ära
 Var hans fröjd, kampanjen lång.
 Det blef fred. Han måste bära
 Band och stjernor se'n nångång.
 O, då var det, som om ståten
 All hans vår kylt af till höst,
 Som om pojken, halftförgråten,
 Klämts och frusit i hans bröst.

Kom han då inför paraden
 Tvär och tung i högtidsdrägt,
 Stod hans manskap hela raden
 Häpet, som ur sömnen väckt,
 Ingen skyldring gick med gamman,
 Ingen sväng förtjente ros,

Tills han gaf dem allesamman
Kort goddag och red sin kos.

Sådant hände. Dock blott sällan,
Blott en stor parad till lags.
Höll han öfning deremellan,
Var han klädd som fordomdags.
När han då red fram för skocken,
Eja! det var sömn ej då;
Gamla herrn och gamla rocken
Dem förstod man sig uppå.

Lif och kraft i hvar manöver,
Lust och fröjd hvarhelst han kom,
Aldrig under, alltid öfver
Hvad han trott sin skara om.
Gubben fick ej annat göra,
Än att gå från man till man,
Nypa här en kund i öra,
Der i skägget gladt en ann.

Folket sade se'n: „anamma!
Än har gubbens vår ej flytt.
Fordna junkern är densamma,
Bor i hjertat oförbytt.
Tiden på hans hjessa snögat,
År och mödor böjt hans kropp,
Pojken log dock än ur ögat,
Skälmen kröp ur gömman opp“.

Främlingens Syn.

Hvems är palatset, som jag for förbi
 I qvällens mörker nyss? Hvem bor deri?
 Så graflikt hemskt det stannat i mitt minne:
 Det höjde sig så stolt bland nejdens hus,
 Men det var mörkt och tomt och dödt derinne,
 Blott ur ett rum, ett enda, lyste ljus.

Jag stannade en stund och såg. Det var
 Palatsets stora sal som lyste klar;
 Den låg som öppen för mitt skärpta öga.
 Jag sökte menniskor i salen, men
 Min väntan såg sig fylld så ganska föga,
 Blott två gestalter rörde sig i den.

En svartklädd qvinna, hög fast böjd af år,
 Med rika lockar af ett silfverhår,
 Som föll på skuldran ned, var en af dessa;
 En svartklädd man, den andra af de två,
 Höll lugnt en kandelaber, och hans hjessa,
 Än buren upprätt, sken som snö också.

Mitt öga följde dem. Det fanns en bild,
 En tafla fäst på salens vägg, och skild
 Från den på ringa afstånd fanns en annan.

När qvinnan nådde dessa, på sin rund,
 Då höjde fridsamt hon den sänkta pannan
 Och såg mot dem liksom i bön en stund.

Hvem var hon? En minut, och allt förgick:
 Hon hade vandrat. Nästa ögonblick
 Sågs ej ett ljus sig mer i slottet tända.
 Hvem var hon, säg? En vålnad utan ro?
 En enslig bilderdyrkerska, kanhända,
 Från andra länder och af annan tro?

Nej främling, ingen vålnad, ingen strid
 Du skådat — allt var verklighet och frid.
 Dock om i morgon du vid samma timma
 Vill följa vägen, som till slottet bär,
 Skall du, som nyss, se ljus i salen glimma
 Och se den gamla qvinnan åter der.

Se'n långa tider re'n, se'n många år,
 Med samma tjenare i samma spår,
 Hon vandrar så, hvar gång till natt det stundar:
 Hon dröjer en minut, se'n syns hon gå;
 I nästa stund hon hvilar re'n och blundar,
 Och det är fridens sömn hon sofver då.

De båda bilderna, du kunde se,
 Två ädle bröder Ramsay voro de,
 I denna boning vuxna med hvarandra.
 Den ena stupade på Lemos strand,
 Helt kort derpå vid Lappo föll den andra,
 Och båda för ett älskadt fosterland.

Om dem vet sägnen tälja många drag,
 Och Finlands skalder sjunga än i dag
 Hur gladt sitt unga hjerteblod de blödde.
 De fingo segra i sin ålders vår,
 De fingo falla för det land, dem födde,
 En tjuguet, den andra nitton år.

Men qvinnan, ädle främling, som du såg
 Med dyster undran, när i stilla tåg
 Hon långsamt skred från broder och till broder,
 Hon lefver nu af sina minnens skatt:
 Det var de båda tappres gamla moder,
 Hon tillbad bilder ej, — hon tog godnatt.

Fänrikens Helsning.

(Till Gregori Tigerstedt på femtionde årsdagen af striden vid Revolaks).

„Har du på lifvets stigar märkt nångång
 Ibland de tusende, du der sett vandra,
 Hur af en okänd makt, ett inre tvång,
 En menniska kan dragas till den andra?
 Man ser ett anlete, en röst man hör,
 Och fängslas, glädes, vet ej sjelf hvarför.

Det fanns vid Cronstedts skara förr en man,
 Ännu i minnet kär för mig att skåda,

Jag var re'n veteran, en yngling han,
 Men samma anda bodde i oss båda.
 Jag glömmer mycket, glömmer lätt, men nej!
 Gregori Tigerstedt jag glömmer ej.

Det syntes på hans blick, hans gång, på allt
 Att han var född för svärdet, ej för trossen.
 En högre st krigarbild, en smärt gestalt
 Gick han sin bana fram den raske gossen.
 Han var mitt ögas fröjd från dag till dag,
 Han kände icke mig, men honom jag.

Jag mins hans stämman, fostrad högt i nord
 Ljöd den som nordan skarp inför plutonen;
 Till målet bar, som kulan, hvart hans ord
 Och trängde in, ty det var krut i tonen;
 Det låg ett vittne re'n i denna röst,
 Att den var hemma från ett trofast bröst.

Och hvart det bar, hvadhelst han pröfva fick,
 Vid hopplöst återtåg af nöd och våda,
 Brann samma eld i samma öppna blick,
 Sågs samma lugn i samma anlet råda;
 Det var som om man läst i bronz deri:
 Än kommer dag, än är ej allt förbi.

Ibland, när farten norrut blef för stor
 Och mången kämpe gret af harm och smärta,
 Då bet han tänderna ihop och svor,
 Men tåren gömde han uti sitt hjerta;
 Blott pressadt från hans läppar hörde vi:
 Än kommer dag, än är ej allt förbi.

Och dagen kom, hans festdag, då vår här
Med ära kunde veckla ut sin fana.

Vid Revolaks ljud ropet: i gevär!

Och krigarn, jagad nyss, fick ändra bana.

En blixst af fröjd flög genom männens rund,

Det var en stund, en oförgätlig stund.

O hvilken syn! En här med slocknadt hopp

Bröt fram att det vid stridens låga tända,

En hämmad ström ur sprängda dammar lopp

Att mot hvart hinder sina böljor vända,

Ett folk, förnedradt till förtviflans rand,

Stod upp att värna sina fäders land.

I ljus smalt rodnan bort kring österns berg,

Och dagens strålfod kom alltmera nära,

Då tog omkring oss drifvan purpurfärg,

Der grydde morgonrodnan af vår ära:

Allt djupare, ju högre solen stod,

Sken denna morgonrodnad — den var blod.

Men dagens första väkt knappt än förgått,

När stridens sista flamma var förbrunnen,

Och Siikajokis unga seger fått

En tvillingsbroder, lika skön befunnen.

Ett jubel skallade från led till led,

Det var den helsning, som den mottogs med.

Jag stod på kampens kulle. Allt var lugnt,

Der vreden rasat nyss nu rådde friden:

Man stred ej mer, man sof der djupt och tungt,

Man sof den sömn, som mer ej störs i tiden;

Och fanns en vaken, var det blott en vän,
Som hos en vän, som somnat, dröjde än.

Jag hade sökt, jag hade hittat rätt,
Jag fått en visshet, lika svår att sakna:
Jag hade sökt bland leden Tigerstedt,
Men han fanns här, han fanns ej bland de vakna.
I segerns stund, af stridens glädje varm,
Han somnat här med genomstungen barm.

Den tappre! Nyss likväl jag honom såg
Så ung, så käck, så stark sin stormning våga
Och rycka an i omotståndligt tåg
Mot höjda svärd och vilda eldgaps låga;
Nu låg han stel, på samma drifva sträckt,
Der nyss Bulatoffs eldar djerft han släckt.

Dock än med livvets färg ifrån hans drag
Ej prägeln af hans lugna själ försvunnit,
Uti hans bleka anlet kunde jag
Än se det trygga mod, jag förr der funnit;
Jag måste tänka när jag såg deri:
Än kommer dag, än är ej allt förbi.

Och se! Än var ej allt förbi. Ännu
Han sparad blef för fosterlandets fana.
Jag såg ej honom se'n. Kanhända du
I lifvet möter honom på din bana:
Då helsa honom än från fordomdags,
Från Stål, från bragderne, från Revolaks“.

Så talte gamle Stål engång om dig,

Du kämpe från vår äras gyllne tider.
 Hans helsning har studenten gömt hos sig,
 Tills grånad re'n han bär den fram omsider,
 Nu, när ett sekel hunnit halft förgå
 Se'n för din fosterjord du stridde då.

Tag denna helsning kärt, det bor i den
 En helsning ock ifrån det land dig födde,
 Det räknar lederna utaf de män,
 Som för dess tro, dess hopp, dess minne blödde.
 De glesnat mycket, destomera har
 Det kärlek för de få, det äger qvar.

Det tackar dem för detta trogna mod,
 Som än vid polens is ej slöt att brinna,
 Det tackar dem för allt det ädla blod,
 De för dess framtids räddning låtit rinna,
 Att genom dem dess lösen kan förbli:
 Än kommer dag, än är ej allt förbi.

Von Törne.

Jag mins väl knappast om jag talt tillförne
 Om mannen från S:t Mickel, gamle Törne?
 Bland gråa hjeltar nämndes äfven han
 Och förde Savolaks vargering an.

Von Törne, vet du, var en äkta Finne,
 En gammal, knotig björk med masur inne,

Det var ej lätt att öfver honom rå,
 Det skulle vara hugg som bet uppå.

Han visste af det sjelf och trodde gerna,
 När folket sade, att han hade kärna,
 Att gamle Törne stod uppå sin kant
 Båd' som major och öfverstelöjtnant.

Jag kände gubben under freden redan,
 Då var han rund och trygg som framgent sedan.
 En främling kunnat tro sig se en stock,
 Som man klädt sporrar på och krigsmansrock.

Men i den stocken fanns ett hjerta slutet,
 Ett hjerta fläckadt ej, ej heller brutet,
 Med starka pulsar och med eldadt blod,
 Ett kärnfriskt mannahjerta, fullt af mod.

Och detta hjerta slog för fosterbygden,
 Att veta akta den, se det var dygden.
 Hvarför? Jo derpå gaf han det besked,
 Att den var hans och hans vargerings med.

Jag mins hur ofta, när han var bland kända,
 Det var hans lust att orda utan ända
 Om detta land, „det bästa rakt som fanns“,
 Och om dess folk, „ett sådant folk som hans“.

Han stod då gerna bredbent midt i ringen,
 Det var hans sturska vana, efter ingen
 I vida verlden, liten eller stor,
 Förneka djerfts att han var Finsk major.

Som denna ära höll han ingen annan,
 Med den i hugen lyfte stolt han pannan,
 Och var beredd att gå fast mot en verld
 Med sin kohort, sin fullmakt och sitt svärd.

Ibland likväl, när han var rätt i taget,
 Beskref han Finnens enfald för gelaget,
 Hur ärlig mången var, men dum också:
 Han log hvar gång ett jättelöje då.

Men kom en annan och försökte klandra, —
 Pass! Det gick an för gubben, ej för andra.
 Lågt förr'n berättarn hunnit än till slut,
 Fick han tillbaka: „herre, håll er trut!

Jag frågar er, som är så stolt i orden,
 Hvar ni sett en nation på vida jorden,
 Sett, eller läst om en i skrift, i bok,
 Mer än den Finska ädel, käck och klok.

Försök att stå med den på tjenstens vägnar,
 Der kulan hviner och der blod det regnar,
 Och svara, se'n ni pröfvat sjelf och sett,
 Om Finnen saknar eld och ej har vett!“

Som han i freden var, var han i striden,
 Jag var furir vid gubbens trupp den tiden,
 Och kunde nämna många andra drag,
 Men vill blott tala nu om Lappos dag.

Vi voro sända då att rensa skogen,
 Vi ville fram, hvar man var redobogen,

Men gamle herrn fick lust att göra halt,
„Emedan Finnen sköt så skarpt och kallt“.

„Halt“, skrek han, „gossar, tagen stöd af träden
Och mejen skocken, som man mejar säden;
Skarpt korn, kall sigtning! Här får korpen stek,
Det här blir en förderfvadt rolig lek“.

Han kände hvarje man i bataljonen
Till namnet icke blott, men till personen,
Gaf akt, så långt han såg, på en och hvar,
Och hade ord för alla som en far:

„Rätt så, Carl Hurtig, det var träff det skottet,
Nu puffar aldrig mera den som fått'et.
Bra, korpral Flink, du skjuter som i fjol!
Aj se, för tusan, der föll Pehr Pistol!

Nå det var synd med stackars gossen käcka,
Hans gamla far skall få mitt torp för Pekka“.
Så var hans språk, så förde han befäl,
En Finsk major till botten af sin själ.

Det kom ett bud från Adlercreutz: „forcera!
Framåt med bataljonen, skynda mera!“
Von Törne hörde ganska lugnt derpå,
Behöll sin plats och svarte blott: „jaså!“

Nu kom det glada. Gubben stod vid fanan,
Stod stolt och rund och bredbent efter vanan,
Som om han ärnat stå till verldens slut
Och ment åt sjelfva kulan: „stopp, vet hut!“

Hvart ville budet med en slik ta vägen?
 Den unge fänriken var helt förlägen,
 Han hade sprängt dit öfver sten och stock,
 Och allt stod gubben qvar mot order dock.

„Ryck framåt, herr major!“ — „Tyst herre bara
 Ni kan ju se det, här är ingen fara“.

„Men generaln befallt“. — „Ja, lefve han!
 Carl Adlercreutz, han är en ärans man“.

Han sagt det knappt, när han från närmsta tallen
 Fick sig en sats af splittrad bark mot skallen:

„Åhå, jag kunde vänta sådant här,
 Det är en karl att sigta bra dender.

Det var så när att han mig träffat hade;
 Nu får jag säga som Hans Klinga sade,
 När kulan strök förbi hans ögonbryn:
 Den djefvuln aktar ju ej ens folks syn“.

De orden hade ständigt gjort hans nöje,
 Nu log han ock på nytt sitt stora löje
 Och ställde sig helt trygg, som nyss förut,
 Med hand i sidan och med benen ut.

Gud vet hur länge än han dröjt med slaget,
 Men bäst han stod der midt i sjelfva taget,
 Paff, kom en kula åter och flög hän
 Rakt genom porten mellan gubbens knän.

Den gamle märkte fladdret i syrtuten,
 Såg ned, såg på den, den var genomskjuten,

Höll upp ett skört, det andra likaså, —
Fördömdt, det syntes hål i båda två.

Nu blef han misslynt, tog sig vid sitt öra:
„Här får Matts Skräddare ett vackert göra!
Men skynda gosse, kära Janne, kom
Och se om det står bättre till bakom“.

Och Jan, hans gamla dräng, steg fram: „Ack herre,
Nu gick det tokigt, här är sjufallt värre,
Der framtill finns helst skörtet i behåll,
Men här en trasa bara, utan fäll“.

Då blef von Törne vred: „Nej, si en tocken,
Som tar och skjuter platt förderfvad rocken,
Som jag i dag bär på mig andra da'n!
Framåt här gossar! Fan skall ta den fan“.

Den femte Juli.

„Nu lyser Julisolen klart,
Mitt sinne stäms så underbart
I denna morgonstunden;
Kom, yngling, om du vill som jag,
Kom, låt oss andas några drag
Af sommarluft i lunden;
Det är i dag en högtidsdag“.

Den gamle knekten talte så,
 Sköt nätet bort, stod upp att gå
 Och tog mig tyst vid handen;
 Och genom byn vi följdes åt
 Och öfver ängens blomsterstråt
 Till blåa sjön och stranden,
 I perlor klädd af daggens gråt.

O hvilken himmel, hvilken jord!
 Den gamle talte ej ett ord,
 Han tycktes blott betrakta.
 En tår föll på hans kind ibland,
 Omsider tryckte han min hand
 Och log och sporde sakta:
 „Säg, kan man dö för detta land?“

Jag teg. En blick ur hjertat var
 Mitt enda, lättförstådda svar,
 Han sökte ej ett annat.
 Och tystnad rådde en minut,
 Han såg kring nejden som förut
 Från kullen, der vi stannat;
 Då tog han ord, då brast han ut:

„Ja, yngling, här från denna strand
 Du ser ett stycke af det land,
 Som fosterland du kallar:
 Skönt, som vid Wirdois sjöar här,
 Är det kring Saimens tusen skär,
 Der Wuoksens bölja svallar,
 Der Imatra i skum sig klär.

Och stod du nu längst upp i nord,
 Du såg en lika herrlig jord
 Ifrån dess fjällar höga;
 Och om den flacka kust du såg,
 Som sköljs af bottenhafvets våg,
 Låg Finland för ditt öga
 Och tände kärlek i din håg.

Men vet du hvad jag syftar på,
 Kan du den tysta tår förstå,
 Som i mitt öga sitter?
 Och denna dag, säg anar du
 Hur den kan vara mig så ljuf
 Och likafullt så bitter?
 Det är den femte Juli nu.

En dag gryr opp, en dag förgår;
 Hur mången lemnar ens ett spår,
 När den från oss är tagen?
 Den femte Juli, ack, den drog
 Ej spårlöst bort, jag mins den nog
 Se'n sjutton år den dagen,
 Det var den dag, då Duncker dog.

Här fanns ett folk i Suomis land,
 Det finns ännu: vid sorgens hand
 Det lärt att bära öden,
 Det känner intet offer svårt,
 Dess mod är tyst, dess lugn är hårdt,
 Dess trohet trotsar döden,
 Det är det folk, vi kalle vårt.

Du ser det i dess hvila du,
 Det härjas ej, det störs ej nu,
 Dock kan för det du flamma;
 Jag såg det i dess pröfningstid,
 I frost, i svält, i storm, i strid,
 Jag såg det då detsamma,
 Hvad tror du kände jag dervid?

Jag såg det blöda dag från dag,
 Jag segrar såg och nederlag,
 Men ingen såg jag svika;
 I bygder, der ej sol gick opp,
 Stod kämpen än med ishöljd kropp
 Och nekade att vika,
 Fast utan hem och utan hopp.

Hvad tålmod, hvad mannamod,
 Hvad kraft i hug, hvad eld i blod,
 Hvad lugn i skiften alla,
 Hvad bragder kräfdes ej af den,
 Som detta folk, som dessa män
 Sin hjälte skulle kalla,
 Och dyrka efter döden än?

Men fråga, om du träffar på
 En veteran från kriget då,
 En af de tappras skara,
 Spörj, om han kände dock en man,
 Som priset öfver alla vann,
 Och trofast skall han svara:
 Ja, herre, Duncker hette han.

Och utan höga anors lån
 Kom denne man, en hyddans son,
 Från obemärkta trakter,
 Och vann en storhet, knappast drömd,
 Blef landets stolthet, blef berömd
 Som starkast bland dess vakter,
 Och blir i Finlands tid ej glömd.

Och denna äras rena glans,
 Hans kärlek gjorde den till hans,
 Hans varma hjertas låga.
 Sin fosterjord han trohet svor,
 För den, som för en brud, en mor,
 Sitt allt han ville våga, —
 Med denna kärlek blef han stor.

Han föll; och dock, hvad herrlig lott
 Att dö som han, se'n så man fått
 Sitt lif med ära hölja,
 Det är att trotsa glömskans sjö,
 Att lyftas som en grönklädd ö
 Ur djupet af dess bölja,
 Det är att dö, och dock ej dö.

Nu stråla blomsterprydt, o land,
 Hög öfverallt en löfrik strand
 Ur sommarvarma vågen,
 Låt rodna dina fjällars topp,
 Låt skimra dina strömmars lopp,
 Och slå mot himlabågen
 I glans ditt Saima-öga opp!

Att minnet, när på denna dag
 Det nämner Dunckers namn, som jag,
 Kan stolt till dig sig vända
 Och säga: se, så herrligt log
 Det land, som hjeltens kärlek tog;
 Säg, kan det hjertan tända?
 Det var för denna brud han dog“.

Munter.

Vackert var det att betrakta
 Hjelten Adlercreutz, genralen,
 Hur han kom så tyst och sakta
 Till soldatens graf i dalen,
 Hur han stannade vid randen
 Och, med hatten sänkt i handen,
 Såg den enkla bädd fullbordas,
 Der Hans Munter skulle jordas.

Stor var eljest icke hopen,
 Honom följde i det sista,
 Två soldater gräfde gropen,
 Fyra stodo vid hans kista;
 Men till heders se'n för resten,
 Utom generaln och presten,
 Tre korpraler, pengar värde,
 Och furiren jag — den fjerde.

Annan ståt fanns ej att skåda.
 Klädd i slitna krigarkläder
 Låg han, Munter, i sin låda,
 Hopklämd mellan fyra bräder,
 Trygg och nöjd att se i döden
 Som han var i alla öden,
 Samma kämpe som i lifvet,
 Mindre ferm blott, det är gifvet.

Nu, när skild från strid och skiften
 Sitt kvarter han fått soldaten,
 Framsteg korpral Buss på griften
 Och höll tal om stridskamraten.
 Hur han var till börd och minnen,
 Hjerta, språk och kraft och sinnen
 Som en slant till krigsman slagen, —
 Allt drog gubben Buss i dagen.

Det var konstlöst, men man rördes,
 Stod der qvar i tyst förbidan,
 Log, när Munters kärnspråk hördes,
 Strök mustascherna åt sidan. —
 Vill du lyssna till hans saga?
 Den är enkel och alldaga,
 Kan väl mödan knappt betala;
 Hör dock! Gamle Buss må tala.

„Krigsmän! nu är Munter borta.
 Känd och käck, långt mer än mången,
 Har han kommit nu till korta
 Och åt döden gett sig fången.
 Efter marscher, stormar, strider

Har han nu gjort halt omsider,
Lagt sig här till rast i backen
Och vändt lugnt i vädret klacken.

Fråga oss, som närmst i elden
Fått med honom kulor smaka,
Om han höll sig der man ställde'n,
Eller ryggade tillbaka,
Om i striderna och slagen
Han fick hvitt i anletsdragen,
Eller såg mot dödsminuten
Mörkbrun, som af koppar gjuten?

Till armén från vilda skogen
Kom han styf till skick och later,
Sina tappra fäder trogen,
Allt från hedenhös soldater,
Svarte kort och talte föga,
Log med skalken i sitt öga:
Högst tre ord, se'n stum som siken,
Men på hufvu't slog han spiken.

Liksom han, så hela raden
Af hans släkt gått fram i verlden,
Blödt och dött i lägsta graden,
Hållit truten, talt med svärden.
Engång, som ett troll omsider,
Steg i Carl den tolfte tider
Ända till furir en Munter,
Se'n dock bar på nytt herunter.

Mången, ej i tjensten öfvad,

Släpper sent sitt hem ur minnet,
 Hänger näbb och går bedröfvad,
 Innan tiden stålsatt sinnet;
 Sådan var ej Munters vana,
 Nej, till tredje Gustafs fana
 Kom han, rakt från första dagen
 Som en slant till krigsman slagen.

Drack af fröjd, blef vild om qvällen
 Och slog buckla på geväret;
 Nästa morgon fick sig sällen
 Litet fuktel för besväret.
 Väbeln sade: „tag ej illa,
 Så är tjensten, gubbe lilla,
 Har du mjuknat nu till början?“
 „Jo“, sad' Munter, „tack för smörjan!“

Nykter var han ock alltsedan,
 Hurtig, nöjd och oförtruten,
 Fick i första dusten redan
 Venstra skuldran genomskjuten.
 Döbeln stod då bland de sina,
 Hörde samma kula hvina:
 „Den gick nära, barn, hvem fick'en?“
 Munter svarte: „jag var pricken“.

Knappast läkt på nytt den gången
 Fick han åter lyckan pröfva,
 Fick, i en Kosackhop fången,
 Sina breda fötter öfva;
 Tvangs att följa, halfva milen,
 Steppens fåle, snabb som ilen,

Tills af några djerfva kunder
Han blef frälst som af ett under.

Svetten svälde i hans panna,
Hjertat slog och barmen häfdes,
När han ändtligt kom att stanna; —
Dock god min behölls och kräfdes.

„Fick du trafva?“ ljödo ropen
Skämtsamt ur den ystra hopen,
„Hur gick färden, hur var stigen?“
Munter svarte: „temmeligen“.

Kort derpå blef Armfelt slagen,
Munter blodbestänkt, ja, färgad,
Stod sin fana närmst, den dagen,
Genom honom blef hon bergad.
Nu, vasserra, ändtligt fick han
På den fasta, gråa brickan
Svärdsmedaljens hederstecken;
Munter sade lugnt: „å necken!“

Som han var i dessa strider,
Lika nöjd och oförfärad
Var han allt till sista tider,
Endast mer bemärkt och ärad,
Var nu' grå i skägget vorden,
Kanske än mer karg på orden,
Men i eld och rök och flamma,
In i döden än densamma.

Sent på ett besök i våras
Kom hans mor till bivuaken,

Då fick Munter lof att tåras,
 När han såg den gamla draken;
 Satt ock sedan långt på natten,
 Teg och log och såg på skatten.
 Detta möte var det sista,
 Nu lär gummans hjerta brista.

Aldrig nej, hvad helst hon sade;
 Till hvart ord från modrens tunga
 Endast ja och ja han hade,
 Tills hon ändtligt hördes sjunga:
 „Käre son, var ej förvägen,
 Håll dig saktligt, gå ur vägen,
 Bättre fly än illa fäkta;“
 Då sad' Munter: „pass; ursäkta!“

Dock hans kula den var gjuten,
 Här var gränsen, här fanns döden,
 Se'n han käck och oförtruten
 Följt armén i alla öden.
 Än i går dock blef han funnen,
 Hurtig med tobak i munnen,
 Som pikett hos generalen,
 Der ett krigsråd hölls i salen.

Nyss på ordena vi läste,
 Hur, liksom att föra ordet,
 En granat kom in och fräste
 Mellan herrarne kring bordet.
 Munter, van att röra bränder,
 Spottade i styfva händer

Och fick gynnarn öfver nacken,
Flink att skynda ut på backen.

Dörren hann han, klippte sedan
Genom farstun ut i rycken,
Stod så när på trappan redan,
När granaten sprang i stycken.
Det var Munters bragd den dagen.
Nu så låg den tappre slagen,
Dock, till modet än behållen,
Sad' han endast: „fan tog bollen“.

Än i dag, när morgon grydde,
Höll han qvar af lif en gnista;
Ingen klagan, hållning prydde
Veteranen i det sista.
„Stackars gubbe, ena armen
Den är borta, hela barmen
Full med skärfvor af granaten!“
Munter sad': „han sprack, den saten“

Sådan slöt han, sådan var han,
Karl i början, karl i slutet,
Trög i ord, men qvick i faran,
Med om saken oafbrutet.
Van att handla, ej att pråla,
Van att sakna, van att tåla,
Var han man att allt fördraga,
Allt, ja, utom ett — att klaga.

Kunde världen oss betala
Våra bistra dar och nätter,

Ägde de ett språk att tala
 Finlands genomblödda slätter,
 Kunde härens fanor säga
 Hvad en Munters likar väga,
 Mången med galon på rocken
 Fick då buga för en tocken.

Ja, min gamla barm känns höjas,
 När jag honom mins i ledet;
 Skulle dödens fåror plöjas,
 Vänner, det var häst i redet;
 Aldrig ängslig och förlägen,
 Bara hejsan och ur vägen,
 Gången jemn och efter trumman,
 Framåt, det var hufvudsumman.

Och hur var han dock ej boren
 Vänfast, trofast, lugn och stilla,
 Som ett barn, fast grå till håren,
 Ville han knappt ovän illa.
 Fienden var för hans händer,
 Hvad tobaken för hans tänder:
 Begge slet press och våda,
 Dock som kära plantor båda.

Heder öfver honom, heder
 Öfver krigarn der han gömmes!
 Mannamod och mannaseder
 Akte, att hans namn ej glömmes.
 Inga slafvar trampe kullen,
 Der den tappre bor i mullen,

Nej, en ätt af gamla stammen
Skydde ständigt grafven. Amen!“

När korpralen slutat hade
Och steg ned från vigda sanden,
Tog genralen sjelf en spade
I den segervana handen.
Det var han som sist af alla
Sakta lät på grafven falla
Litet stoft af fosterjorden;
Men han talte. — Glöm ej orden!

Hvad han sade föll i tycket,
Väckte tankar mångahanda,
Fast det ej var grannt och mycket,
Endast talt i Munters anda;
Nog det var att vittne bära
Om vår trohet, om vår ära,
Nog också till krigarns minne; —
Orden lydde: „han var Finne“.

Von Essen.

Han stod på sin farstutrappa
Med mössa af krigarsnitt,
Med sporrar och ryttarkappa,
Han ärnade göra sin ridt.

Han stod der sjuttiårig,
En kämpe till min och blick,

Smärt, högrest, silfverhårig;
Der har du hans yttre skick.

Men hvad vållar hos gubben vreden?
Han stampar helt vildt af harm.
Vi lefva ju midt i freden,
Hur gör han sådant allarm?

Betrakta blott lugnt processen,
Så farligt är ej dermed,
Du ser den gamle von Essen,
Du ser hans vanliga sed.

Nu ropar han. Lyss till orden,
Nu ger han reson och skäl:
„Matts Kusk, du mitt straff på jorden,
Dig borde jag rakt slå ihjel.

Hur länge skall här jag bida
Allt för din sömnighets skull,
Du känner när jag vill rida,
Du vet när timmen är full“.

Och kusken han kom ur stallet
Med skymmeln stolt att se;
Att han sofvit det var ej fallet,
Han vaknat för fort kanske.

Med hufvudet högt uppburet
Framledde han hingsten stum.
Blixt, dunder! det ädla djuret
Stod skälfvande, höljdt af skum.

Han steg från sin farstutrappa,
 Genraln i sitt bästa skick,
 Med sporrar och ryttarkappa,
 Då föll på skymmeln hans blick.

Han stod som af åskan slagen,
 Han trodde sitt öga ej:
 „Säg, skurk, är min syn bedragen,
 Är detta ditt verk? Säg nej!

Men dukar du opp en fabel
 Och ljuger mig full här nu,
 Så går jag och tar min sabel
 Och klyfver ditt hufvud itu“.

Det var Matts Kusk, soldaten,
 Han blef ej så lätt försagd;
 Vål hade han gjort mandaten,
 Men svarade sjelf för sin bragd.

„Hur? Ljuga här?“ stolt han sade,
 „En skam är att misstros så.
 Vål svårare skuld jag hade,
 Och ljög ej, herre, ändå.

Här kom en Kosack på vägen,
 Han skröt med sin flinka rapp.
 Hvad? Skulle jag bli förlägen?
 Jag red med honom i kapp“.

Von Essen, sjuttiårig,
 Med flammande eld i barm,

Smärt, högrest, silfverhårig,
Han hoppade högt af harm.

„Bort“, skrek han, „du fräcka sälle,
Till stallet igen, och mins
Att hemta i skymmels ställe
Den gröfsta piske der finns!“

Han var en man soldaten,
Som stått för kulor och död,
Som tagit sin kost af staten;
Nu åt han von Essens bröd.

Han gick helt stum och sluten,
Men hans öga det brann i glans,
Han gick och kom på minuten
Med den gröfsta piske, som fanns.

Han räckte den åt sin herre:
„Jag var man i mitt led också,
Och sköts det, sköt jag än värre,
Och stacks det, stack jag som två.“

Skall nu som en häst jag smaka
Er snärt, då jag gjort som bäst,
Så sparkar jag upp tillbaka,
Och sparkar ock som en häst“.

Genralen han hörde hotet,
Helt rak tillbaka han steg,
Han tycktes ej ha emot'et,
Han såg på mannen och teg.

Och allt som han såg, så höjde
 Han högre sin resliga kropp,
 Och allt som han teg och dröjde,
 Så klarnade anletet opp.

„Och hör du“, skrek han omsider,
 „Hvar fick du ett sådant mod?
 Detder är från fordna tider,
 Detder har vuxit i blod.

Jag ser det ej första gången
 I dag, jag har känt det förut,
 Jag såg det hos mången, mången
 I sjelfva hans dödsminut.

Jag sett det der Finlands fana
 Glad t fläktat på segrens fält,
 Jag sett det på nödens bana,
 I slagnas isade tält.

Och skulle, när du dig skickar
 Så manligt som nu, min son,
 Och skulle, när så du blickar,
 Jag ge dig åt piskens hån;

Vid himmelens Gud och fader,
 Då vore jag aldrig värd
 Att nämna de tappra rader,
 Bland hvilka jag höjde mitt svärd.

Gå, sök dig en vän här nära,
 En dugtig och stursk kamrat,

Och drick ett glas för vår ära,
Här har du en blank dukat!

Och tack för det vackra minne,
Du väckt i mitt hjerta, du,
Och tack för ditt arga sinne, —
Och drag åt helvete nu!“

Han strök sig om ögonbrynen,
Det tycktes hans blick var skum,
Han svängde sig, barsk i synen,
Och gick tillbaks i sitt rum.

Det var densamme bjessen,
Jag minnes se'n fordomdags,
Det var densamme von Essen,
Som stridde i Savolaks.

Ferm var han, aldrig dåsig,
Nu bar det ändå till fjälls,
För kölden han dragit på sig
Storstöflor och vargskinspels.

När så han gick mot faran,
Som vanligt i främsta led,
Och sjönk i den brustna skaran,
Hvar gång han sin fot stack ned,

Då svettades gubbens panna,
Då kände han tung sin pligt,
Då måste han stundom stanna
Inunder sin gräsliga vigt.

Men „framåt!“ skrek han åt hären
 Med samma eld ändå,
 „Och bären mig, gossar, bären,
 Ifall jag ej orkar gå!“

Tre ting i lust och smärta
 Dem ägde han käck och god:
 Stolt själ och lättrördt hjerta
 Och brinnande hetsigt blod.

Trosskusken.

Gamle Spelt skall han så helt förgätas? Nej!
 Han var kusk vid trossen, högre var han ej,
 Hade som hans likar måst i glömska falla,
 Om han ej fått namn som latast bland dem alla.

Pengar värd var gubben ock att se uppå,
 Han och hästen, som han körde, likaså.
 Höll den ena sina steg med två ben dyra,
 Tycktes knappt ett pris förslå för den med fyra.

Sådan farten, sådan var ock rykt och ans,
 Lika tofvig gubbens lugg och hästens svans.
 Grälle bar från eget stall sitt damm i verlden
 Och sitt sot på näsan Spelt från egna härden.

Der de syntes så alltjemt i tränen sist
 Är det säkert att på skratt var ingen brist;

Hästen gick i sömnen, gubben sof på kärran,
Hur den gamle hölls på lasset vete herran.

Sakta bar likväl det framåt, småningom,
Högre, högre upp mot nordens bygd man kom,
Halfva Österbotten snart han genomfarit,
Var dock allt densamma han i Nyland varit.

Och på lika sätt gick äfven färden till,
Samma skratt hvar han for fram, hvar han höll still,
Och vid skrattet klatschar, det var klippt och skuret,
Än på gubbens rygg och än på kreaturet.

Ingen ändring dock i skick och lugn och fart,
Spelt han var ohjelpig, det var uppenbart;
Ingen piske bet på gubbens tjenstekläder,
Och i tjensten bar ock grälle barkadt läder.

Så omsider nåddes Siikajokis strand,
Blott en frusen flik fanns qvar af fädrens land,
Äfven denna skulle snart till byte lemnas;
Dock, en stark kan brytas, och en svag kan hämnas.

Före qväll var vunnet härens första slag,
Flyktens dag förvandlad till en segerdag,
Återsvalla skulle engång jagad bölja,
Strömmen ändras, den förföljde nu förfölja.

Snart också från man till man en maning lopp:
„Nästa morgon allt i skick att bryta opp!
Här och tross skall innan natt i ordning lagas,
Och med fröjd mot söder se'n, så snart det dagas“.

Allt var ordnad, det blef natt, man sof i fred;
 Endast unge fänrik Blume sof ej med.
 Eld och ifver brände i hans tappra sinne,
 Stugan blef för qvaf, han fick ej ro derinne.

Ut på trappan kom han. Mörkt och tyst var allt,
 Fästets stilla stjerner lyste klart och kallt,
 Blott i öster, mellan skogens toppar dragen,
 Sågs en blekröd strimma gry, en rand af dagen.

Ingen men'ska skönjdes, lass och vagnar blott,
 Utan förspann, vända norrut, som de stått:
 Allt var som det varit, intet annorlunda,
 Samma färd som hittills tycktes åter stunda.

Samma färd? — Nej, något olikt fanns ändå,
 Fast ej blicken straxt i skuggan föll derpå:
 Just den sista kärra, som åkt upp i ledet,
 Den stod omsvängd nu och hade häst för redet.

Och vid tygeln re'n i skick en man sig ställt,
 Blume trodde ej sitt öga — det var Spelt;
 Gamle Spelt, som nedböjd genom landet farit,
 Var ett hufvud högre nu, än förr han varit.

Rak som trots en yngling bar han sina år,
 Djupt på skuldran föll hans vackra silfverhår,
 Anletet, med kinden slät och näsan tvagen,
 Sken i mörkret nu mer ljusst än förr om dagen.

Unge Blume visste knappt att fatta sig:
 „Hvilket under, gubbe, har förvandlat dig?

Du, mer lat och sotig förr än likar andra,
Står nu putsad främst och främst beredd att vandra.

Hvem har tvätt ditt anlet rent från sot och damm,
Hvem har pressat i din gråa lugg en kamm,
Hvem har fått dig väckt, det är dock hufvudsaken,
Du, som knappt på sjelfva dagen förr hölls vaken?"

„Unge herre“, hördes lugnt den gamles svar,
„Långsamt far man när från eget land man far.
När man ser sitt folk med skam fly unnan bara,
Då är bättre sofva, än att vaken vara.

Hvarför skulle jag mitt gamla anlet två?
Mera öppen hade blygseln syntts derpå.
Gerna tog jag mot och tålte spe och snäsa,
Sorg jag bar och därför bar jag sotig näsa.

Nu är allt förändradt, Finska hären stridt,
Finland ligger för oss öppet himmelsvidt,
Ingen fläck skall mer på landets ära stanna;
Nu kan mannen visa ren och klar sin panna.

Kalla folket upp, låt röra trumman snart,
Natten är förliden, dagen lyser klart!
Förr så var det brådska, då vi mest bort rasta;
Ädle, unge herre, nu är tid att hasta“.

Wilhelm von Schwerin.

Och öfverstelöjtnant Drufva han stod
Bekymrad nu:

„Här dugde ej att ha sprucket mod,
Det brast i tu.

Nu ser jag fienden rycka an,
Mångdubbelt starkare kommer han,
Och order har jag att stanna
Och slåss till min sista man.

Och hade jag helst vid kanonerna der
En veteran,
En man, som vant sig att bruka gevär,
En krutsprängd fan;
Men nej, en yngling spenslig och fin,
En femtonåring, en gref Schwerin
Skall svara för batteriet,
Hvad håller en sådan för min?“

Han red till ynglingen hän med hast,
Sin hand han bjöd:

„Min vän, snart spelas här höga kast
Om lif, om död,

Död, säker död, om ni står er slätt,
Men lif kanske, om ni sigtar rätt.

Dö, lefva, det får ni herre,
Men vika, nej pass för det.

Jag ser er stå här så späd och vek,
 I storm ett rör;
 Ni har ej pröfvat en sådan lek,
 Min sorg det gör.
 Den leken leks ej till tidsfördrif,
 Så känn på hjertat och svar mig gif:
 Skall ni våga i dag, om det gäller,
 Blankt offra ert unga lif?"

„Herr öfverstlöjtnant, ni drar ert svärd
 Med årbräckt hand,
 Och vågar dock bjuda ert lif som gärd
 För kung och land;
 Jag har ett lif i sin styrkas vår,
 Det bott i mitt hjerta blott femton år,
 Säg, skall jag ej våga det bjuda,
 Jag vill se hvem min gärd försmår?"

Den gamle Drufva han spände sin blick :
 „Detder klang stål,
 De orden, herre, de slogo ej klick,
 De råkte mål.
 Så må jag kalla er vek ej mer,
 Men tacka Gud att han gett mig er,
 Ty hjertat är det, ej armen,
 Till slut dock som kraften ger“.

Snart ljödo kanonerna, ynglingen stred
 Sin första strid.
 Hans folk, svårt härjadt, till flykt sig spred,
 Han sjelf höll vid.
 Hans batteri var hans härd, hans hem,

Han skötte dess eld, han tjente för fem:
 Der kom en skara Kosacker,
 Han svedde skägget på dem.

Han fick ett ögonblick rast, han sprang
 Hän till sitt folk,
 Hans ord bröt sinnen, hans stämma klang
 En vredens tolk.
 En stund blott än, och sig allt förbytt,
 I strid var åter hans trupp som flytt,
 Han sjelf vid den älskade härden,
 Och elden i fart på nytt.

Och Drufva han såg med förundran uppå,
 Fast långtifrån:
 „Ett mästerstycke jag kalla må
 Slikt lärospån.
 Vinns sådan ära med första språng,
 Hvad hinner han ej, om hans tid blir lång?
 Gud skydde den ädle gossen,
 Han för arméer en gång“.

Men dagen slöts och dess kamp bröts af,
 Då kom Schwerin;
 Han stått mot svallet af stridens haf,
 Fast späd och fin.
 Då han kom med kanonerna åter i hamn,
 Då ropade grånade kämpar hans namn,
 Och vid högt hurra slöt Drufva
 Den tappre i faderlig famn.

Den unge hjälten! Hans namn gick opp

Med tidig glans.

Ej sågs en bana mer ljus af hopp,

Mer skön än hans.

Hur blef den banan ej kort ändå!

Ett månghvarf hunnit ej halft förgå,

När till närmaste grifthvalf vägen

Var måttet på den också.

Dock än ett minne åt sägn och sång

Han hunnit ge,

En strid han kämpat ännu engång,

Den skönaste,

Förr'n döden nådde hans unga barm,

Förr'n pulsen stelnat, som slog så varm,

Förr'n fåfängt vinkad af bragden

Låg vissnad hans domnade arm.

Det var när Oravais' blodiga dag

Till sorg gick opp,

När segern sjelf blef ett nederlag,

Som bröt vårt hopp.

Då, säger man, strålade klarast hans mod,

Då träffade säkrast hans vingade lod,

Då eldades varmest kanonen,

När han stänkte den röd med sitt blod.

Då, säger man, hade han dignat ned

Till sist vid den;

Men kringränd rest sig mot fiendens led

Med svärdet än,

Och ropat sin skara och ilat förut

Och brutit sig bana och huggit sig ut

Och fallit först, när de sina
Kringjublad han nått till slut.

Han hade sitt sextonde år ej nått,
På bår re'n lagd,
Långt var det lif dock han lefva fått,
Om lif är bragd.

Ack, mången grånat i ärans glans,
Som fäst med glädje sin strålande krans
På den femtonåriges hjessa,
Om i byte han vunnit hans.

Han hade sitt sextonde år ej nått,
Ja, ung han dog;
Dock sörjde en blödande här hans lott,
Sjelf pröfvad nog;
Dock stod kring hans läger i tyst förbund
Af krigets ädlaste kämpar en rund,
Och hvad för de tappre han varit
Det syntes i denna stund:

Ej veklig klagan, blott saknad tung,
Blott sorg var spord,
Till hjeltens ära, som dog så ung,
Ej föllo ord;
Men Vegesack prisade lifvets vår,
Och Adlercreutz smekte den bleknades bår,
Och ur Drufva såg man pressas
Rart vin — en stor, klar tår.

N:o Femton Stolt.

Den sköna dagen på Lappos fält
 Var ändad, och segerglad
 Red Döbeln fram, der hans här sig ställt,
 Längs hela dess stolta rad.

Han tackade vänligt hvar trupp dervid,
 Med en krigares enkla ord,
 För trofast heder, för manlig strid
 Och för kärlek till fosterjord.

Han nådde sin yttersta flygel till slut
 Vid aftonens sista glans;
 Han tackade skaran der, som förut,
 Den fördes af Kapten Schantz.

Den glesnat mycket, han såg det väl,
 Fått luckor i hvarje led;
 Snart fäste dock annat generalens själ,
 Och nu ryckte han fram dermed.

Man märkt vid talet, från stund till stund,
 Hur han blickat åt sidan re'n
 På en tiggarskepnad, en trasig kund,
 Som stod der tyst och allen.

Nu gaf han mannen en vink: „Du, du
Derborta, kom hit, tag mod!

Du var oss närmare dock, än nu,
I dag, der det gällde blod.

Säg, har du glömt hur du tog dig gevär
Ur en fallen krigares hand
Och skyndade efter min tappra här
I stridens hetaste brand?

Då vi döko i åkern, hann du oss opp
Och dök som de öfrige med,
Då den syntes ånyo min segrande tropp,
Då slogs du i främsta led.

Då man stormade byn mot kanonerna än
Och jag kastade blicken dit,
Då såg jag din trasiga jacka igen
Först uppe på batterit.

Det der var hurtigt: ett slikt försök
Kan bäras i ryktets famn;
Så gala öppet, min käcka gök,
Låt höra till först ditt namn?“

„Hvad namn i verlden jag fått af prest
Har ingen sig fäst vid;
Men fähund har man mig kallat mest
I hela min lefnads tid“.

„Bra! Kasta namnet tillbaks på dem,
Som gett det och tröstad var.

Men säg mig blott hvar du har ditt hem,
Och hvar du har ditt försvar?"

Han viste på vägen vid kullens rand:
„Mitt hem på denna jag har“;
Han viste sin knutna, väldiga hand:
„Och här, här har jag försvar“.

„Ditt hem går an, ditt försvar är godt;
Ditt yrke, det är dock, säg,
Att stjäla kyrkor, att snatta smått,
Eller rövva på allmän väg?"

„Och hade jag stulit stort eller smått,
Visst ägde ett öre jag dock;
Och hade jag plundrat en tiggare blott,
Visst bar jag en helare rock“.

Då strålade Döbeln af välbehag:
„Von Schantz, herr kapten, hör hit!
Hvem var den tappreste man i dag,
Som föll här i kompanit?"

Låt hemta hans ränsel, hans rock, hans hatt,
Hans plit och gevär också:
Hans ädla namn och hans krigarskatt
Den här skall i arf dem få“.

Man kom med vapen och drägt i hast,
De burits af Femton, Stolt.
Von Döbeln log med ett ögonkast
På sin skyddlings trasiga kolt.

„Stolts rock är blodig, det fordras mod
Att dra det plagget uppå;
Men Fåhund, ser jag, har tjockt af blod
På egna klutar också.

Så byt och kläd dig i uniform
För fronten här uppenbart,
Du gick framför den vid dagens storm,
Jag vill se dig inom den snart“.

Han bytte dräkt, och hans kind den brann,
Se'n han vapen och rustning fått;
Och tyst kom Döbeln och ställde sin man
I luckan, der Femton stått.

„Och nu så är du en ung soldat
Af äktaste skrot och hålt,
Och nu så är du vår krigskamrat
Och numero Femton, Stolt.

Så var till mod och till hjertelag
Densamma du var förut,
Men nämns du fåhund från denna dag,
Så drag din plit och säg: hut!“

Den nye krigarn, till denna stund
Hans bröst höjts lugnt som ett hvalf;
Vid dessa ord från generalens mund
Man såg dock att djupt det skalf.

Han hade smakat ej ens som stöld
En fröjd i sin lefnads dar,

Hans tårar, frusna i lifvets köld,
Ej runnit se'n barn han var.

Nu sken på hans hjerta för första gång
En strimma af sol och vår,
Och ur smultna källor, med hejdlöst språng,
Framströmmade tår på tår.

„Och får jag vara i lust och nöd
Soldat, bland de tappre en,
Så säg, när gäller det kamp och död?
Gud gifve i morgon re'n!“

Bröderna.

Du nämner mörk en Wadenstjernas namn?
Jag vet du syftar på en dyster sägen:
Hur sökande mot lifvets storm en hamn
Hans broder kom, men stöttes från hans famn
I natt och dimmor åter ut på vägen.

Till Svansjöns nejd nångång din kosa ställ,
Der syns en gård, som höga björkar värna.
Vid solljus middag, eller kolsvart qväll,
Träd in i detta gästfritt öppna tjäll,
Der bor den gamle Johan Wadenstjerna.

En enkel hjertlighet, en flärdlös tro,
Från första stund, skall du hos honom röja,

Och känna dig så väl, så full af ro,
 Som skulle i ditt eget hem du bo
 Och vid din egen faders sida dröja.

Nämn endast ej ett namn, ett namn, som må
 Om ock för evigt plånas ur vårt minne,
 Säg allt, och lugn han höra skall derpå,
 Men nämn ej ordet Sveaborg, ty då
 Är friden bruten, och i storm hans sinne.

Allt hvad hans hjerta fordom tjustes af,
 Hans folk, hans land, dess trohet, kraft och heder,
 Allt, allt, hvad förr hans ande vingar gaf,
 För honom sänkts i denna klippas graf,
 Förkastadt, skändadt, härjadt, trampadt neder.

Och därför skakas han, se'n många år,
 Af grafvens namn, hvargång han det måst höra,
 Och därför bränner i hans själ dess sår,
 Och därför reser sig af harm hans hår,
 När ljudet Sveaborg blott når hans öra.

Det var en vinterafton mörk och sen.
 Den gamle, utan minnens skuld, och utan
 En framtids fruktan, satt vid brasans sken
 Och hörde lugn, hur stormen ute hven
 Och dref i bistra skurar snö mot rutan.

Han satt allena nu. Sin hand han räckt
 Nyss till godnatt och lemnat sina kära,
 När plötsligt han ur hvilans drömmar väckt,

Såg dörren öppnas, och i snöhöljd drägt
En vandrare hans bonings skygd begära.

Han såg och såg. En rysning genomför
Hans hjertas djup, när han den komne kände.
Det var en främling ej, det var hans bror,
Af samma fader född och samma mor,
Den man, som till hans tjäll i natten lände.

Det var den broder, som i fordna dar,
Då i sin faders hem de växte båda,
Af syskonskaran honom kärast var,
Det var den ende, som han ägde qvar
Och ej på nitton år fått återskåda.

Dock, ingen skuldlos främling hade dröjt
Så lågt vid dörren, som den komne dröjde,
Och ingen okänd gäst så stum sig böjt,
Så tveksam bidat, sådan bäfvan röjt,
Som den en broder nu för broder röjde.

Ej ord, ej ljud. Minut uppå minut
Liksom för döda komma fick och vandra;
Tills, som i bön så stilla, dock till slut
Den bror, som kommit, syntes breda ut
På afstånd sina armar mot den andra.

Ett ögonblick var hjertats språk förstådt
Och tycktes Johan Wadenstjerna skaka,
Det var en kort sekund; när den förgått,
Han vände stel sig bort, med handen blott
Den bjudna famnen visande tillbaka.

Då ljud omsider den förskjutnes röst,
 Djup, hemsk och dyster som en suck ur grafven:
 „Låt isen smälta, broder, i ditt bröst,
 Gif ej förakt åt den, som söker tröst,
 Och bryt ej öfver en förkrossad stafven.

Ja, jag har felat. Mig ock ödet födt
 Att bära nesans börda af den dagen,
 Då Finska krigarn gaf sig förr'n han blödt,
 Då Sveas stolta borg, förr'n kula stött
 Mot dess granitvall, fegt blef skänkt och tagen.

Men var jag man att spränga pligtens damm
 Och rycka till mig händelsernas roder,
 Var jag den starke, som bort träda fram?
 Dock, att jag det ej gjorde är min skam,
 Säg så, men krossa mig med hat ej, broder!“

Han slöt, hans panna sjönk, hans stämma dog
 Uti en ström af tårar, bittra, strida.
 Han hade talat till en broder nog,
 Och nu, med öppen famn, ett steg han tog
 Och tycktes af hans famn ett möte bida.

Då höjdes våldsamt gamle Johans barm,
 En storm var lös deri af harm och smärta;
 Men stum från väggen, ofvan stolens karm,
 Han ryckte ned och höll med säker arm,
 Till svar, en spänd pistol mot brodrens hjerta.

Så är den hemska sagan om de två,
 Mer mörk kanske, än jag förmått den skildra;

Har du, som hört med fasa nu derpå,
För strängt den stränge dömt, så hör också
Ett ord af frid, som må din dom förmildra.

Det sägs, se'n brodren tröstlös vandrat, att
Den hårde brodren sina ögon täckte
Och utan sömn och utan hvila satt
Och gret om qvällen, gret den långa natt
Och gret än, som ett barn, när morgon bräckte.

Landshöfdingen.

Gror bragdens ära blott på stridens mark,
Der tappre krigarn fuktar den med blod,
Kan ej den vapenlöse helsas stark
Och visa hjeltomod?

I djupa Finland bortgömd fanns en man,
En fridens man allt från sin ungdom hän;
I fridens värf re'n grånad styrde han
Som höfding nu sitt län.

Wibelius var hans namn, af anors glans
Omstråladt ej, men vördnadsvärdt ändå,
Ty namnets ära var att det var hans,
Hans adel föll derpå.

Han ägt sin mannaålders gyllne tid
Af lugna mödor; den fanns mer ej kvar.

Nu var hans fosterland i kamp och strid,
Och gammal sjelf han var.

Af härar omhvärfd, sliten som ett rof
Emellan vän och ovän vexelvis,
Fick han, hvar stund, för segrarens behof,
Ge frid och lugn till pris.

Att värna rätt, förmedla bördors last,
Han som en helig pligt sig föresatt,
Och därför var hans dag ock utan rast,
Och utan sömn hans natt.

Så satt engång han på sitt embetsrum,
Blott han med två hans sekreterare,
Han syntes bruten nu, hans läpp var stum,
Och tyste voro de.

Han önskat hvila, hvila en sekund;
Det var för mycket. Salens dörr slogs opp,
Han såg en krigare i samma stund,
Följd af en väpnad tropp.

Den Ryska härens öfvergeneral
Var krigarn, ingen ringare person;
Han kom, steg fram och höll helt kort ett tal,
Med hot i min och ton:

„Herr höfding, Finlands kamp har nått sitt slut,
Oss tillhör landet nu med vapnens rätt;
Dock kämpa landets söner, som förut,
I Sveriges här för det.

Välan, här är er penna, sätt er, skrif
 Ett kraftigt bud, en maning nu till dem:
 Att den skall tryggad bli till gods och lif,
 Som återvänder hem;

Men att, om någon brottsligt håller vid
 Att strida mot sin herre och monark,
 Hans slägt skall jagas, utan nåd och frid,
 Ifrån hans gård och mark.

Har ni förstått min mening, ord för ord,
 Så skrif!“ Han slöt med trotsigt välbehag.
 Då stod Wibelius vid sitt domarbord,
 Och der låg Sveriges lag.

Han sänkte tungt sin hand uppå dess perm,
 Hans blick, på boken fästad, lyste klar:
 „Herr general, här ser ni ett beskärm
 För dem, ni hotat har.

Här är vår vapenlösa trygghet än,
 Vår lag, vår stora skatt i lust, i nöd;
 Er herrskare har lofvat vörda den,
 Den vädjar till hans stöd.

I den, se'n sekler re'n, det stadgadt stått:
 Att, bryter en, all skuld är endast hans,
 Att mannen böter ej för hustruns brott,
 Ej hustrun för sin mans.

Om det är brott att kämpa för sitt land,
 Hvertill hvart ädelt hjerta svarar nej,

Så utkräf straff af män med svärd i hand,
Af barn och qvinnor ej.

Ni segrat, makten tillhör er i dag,
Jag är beredd, gör med mig hvad ni vill!
Men lag skall öfverlefva mig, som jag
Långt efter den blef till“.

Han talte så. En bäfvan genomlopp
De båda unga männerna i saln,
Och nu han slog sitt klara öga opp
Och såg på generaln.

Det bistra uttryck, krigarns anlet haft,
Var borta, varmt han mötte gubbens blick,
Han tog hans hand och tryckte den med kraft
Och böjde sig och gick.

Och nu, med händren slutna som till bön,
Sjönk höfdingen i domarsätet ned;
Han kämpat ut, han njöt sin segerlön,
En öfverjordisk fred.

Och dessa vittnen två, som dröjde kvar,
De nämnde ofta se'n, med eldad håg,
Om en förklaring, stilla, underbar,
Som i hans anlet låg.

Att detta sken var himmelskt skönt, derom
Fanns blott en enda tanke hos de två;
Men hvarifrån det vackra ljuset kom,
Blef olikt tydt ändå.

Den man som detta skådar, skådar allt förödt,
Att svika pligtens bud var ej hans vana:

Han är en man så trofast något land har födt,
En man, som pröfvat faror, kämpat, segrat, blödt
Som yngling redan under ärans fana.

Du ser ett sinne, som ej bräckts, ej böjts
Af lust, af nöd, af låga eller höga,
Du ser en ande, som i stormar höjts,
Du ser den tappreste bland tappre, Adlercreutz: —
Han har de bilderna för själ och öga.

Och dock så är det han, just han, som nyss befallt
Det dystra sorgespelet börjas åter,

En hopplös färd, en vandring utan rast och halt,
En mistning steg för steg af hemland, ära, allt,
Hvad blott ett brustet hjerta ej begråter.

Ett verktyg för en annan viljas lag,
Ej strid, men flykt, han nödgats anbefalla,
Sin trogna här han ordnat re'n till slag,
Men nej, den får ej slåss, den måste fly i dag,
Som den har gjort en dag förut och alla.

Han ser dess slutna skaror lösas åter opp,
I spillror söndras ordningen för striden.

Han känner detta folk i hvar brigad, hvar tropp,
Han lefvat deras lif, han hoppats deras hopp
Ej blott i dag, men långt förut i tiden.

Han vet att denna här ej liknöjd går
De nesans steg, hans bud har föreskrifvit,
Att bitter harm förtynger hvarje spår,
Han vet, att i hvart bröst bor frätande ett sår,
Mer qualfullt, än om dödens hand det gifvit.

O denna här! Han pröfvat har dess kraft, dess mod,
 I bättre dagar, längesen förflutna,
 Han mins, hur glad för tredje Gustafs blick den
 stod,

Och gick i striden fram och tecknade med blod
 Sin bana mellan leder genombrutna.
 Ja det är samma här, han nu för an,
 Föryngrad i en ätt, men ej en annan,
 Och därför vet han hvad den vill och kan,
 Och därför, när han ser den rygga, mörknar han
 Och sänker, som af blygd, den stolta pannan.

Re'n har i vrede Döbeln hunnit tåga af,
 Sin tropp till färd syns Palmfelt sammantränga,
 Och Gripenberg har sänkt sin segervana glaf.
 Hvar stund är dyr. Med storm går öfver istäckt haf
 I massor fienden att vägen stänga.
 Orörlig dock står Adlercreutz än kvar,
 Ännu ett värf han har att öfvervaka:
 På elfvens is en bataljon han har;
 Den får han ej i gång, den står vid sitt standar
 Och viker ej ett enda steg tillbaka.

Den man, som för den, tröttnat att med flykt
 och skam

Ett slagfält ständigt byta mot ett annat,
 Hans återtåg är gjordt, och tyst och allvarsam
 Står för sin front han nu, besluten att gå fram,
 Om ej, så bli på platsen der han stannat.
 Ej vill han stelna bort i polens snö,
 Nej, hellre stupa, värmd af stridens flamma,
 Ej vräkas som ett flarn på vredgad sjö,

Nej, kämpa som en man och sedan manligt dö;
Och truppen, som han för, den vill detsamma.

Det är von Hertzens trupp. Genralen känner den
Och vill ej öfverge sitt folk i nöden:

Hans egen hembygds hyddor fostrat dessa män,
Han kallar, bjuder, ber; men nej, de dröja än,
De trotsa honom som de trotsa döden.

Hvad under! Brusar han ej upp af harm
Vid detta trots? O nej, han står betagen,
Klar blir hans panna, blicken ljus och varm;
Man ser, en eld är lös i djupet af hans barm,
Och återskenet syns i anletsdragen.

Ett ögonblick, och se, hans eld har bredd sig ut,
Så långt ditt öga hinner skönjes branden.

Hans ilbud flyga, nya sändas hvar minut,
Och skaror svänga om, som skyndat bort förut,
Och Hertzens bataljon har stormat stranden.
Sprängdt är hvart hinder för dess segerlopp,
En mäktig här i hjertat genombruten,
Och Åbos kämpar skynda mot den opp,
Och Gripenberg för fram sin Tavasthus'ka tropp,
Med högt hurra, i täta leder sluten.

Se dessa män! Von Essen djerf, vid svärdet van,
Med Heideman och Ramsay vid sin sida,
Se hur i språng de rusa fram på blodad plan!
Och Lange, Kihlström, Bremer, Bröijer, Nordensvan
Och tusen än, säg om de lärt att strida?
Nu ändtligt lösta ur ett hopplöst tvång,
Se de med tjusning ärans kransar viras:

Lång var förnedringen, de burit, lång;
 Nu har för dem grytt opp en hedersdag engång,
 Och med en bragd för sekler skall den firas.

Förgäfvets tapper gör sitt motstånd än en här,
 Som sjelf till denna stund ej motstånd pröfvat,
 Rajeviskis blixtar skrämma ej: det namn han bär,
 Så skönt, så fruktadt nyss, är dömdt att slockna här,
 Sin trollmakt afklädt och sin glans beröfvadt.
 Dock än en strid. Hans rader fly, men snart
 Med nya massor ses han spetsen bjuda,
 Och Finlands kämpar hejda r'en sin fart;
 Då hörs i fjerran än, men hvar sekund mer klart,
 Den stolta Björneborgska marschen ljuda.

Han kommer Döbeln på sin vapenbroders bud,
 I sträckståg har han hunnit framom tiden.
 Ett jubel helsat re'n hans kända toners ljud;
 Nu syns han. — Adlercreutz, som eldad af en Gud,
 För vid hans sida hans kohort i striden.
 En stund blott flammar kampens låga än;
 I nästa stund då är den re'n förbrunnen,
 Och Siikajokis fält är vårt igen,
 Och flyktens nesa tvådd med blod från tappre män,
 Och deras första, stora seger vunnen.

Han, som engång på våra kala drifvor stod
 Och kunde för sitt land dock kärlek bära,
 Han, som för detta land gjöt gladt sitt varma blod,
 Han, som då allt gafs bort än ägde kraft och mod
 Att träda fram och rädda Finlands ära,
 Han hvilar nu. Den starke har fått frid,

I Sveas trygga jord hans aska gömmes,
 Och äfven der han kämpat skönt en strid,
 Och ingen skådar än en gryning af den tid,
 Då han af Sveas stolta folk förglömmes.

Men om i hjeltars land, i sena framtids år,
 Hans bragder blekna bort för större minnen,
 Om vid hans namn ej mer ett hjerta eldadt slår,
 Och enslig, obesökt, med nötta runor står
 Den graf, hvori hans göms, den trogne Finnen;
 Då har hans lof, hans ära än ej dött,
 Då skall hans ande ila öfver hafven
 Med stolthet till det land, som honom födt:
 Här glöms han aldrig, här har för sitt folk han blödt,
 Här skall han lefva, om ock der begrafven.

PSALMER.

UR

FÖRSLAG TILL SVENSK PSALMBOK

FÖR

FINLAND.

BALM

FOR THE
TREATMENT OF
RHEUMATISM

AND ALL
OTHER
PAINFUL
AFFECTIONS

OF THE
MUSCLES
AND JOINTS
AND ALL
OTHER
PAINFUL
AFFECTIONS

OF THE
MUSCLES
AND JOINTS
AND ALL
OTHER
PAINFUL
AFFECTIONS

N:o 2.

Herrans Bud.

Hvad säger nu vår Herre Gud,
Hvad har han lärt och skrifvit
Om dessa helga tio bud,
Dem han oss hafver gifvit?
Det må en hvar begrunda väl,
Och akta så sin dyra själ,
Att han från dem ej viker.

Det säger Gud: Jag Herren är
En hämnare för alla.
Betänkom hvad det innebär,
Till doms skall han oss kalla.
En faders är hans hjertelag,
Dock har till synd han ej behag,
Han låter sig ej gäckas.

Förskräckelig är Herrans harm,
Ho kan dess botten mäta?
Han säger: mäktig är min arm
Att nå dem mig förgäta,

Att kräfva straff, då jag är vred,
 Af barnen intill fjerde led
 För fädernas missgerning.

Hvem vågar trotsa honom mot,
 Hvem är så stark som Herran?
 All verlden mörknar för hans hot
 Och skälfver när och fjerran;
 Och slår han med sin vredes hand,
 Då lossna jordens fasta band,
 Och himlars fästen ramla.

Men nåd och frid han lofvar dem,
 Som dessa buden hålla,
 Dem vill han taga till sig hem
 Och idel godt förvålla,
 Dem vill han ock på jorden ge
 Tröst, hugnad och välsignelse,
 Så länge lifvet varar.

Så må vi akta grant uppå,
 När Herrans bud vi höra,
 Och gerna på hans vägar gå
 Och gladt hans vilja göra.
 Förläna oss der nåder till,
 O Gud, som ingens ofärd vill;
 På dig vi oss förtröste.

N:o 3.

Guds helga bud förnimmer jag,
 De äro för mig dag för dag;
 Men ser jag hur jag fyllt dem opp,
 Då brista mig båd' mod och hopp.

I synd jag född och aflad är,
 Till synden står ock mitt begär,
 Hvar dag föröks mitt syndamått,
 I mig bor intet som är godt.

Jag vaknar mången gång förskräckt,
 Utaf Guds Helga Anda väckt,
 Och ville gråta blod dervid,
 Att Gud ej kan mig vara blid.

Men skall jag ändra hjertelag,
 Är kraft och håg hos mig för svag,
 Jag suckar, när mig ångren slår,
 Men är i dag dock som i går.

Hvem skall mig bistå i min nöd,
 Hvar skall jag söka tröst och stöd,
 Att jag ännu kan hålla ut
 Och kämpa till ett saligt slut?

O Jesu, du min Frälserman,
 Allena du mig hjälpa kan,

Ja, låg all verdens skuld mig på,
Du kunde hjälpa mig ändå.

Säg att på dig jag lägga får
Den blodsdöm, som emot mig står,
Så vet jag hvar jag finner fred,
Då bäfvan vill mig trycka ned.

Se'n sänd din Anda, som ej mer
Mig skrämmer då, men glädje ger,
Upplyser hvad som mörkt mig är
Och, då jag svigtar, kraft beskär.

Du skrifvit med din blod så röd
Att du ej vill den fallnes död;
Den skriften låt mig ställa mot
Nöd, ängslan, skuld och lagens hot.

N:o 10.

Herrans Bön.

Fader öfver fäder alla,
Fader, som i himlen är,
Hör oss när vi dig åkalla,
Såsom barn en fader kär;
Du all verdens tröst och hamn,
Helgadt varde, Gud, ditt namn.

Konung stor och utan like,
 Låt af din barmhertighet
 Till oss komma här ditt rike,
 Som förblir i evighet:
 Heligt lif och salig frid
 Herrska låt för synd och strid.

Gif att vi vår lust ej skilja
 Från din lust och glädje mer,
 Ske på jorden, Gud, din vilja,
 Såsom den i himlen sker;
 Kärare från dag till dag
 Blifve oss ditt välbehag.

Du som kan, när dig behagar,
 Sända rikdom eller nöd,
 Gif i dag som andra dagar
 Oss vårt dageliga bröd,
 Bröd, att kroppen lefva må,
 Bröd för själen likaså.

Gif att vi i frid få vandra
 Denna korta lefnadsstråt,
 Såsom vi förlåta andra,
 Våra skulder oss förlåt.
 Nåd låt gälla fullt förut,
 Innan ytterst rätt kräfs ut.

Verlden söker oss bedraga
 Med sin sötma, konst och sed;
 Oss, så bräckliga och svaga,
 Ej i frestelse inled;

I all glädje med oss blif,
I all sorg förtröstan gif.

Mycken är vår brist, dess värre!
Ingens ofärd dock du vill:
Fräls oss ifrån ondo, Herre,
Kom med nåd och hjälp oss till,
När oss trycker timlig nöd,
När oss hotar evig död.

Ditt är riket; evigheten
Skall ditt våldes slut ej se:
Makten, äran, herrligheten,
Ensam dig tillhöra de.
Lof och ära vare dig,
Gud, vår Gud, evinnerlig.

Amen, ja, det skall så hända.
Himmel kan förgås och jord,
Men din nåd skall ej sig ända;
Evigt är ditt löftes ord.
Herre, oss din nåd bete;
Amen, ja, det skall så ske!

N:o 12.

Döpelsen.

Låt barnen komma hit till mig,
 Förmener dem det icke:
 Du sagt det, Jesu, och till dig
 Vi tröstligt barnen skicke.
 Med tro på löftet af din mund,
 Som aldrig kan bedraga,
 Vi döpe dem till ditt förbund,
 Att du dem må upptaga
 Och från all synd rentvaga.

Här är den rätta lifsens saft,
 Den ingen du förmenat,
 Ett vatten med din Andas kraft
 Uti ditt ord förenadt,
 Ett bad, deri din dyra blod
 Osynligt sig nedsänker,
 En nådens icke vredens flod,
 Som gamla menskan dränker,
 Men lif den nya skänker.

O Jesu, till ditt helga dop
 Låt samlas folken vida,
 Föröka dina trognas hop,
 Lär dem ditt namn utsprida;

Att snart på hela jorden här
 Din seger måtte vinnas,
 Ett fårahus, en herde kär
 I helig endrägt finnas,
 Och saligheten vinnas.

Konung Davids Psalmer.

(Originaler och bearbetningar.)

N:o 27.

Den 8 Kon. Dav. Ps.

Hur är ditt namn, o Gud, ej stort
 Och herrligt öfver alla,
 Ehvar det blifver nämndt och spordt
 Af dem som dig åkalla!
 Ej talas ord, ej stämmes ljud,
 Som klingar som ditt namn, o Gud,
 På fromma läppar ljuder.

Der verldens makt slår ned med hot
 På den, som det förkunnar,
 Upprättar du en makt emot
 Af barns och spenbarns munnar;
 Du låter stenar ropa det,
 Och luftens flock ej blifva mätt
 På lust att det besjunga.

Jag ser mot jorden och du är
 Tillstäds, hvart jag mig vänder.
 Jag ser mot himlarne, och der
 Gå verk af dina händer.
 Din ära, Herre, är ej skymd,
 Den strålar klar från stjernors rymd,
 Som den ur stoftet lyser.

O, hvad är menskan, att så mån
 Du vill om henne vara?
 O, hvad är människones son,
 Att så din nåd erfara?
 En tid förskjuten, snart på nytt
 Har han sin kamp i seger bytt,
 Af dig med ära krönter.

Du gifver allt uti hans makt,
 Gör honom stor allena;
 Han ser för sina fötter lagdt
 Ditt verk, att honom tjena.
 Du honom till en herre gör
 Utöfver allt hvad dig tillhör,
 Fast han i svaghet föddes.

Så må väl prisas högt din nåd,
 Din mildhet aldrig glömmas,
 Din vishets djup och dina råd
 I evighet berömmas.
 Gud, ljufvigt är ditt namn, o må
 Det äradt och välsignadt gå
 Från slägte och till slägte.

N:o 37.

Den 19 Kon. Dav. Ps.

Himlars rymd sin Konung ärar,
 Himlars härar
 Prisa den, dem väsen gett;
 Fästet Skaparns namn förkunnar,
 Stjernemunnar
 Sjunga utan hvila det.

Dagen spegla vill för dagen
 Anletsdragen
 Af den sol, som evig är;
 Natt, som var, åt natt, som blifver,
 Budskap gifver,
 Att den Högste spiran bär.

Hvar ett språk förnims och höres,
 Tunga röres,
 Hvar ett ord kan talas här,
 Hvar en suck, ett ljud kan höjas,
 Stämman böjas,
 Allt om Herran vittne bär.

Allting skapadt lyder Herran,
 När och fjerran,
 I hans vilja röres allt.

Skåda dagens konungs bana,
 Se och spana,
 Går han ej som Gud befallt?

Som en brudgum fram han träder,
 Ler och gläder,
 Tröttnar och till hvila går;
 Nästa dag han syns med samma
 Väg och flamma,
 Som för tusen, tusen år.

Vill du lifvets visdom finna,
 Vill du vinna
 För ditt hjerta frid och tröst,
 Lyft mot Herran i det höga
 Upp ditt öga,
 Se hans verk och hör hans röst.

Herrans lagar rubbas icke;
 Hvert vi blicke,
 Se vi hur de faste stå,
 Herrans vittnesbörd ock lika
 Kan ej svika,
 Vis är den som tror derpå.

Herrans bud de äro klara,
 Uppenbara,
 Och upplysa ögonen,
 Herrans fruktan hjertan renar,
 Ädelstenar
 Smycka menskan ej som den.

Herre, se dock oss, de svaga!
 Lustar jaga,
 Synden för oss på sin stråt.
 Ho förstår hur tidt han bryter,
 Håg förbyter?
 Fräls oss, Herre, och förlåt!

Ära vare Gud i höjden,
 Friden, fröjden,
 Saligheten vare hans!
 Han skall oket sönderkrossa,
 Oss förlossa,
 Som om ingen synd mer fanns.

N:o 39.

Den 22 Kon. Dav. Ps.

Ljud psalm om hinden, som förskräckt
 På öde stigar jagas,
 När morgon nyss i dalen bräckt,
 Och det på bergen dagas.
 Den fromma, som ej ondt har gjort,
 Kan ej en fristad finna,
 Men flyktar ifrån ort till ort
 Att undan pilen hinna,
 Och måste sist
 Dock skuldlös dö för våld och list.

Min hjälpare, hvar dröjer nu
 Din hand, har trött den blifvit?
 Min Gud, min Gud, hvi hafver du
 Så helt mig öfvergifvit?
 Om dagen ropar jag till dig,
 Men du vill icke svara,
 I nattens stund jag jämrar mig,
 Men måste fridlös vara.
 Dock du, du bor
 I ära, helig, stark och stor.

Du varit våra fäders hopp,
 Din godhet de beprisat,
 Till dig i nöd de blickat opp,
 Och du har nåd dem visat;
 Men jag är som en mask för dem,
 Som till min ofärd trakta;
 Ser jag mot dig uti ditt hem,
 Att dädan skygd afvakta,
 Då sägs med hån:
 Gud väntar han sin hjälp ifrån!

Men du, fördölj ej mer din tröst,
 Ty ångest är hardt nära,
 Du halp mig vid min moders bröst,
 Kom än att hjälp beskära!
 Ty ingen finns förutan dig,
 Som våldets skaror hämmar;
 Du ser hur de omhvärfva mig,
 De stungit mina lemmar,
 Mitt lif förrådt
 Och om min klädnad dragit lott.

Men var ej fjerran, Herre god,
 Min starkhet, var tillstädes,
 Gif ödmjukhet och tålmod,
 Då jag förföljs och hädes.
 Din ära vill i verlden all
 För folken jag upphöja,
 Att slägte efter slägte skall
 Inför din thron knäböja
 Och prisa dig,
 Som är vår Gud evinnerlig.

N:o 49.

Den 37 Kon. Dav. Ps.

Haf ej din lust till jordens skänker,
 Så att du glömmes Herren bort,
 Den skatt, som för ditt öga blänker,
 Du äger den så ganska kort;
 Tags den ock aldrig här från dig,
 Du tags från den dock visserlig.

Det ringa en rättfärdig äger,
 Som vet att Gud är honom huld,
 Till frid och fröjd långt mera väger,
 Än allt en orättfärdigs guld.
 Förgänglig vinst är armod lik,
 Men Guds välsignelse gör rik.

Gud mäter af de frommas dagar,
 Att icke nöd dem drabba får,

Han ger dem mer, när han behagar,
 Men nog också i hårda år.
 När mången rik mans hus är tömdt,
 Har fattig qvar hvad from har gömt.

Den ej med Herren står måst falla
 Och som en rök försvinna hän,
 Om han ock stode högst bland alla,
 En ceder lik bland unga trän;
 Han står ej lyckans vindar mot,
 Han har i Gud ej växt och rot.

Men den som sig på Gud förlåter,
 Hans gång är trygg i lust och nöd,
 Han stappla kan, men uppstår åter
 Vid Herrans hand, som är hans stöd.
 Välsignad sjelf, han ser sin ätt
 Välsignas ock på lika sätt.

Jag varit ung, är gammal vorden,
 Har mycket sett och skådar än,
 Men aldrig såg jag dock på jorden
 Rättfärdig man gå utan vän,
 Ej heller såg hans barn jag gå
 Ohulpne och sitt bröd ej få.

Pris vare Gud, han öfvergifver
 Ej den till honom sätter tro;
 Allt skiftar här, men fast förblifver
 Den frommes stilla fröjd och ro,
 Han bäfvar ej i lifvets strid,
 Han vet hvem han sig tryggar vid.

N:o 52.

Den 41 Kon. Dav. Ps.

Säll är den man, som håller kär
 Den fattiga och arma,
 Om honom, då i nöd han är,
 Skall Herren sig förbarma,
 Skall låta allt gå honom väl,
 Bevara så hans lif och själ,
 Att ingen till hans våda
 Skall öfver honom råda.

Om han i syndens verld också
 I krankhet måste falla,
 Skall Herren vid hans sida stå
 Och helsan återkalla;
 Ty Gud är mot de milda mild,
 Från de barmhertige ej skild,
 Och vill med nåd dem pröfva,
 Som sjelfve kärlek öfva.

Jag vet att mången står mig mot
 Med vrångt och afvigt sinne,
 Dock vill jag undfly kif och hot
 Och ej ha ondt i minne,

På Herren jag förtrösta vill,
 Ty honom hörer hämnden till;
 Mig skall det vissast båta
 Att tåla och förlåta.

Dem, som i hjertat hata mig
 Och akta skada göra,
 Dem vill jag lemna, Gud, åt dig,
 Du må till doms dem föra:
 Jag sjelf är full af skuld som de,
 Så vill jag deras skuld ej se,
 Ej dem med stränghet dömma,
 Och egna brister glömma.

Om de, som jag har älskat mest,
 Mig fly och mig försaka,
 Är Herren den som aldrabäst
 Kan föra dem tillbaka.
 Jag vet det är ett gammalt rön,
 Att otack blott är verdens lön,
 Men hjälpa oförtrutet
 Gör seger dock till slutet.

O Gud, det vill jag akta på,
 Hur mild du städse varit,
 Och fara med min broder så,
 Som du med mig har farit;
 Förläna mig din nåd, att jag
 I ditt behag har mitt behag,
 Och aldrig skådar öfver
 Den hjälp och tröst behöfver

Dig vare pris i evighet
 För nåd förutan ända;
 Ho är som du, att så han vet
 Att hjälpa de elända?
 Dock rör vårt hjerta, att det vill
 För ingen bön sig sluta till,
 Och tänd uti detsamma
 Din kärleks rätta flamma.

N:o 57.

Den 46 Kon. Dav. Ps.

Gud är vår starkhet och vårt stöd,
 Ljuft är att Gud åkalla;
 Med honom stå vi utan nöd,
 Fast skälfde verldar alla,
 Fast höjder skulle störta ned,
 Och hafven bäfva utan fred,
 Och bergen sammanfalla.

Guds kyrka, helig, fast och ren,
 Skall utan fall förblifva
 Och åt de trogna, hvar och en,
 Beskärm och trygghet gifva;
 Ty ho är väl så stark och stor,
 Att från det hus, der Herren bor,
 Han honom vill fördrifva.

Si, folken skola nederslås
 Och välden sönderskakas,
 Och jorden som en suck förgås,
 Den stund då allt ransakas;
 Men Guds församling skall ändå
 Med Herran Zebaoth bestå
 Och af hans hand bevakas.

Så kommen då och gifven akt
 På Herrans verk och under,
 Och böjen er för den, hvars makt
 Kan lossa jordens grunder.
 Med frid och fröjd är han tillreds,
 Men sönderbryter lans och spets,
 Uti sin vredes stunder.

Han säger: lären känna mig,
 Att J mån trygge vara,
 För mig skall dock ödmjuka sig
 All hedningarnes skara:
 Jag sjelf för eder kämpa skall,
 Att ingen komma må på fall,
 Trots all er nöd och fara.

Med oss är Herran Zebaoth,
 För oss vill sjelf han strida,
 Vi akte ingen vådas hot,
 Då Gud är på vår sida.
 Gud Fader, Son och Helge And,
 Välsignad du i alla land,
 Din nåd och hjälp vi bida.

N:o 102.

Den 137 Kon. Dav. Ps.

Vid elfverna i Babylon
 Hur tungt de dagar flöto!
 Vi mindes Zion fjerran från
 Och bittra tårar göto.
 I pilträn, jemte strömmars lopp,
 Vi hängde våra harpor opp,
 De strängaspelen klara;
 Hvem ville spela mer i band,
 Hvem sjunga i vår trældoms land,
 Hvem kunde glader vara?

Den goda tid var allt förbi,
 De fröjdens år förgångna,
 Bland hednahopar suto vi,
 Som främlingar och fångna.
 De bjödo oss med spe och tvång:
 Upp, spelen, sjungen glädjens sång,
 Som förr i Zions skara!
 Hvem ville spela mer i band,
 Hvem sjunga i vår trældoms land,
 Hvem kunde glader vara?

Jerusalem, din helgedom,
 Om jag den kan förgäta,

Må tungan låda vid min gom,
 Och glöd mitt hjerta fräta;
 Till dig, mitt hem af frid och ljus,
 Min konungs borg, min faders hus,
 Jag längta vill och fara;
 Der får jag spela utan band,
 Der sjunga i min frihets land,
 Der kan jag glader vara.

N:o 103.

Den 139 Kon. Dav. Ps.

Du, Herre, utransakar mig,
 Mig dina ögon följa,
 Hvar helst jag är, är jag för dig
 Och kan mig ej fördölja.
 Hvad jag i dag i hågen har
 Och i mitt hjerta gömmer,
 Hvad der jag haft i förra dar
 Och minnes eller glömmar,
 Allt ser du, Gud, och dömmar.

Uppå min tunga finns ej ord,
 Det du ej vet och väger,
 Min mening är af dig förspord
 Långt förr än jag den säger,
 Min gerning all, den vare skedd
 I mörkret eller dagen,
 Är klar för dig, är känd och sedd,

I dina händer tagen,
Inför din blick uppslagen.

Hvart vill jag fly, der jag kan döld
För dinom Anda blifva?
Ifrån din åsyn, ur ditt våld
Hvart kan jag mig begifva?
Far jag än upp till himlens rymd,
Så måst' jag der dig finna,
Far jag till afgrund, att bli skymd
Och undan dig försvinna,
Skall du ock der mig hinna.

Om jag mer snabb än fogeln vor',
Som upp mot skyn sig svingar,
Om bortom hafsens gräns jag for'
På morgonrodnans vingar,
Dig undfly kan jag ej ändå,
Hur långt min flygt jag sträcker,
Förbi de vägar stjernor gå
Din hand, o Herre, räcker,
Beskärmar och förskräcker.

Jag sade: natt ju skyler mig,
Men den vardt ljuset klara;
Ty natten har ej makt för dig
Att natt och mörker vara;
Hur svart den sig i skyar klär,
I regn och stormar sjuder,
Den måste bli som dagen skär,
När som din stämma ljuder,
När du det vill och bjuder.

O Gud, hur outgrundelig
 Är du i alla stunder!
 Ehvart mitt öga vänder sig,
 Det möts af dina under;
 De träda fram förutan tal,
 Så fjerran från som nära,
 Från himlens spets, från djupsta dal
 Om dig de vittne bära,
 Förkunnande din ära.

Bepröfva mig, o Gud, och se
 Hvad mina tankar mena;
 Din djuphet mäta icke de,
 Den mäter du allena;
 Men om på orätt väg jag går,
 Så låt mig det förfara,
 Och hjälp mig, förr'n jag komma får
 I evig nöd och fara,
 Med de fördömdas skara.

Så vill jag prisa dina råd,
 Så länge lifvet varar,
 Och tala om din makt och nåd,
 Dem städs du sammanparar;
 Berömma vill jag, Gud, ditt namn
 För jordens slägter alla,
 Att de ock måga i din famn
 Med god förtröstan falla,
 Dig lofva och åkalla.

N:o 131.

Julpsalm.

(Bearbetning.)

Hell morgonstjerna, mild och ren,
 Guds nåds och sannings klara sken!
 För oss är du uppgången;
 Hell Davids son af Jakobs slägt!
 Mot dig, mot dig min famn är sträckt,
 Min brudgum tag mig fången.

Ljuflig, ljuflig,
 Hög och herrlig,
 Blid och kärlig,
 Full af nåde,
 Herre, till din brud du skåde!

Min perla du i snöhvit skrud,
 Marias son, dock sanner Gud,
 Min frälsare och konung!
 Kom, tag uti mitt hjerta rum;
 Ditt helga evangelium
 Är mig mer ljuft än honung.

Eja, eja,
 Hosianna!
 Himmelskt manna
 Är mig ordet,
 Uti dig fullkomnad vordet.

Uti mitt hjerta lys och skin,
 Du klara jaspis och rubin,
 Med all din kärlek blida;
 Ja, låt mig känna, att jag är
 En lem i din församling kär,
 Ett reffben i din sida.

Till dig, till dig,

Står min längtan;

All min trängtan

Är den ena:

Att tillhöra dig allena.

O Gud, förr'n verlden skapad var,
 Du mig till arfving korat har
 I dinom Son den höga;
 Så låt fullbordas snart mitt hopp,
 Att bli med honom tagen opp
 I himlen för ditt öga.

Salig, salig

Blifver fröjden,

När i höjden

Bland din skara

Jag vid Jesu bröst får vara.

Högt skall då klinga citrors ljud,
 Och toners offer skönt till Gud
 Från harposträngar stiga,
 Och jag få till min Frälserman,
 Min tröst, min fröjd, min brudgum sann,
 Mig hålla innerliga;

Sjunga, sjunga,

Jubilera,

Triumfera,
 Honom prisa,
 Som mig vill allt godt bevisa.

Aftorkas skola då i frid,
 Lycksaligt och till evig tid,
 De många christnas tårar,
 När Gud vill sjelf sig låta se
 Och ymnig bot och läkdom ge
 De hjertan, verlden sårar.

Christus, Christus,
 Så han kallas
 Som är allas
 Bot och hugnad.
 Der han finns, är sorgen lugnad.

I det har jag en hjertans ro,
 Att den jag gifvit har min tro
 Sin kärlek ej bortvänder,
 Att Herren, sig till lof och pris,
 Mig föra vill i paradis;
 Thy klappar jag med händer.

Amen, amen,
 Ädla krona,
 Mig förskona
 Till det sista
 Från att nånsin dig bortmista!

N:o 134.

Nyårspsalm.

Ett år har gått till ända,
 Ett år af nådens tid,
 O Gud, till dig vi vända
 Vår tanke, var oss blid;
 Se an oss nådefull
 Och låt det som blef brutet
 I glömska varda slutet,
 För Jesu Christi skull.

Ty, Gud, om hämnd du hvälfver,
 Ho blifver skuldlös kvar?
 Ho är som vet det sjelfver,
 Hur tidt han syndat har?
 Ett vete vi allen,
 Att en oss vill försona,
 Och du åt honom skona
 Oss arma hvar och en.

Vi tacke dig, o Herre,
 För tusenfaldig nåd;
 Det bättre som det värre
 Var allt ditt visa råd.
 Om vi vår vilja fått,
 Om du oss hade gifvit

Allt hvad som önskad't blifvit,
Ack, hur då illa gått!

Hvad är som oss behagar?

Jo, att i lustar gå;
Men du gaf klara dagar
Och mulna likaså.
Der modet blef för stort,
Der lät du sorgen komma;
När sorgen gjort oss fromma,
Kom trösten lika fort.

De sår, din tuktan slagit,
Låt dem tillsamman gro,
Låt hvad du gett och tagit
Befrämja hopp och tro,
Och gör det nya år
För oss välsignadt, Herre,
Att det med synder färre
Engång ifrån oss går.

O Gud, vår lefnad skrider
Emot sitt mål hvar dag;
När till sitt slut den lider,
Oss då till dig upptag,
Der år ej täljas mer,
Och inga skiften hända,
Men glädje utan ända
Du åt de trogna ger.

N:o 146.

Trettendedagspsalm.

O Jesu Christ, att nalkas dig
 Och dig i tro tillbedja,
 Det endast kan på sorgens stig
     Rätt innerlig
 Vårt arma hjerta glädja.

Med himmelsk ro, med salig fröjd,
 Vi oss i dag påminna
 Hur, Konung, du af himlars höjd,
     På jorden röjd,
 Lät som ett barn dig finna.

Vi stadna vid en krubbas brädd,
 Der, Jesu, är ditt läger,
 I herdatjäll af strå beredd
     Är dig din bädd,
 Det är hvad här du äger.

Och med så torftig vård ändå,
 Och i så ringa ära,
 Du växa skall och krafter få,
     Dermed du må
 All verldens skulder bära.

Din barm, som vår, vid hjertats slag
 Vi höjas se och sänkas;
 Hvad ondt gör du, att den en dag,
     För menskolag,
 Skall med ditt hjertblod stänkas?

Vi se din panna klar och blid,
 Kring den skall törne vridas;
 Och hämdren, sänkta nu i frid,
     Snart blir den tid,
 Då de vid korset smidas.

Det är den lön du finner här,
 I denna världen vrånga,
 För det att du dess börda bär
     Och redo är
 För den i döden gånga.

Och hade allt sitt gods och guld
 Dig jordens slægter gifvit,
 Din kamp och död för menskors skuld,
     Din kärlek huld,
 Hur fattigt lönt den blifvit!

O Jesu, ve att äfven vi
 För godt så ondt dig göra,
 Att, för hvar synd vi falla i,
     Vi stå dem bi,
 Som dig till korset föra.

Vi vete ingen annan bot,
 Så syndiga och arma,

Än falla, Jesu, för din fot:

Tag oss emot,

O Herre, dig förbarma!

Passionspsalmer.

N:o 147.

Menniskones Son.

Han på korset, han allena

Är min fröjd och salighet;

Ingen kan så väl mig mena,

Ingen så mitt bästa vet,

Ingen är som han mig god,

Ingen har så tålmod:

Sökte jag kring jorderike,

Aldrig funne jag hans like.

Jordisk vän kan lindra nöden

För en vän, som hjälp begär,

Jordisk kärlek går i döden,

När med kärlek lönt den är;

Men hvar se vi här en man,

Som så tåligt älska kan,

Att han allt för dem vill bära,

Som blott hat mot honom nära.

Han på korset, han allena,
 Annan är ej funnen än,
 Han Guds lam, det fromma, rena,
 Dör för ovän som för vän;
 Han den ende gör ej val,
 Räknar ej de sinas tal:
 Kommer alle! så han talar,
 Kämpar, blöder och hugsvalar.

Solen, som från fästet lyser
 Öfver ond som öfver god,
 Blott en ringa droppe hyser
 Af hans djupa kärleksflod;
 Månen, som från himlens hus
 Ger åt sjelfva natten ljus,
 Månd' en skugga endast vara
 Af hans kärlekseld den klara.

Honom vill jag glad tillhöra,
 Hvad mig än blir förelagdt;
 Christus kan mig saliggöra,
 Ingen verdens gunst och makt.
 Vanskligt är ju annat allt,
 Som ett töcken tomt och kallt;
 Men den jag vill efterfråga,
 Ewig är hans hjertas låga.

Han på korset, han allena
 Allt mitt hopp och goda är;
 Ingen må mig det förmena,
 Att jag hafver honom kär.

Hvar har jag en vän här sport,
 Som mig gjort, hvad han har gjort?
 Han kan mig med Gud förena,
 Han på korset, han allena.

N:o 148.

Suckar vid korset.

Hvad skall mitt offer blifva,
 O Jesu kär, åt dig,
 Hvad kan jag återgifva
 För hvad du gifvit mig?
 Gods, lif jag gerna bjuda vill,
 Ja, hjertat ur mig rifva
 Och lägga det dertill.

Jag tänkte: om jag hade
 Allt vida verdens guld,
 Och för din fot det lade,
 Visst såg du dertill huld.
 Ack, snart jag fann hur falskt jag tänkt,
 Ty hvem har, så jag sade,
 Sitt lif för skatter skänkt?

Då mente jag: med lifvet
 Görs hvarje skuld dock qvitt,
 Ditt lif för mig blef gifvet,

Dig vill jag gifva mitt.
 Mitt lif! ack, usel skänk det är;
 En död ju är det blifvet,
 Du ensam lif beskär.

Sist ville jag dig lofva
 Sjelft hjertat ur min barm;
 Jag tänkte: denna håfva
 Är kanske mindre arm.
 Mitt hjerta, fullt af synd och nöd!
 Ack, just för denna gåfva
 Du lidit korsets död.

Så hvad jag har att skänka,
 Det är platt intet värdt;
 Men, Jesu, lär mig tänka,
 Att intet du begärt.
 Jag ser dig mild på korsets stam
 Din blick i döden sänka;
 Din död den bär jag fram.

Jag sjunker för dig neder
 Och säger tröstelig:
 Det offer jag dig reder
 Är lif igenom dig;
 Jag sjelf är arm, o Jesu Christ,
 Men dig ske pris och heder,
 Du fyller all min brist!

N:o 149.

Jesu ord på korset.

Vår Herre Christus talat har,
Då han på korset fästad var,
Sju ord för oss på jorden;
Behållom väl i minnet qvar
De helga, dyra orden!

Hans första ord, det var att be
En fridsens bön för syndare,
En bön så ljuf att höra:
„Förlåt dem, Fader, det, ty de
Ej veta hvad de göra“.

Hans andra ord, o lof och pris!
Var tröstens ord på lika vis;
Han hördes röfvarn svara:
„I denna dag i paradiset
Skall du ock med mig vara“.

Hans tredje ord af kärlek är
Till lärjunge och moder kär
En maning blid och goder:
„O qvinna, se din son är der,
O son, se der din moder!“

„Mig törstar“, var hans fjerde ord;
 Ack otack svår, ack fallna jord!
 Er skuld o menskor fatten:
 Den, som er rågat nådens bord,
 Får ej en droppe vatten.

Hans femte ord oss lära kan,
 Hur han af både Gud och man
 För vår skuld lemnad blifvit:
 „O Gud, min Gud, hvi“, ropar han,
 „Har du mig öfvergifvit?“

Hans sjette ord det innebar,
 Att nu den seger vunnen var,
 Hvarom all skriften ordat;
 Ej lif, ej död en lösen har,
 Som hans: „det är fullbordadt“.

Hans sjunde ord, så fullt af frid,
 Hjelp Gud oss i vår sista strid
 Det i vår suckan blanda:
 „I dina händer, Fader blid,
 Befaller jag min anda“.

N:o 161.

Christus i grafven.

Kom tyst, kom tyst, han hvilar nu,
Stör ej hans ro, hans sömn är ljuf
På mycken vedermöda;
För kamp på jorden fann han frid
I grafven hos de döda.

En dagakarل har trälat ut,
En bördans man har här till slut
Den från sin skuldra tagit;
I verlden finns en like ej,
Som dragit hvad han dragit.

Och vill du veta hvad det var,
Som han i döden tålig bar?
Det var vår kamp och fruktan,
Vår brist, vår skuld, vår synd och död
Och all Guds hämnd och tuktan.

Dem har han nu dock kastat af,
De ligga gömde i hans graf,
Att oss ej mer förskräcka;
Men börjadt är ett nådens lif,
Som ingen makt skall släcka.

Kom tyst och se Guds offerlam!
 Det blödde nyss på korsets stam,
 Nu har det allt fullbordat;
 I ringa skepnad, mildt och fromt
 Det ligger gömdt och jordadt.

Men söker du det nya lif,
 Som ej är skuggors tidsfördrif,
 Och ej af döden hinnes,
 Så lemna världens prål och kom,
 I denna graf det finnes.

O fröjd, nu är en hvilostad
 Min graf ock vorden, der jag glad
 Kan lemna vandringsstafven;
 Till sömns blott läggs jag i min graf,
 Se'n Christus helgat grafven.

Med tröst vill jag mot döden se,
 Jag vet att min Förlossare
 Han lefver och skall lefva;
 Han skall mig lifvet återge,
 Hvi skulle jag väl bäfva?

N:o 167.

Påskpsalm.

Ho vill mer för döden bäfva
 Som för en allsvåldig makt?
 Christus lefver och skall lefva,
 Han har döden nederlagt.
 Döden är ej fruktansvärd,
 Frukta mer för synd och verld;
 Öfver härjaren med glafven
 Hafver Christus brutit stafven.

Visst försöktes dödens tänder,
 Hur de kunde bita bäst,
 När han engång fått i händer
 Den, han fruktat aldramest;
 Men det var som ville natt
 Taga sjelfva dagen fatt,
 Stoftet himlens sol betäcka,
 Eller mörkret stjernan släcka.

Detta är vår påskagladje:
 Jesus lefver fast han dött,
 Till hans död från vår vi vädje,
 I hans lif vårt lif är födt;
 Jesu, hjälp oss hvarje stund
 Dö från synd och verld i grund,

Då först få vi rätt förfara,
Hur du månd' uppstånden vara.

När vi dagligt oss bemöda
Att, med Jesu Christi nåd,
Gamla menskan i oss döda,
Med dess lustar, verk och råd,
Se vi att en ny uppstår,
Som allt större krafter får;
Det är oss till tecken gifvet
Af uppståndelsen och lifvet.

Pingstpsalmer.

N:o 178.

Vi lofve dig, du Helge And,
Guds kärleks eld, Guds godhets hand,
Till allt som är du sträcker dig,
På gåfvor outtömmelig.

Ack, fattigdom och kamp och nöd,
I början gråt, i slutet död,
Det är hvad jorden oss beskär;
All himmelsk del din gåfva är.

När sorgen vill oss tynga ned,
Och hjertat bäfvar utan fred,

Är du oss närmst med råd och tröst
Och lyftar bördan af vårt bröst.

Och blåser lyckans vind oss god,
Att medgång föder fåvitskt mod,
Då skaffar du oss nöd för nåd
Och späker så vårt öfverdåd.

Men trampas vi i stoft och mull
För Guds och för hans sannings skull,
Och ställer världen vakter ut,
Att göra på vår tro ett slut;

Då blir du i vår barm en eld,
Som genombryter våld och våld,
Och styrker oss med mod och hopp
Och för oss sist till himlen opp.

Vi bedje i vår fåvitskhet,
Ty ho är den sitt bästa vet,
Vi bedje om allt jordiskt väl
Och glömme bort vår arma själ;

Men du, du finner råd och bot:
Du beder ock, men oss emot;
Och när vår bön oss vägras då,
Är det hvad bäst vi kunnat få.

Ej finns så gömdt ett rum på jord,
Att ej din godhet der är spord,
Så öfvergifven ingen är,
Att du ej vård om honom bär.

All vishet, tro och kärlek sann,
 Allt mod, som mod rätt kallas kan,
 All endrägt, frid och glädje ljuf,
 O Helge Anda, verkar du.

Vi bedje dig i denna stund:
 Behåll oss städs i ditt förbund,
 Och för oss sist till evig fröjd
 Med dig uti din himmels höjd.

N:o 179.

Träd in i detta hjerta,
 Guds Anda ren och skär,
 Fast jag med bitter smärta
 Vet hur det syndigt är;
 Ack, jag det borde rena,
 Men det kan du allena,
 Så kom och blif mig när.

Kom in i detta sinne,
 Åt dig helt anbefaldt,
 Fast mörker är derinne,
 Och det är tomt och kallt,
 Det kan sig sjelft ej lysa;
 Ack, finge det dig hysa,
 Hur olikt blef då allt!

Jag ser hur jorden prålar
 Med örter utan tal,
 Ej dröjde solens strålar,
 Fast vinter låg i dal;
 De skyndade att komma,
 Och straxt sågs marken blomma,
 Som nyss var tom och sval.

Dock kan ej solen hinna,
 O Andå, dit du når,
 Dock kan ej solen brinna
 Så varmt, som du förmår;
 Hvi skall jag då ej våga
 Dig bedja, att din låga
 Min vinter gör till vår.

Hur kan jag sjelf förtaga
 All syndens styggelse?
 Hur mörkret från mig jaga
 Och ljus och tröst mig ge?
 Att tömma hafvets vatten,
 Från fästet sopa natten
 Mig vore lättare.

Till dig jag tillflykt tager,
 Kom Andå hos mig in,
 Tänd upp din helga dager
 Uti mitt skumma sinn',
 Att mörkret måste vika,
 Med all dess här tillika,
 Och jag får blifva din.

N:o 185.

Hvi stängs så hårdt ditt hjertas port,
Hvi far du så i synder fort,
Från stund till stund, från dag till dag,
Ja, till ditt sista andedrag?

Är då så kär för dig din natt,
Är evig död så herrlig skatt,
Att du försmår att akta på,
Hur ljus och lif du finna må?

Om jorden all dig hörde till,
Och du dock gick i mörkret vill
Och föll till sist i öppnad graf,
Hvad glädje hade du deraf?

Du ser din nöd, men tvekar än,
Du suckar: ack, hvar finnes den,
Som visa kan en syndig själ,
Hvar han skall finna evigt väl?

Ack, tvekan råder ingen bot,
Förtviflan står ej fall emot,
Men fast beslut ger hopp i nöd,
Och hopp ger tro, och tro ger stöd.

Tag mod och bed, så kommer Han,
Som väg och stig dig visa kan,

Guds Helga Anda full af nåd,
All ängslans tröst, all tvekans råd.

Till honom är dig vägen kort,
Han viker aldrig fjerran bort,
Han står vid hjertat utanför
Och minsta suck derinne hör.

Så låt ditt hjerta öppna sig
För Andans nåd, som söker dig,
Låt honom bli och bo dig när,
Och räds ej, fast du syndig är.

Han skall nog rena sjelf sitt hus,
Sin boning göra glad och ljus,
Han, som oss tvår i dopets flod
Och helgar genom Jesu blod.

N:o 199.

Läroembetet.

(Bearbetning.)

Nu fröjde sig den vida jord
Af Herrans nåd och helga ord,
Förspordt i hans Apostlars röst
Och kungjordt oss till evig tröst.

När Christus här fullbordat allt,
 Som Fadren honom anbefallt,
 Han sände efter Guds beslut
 Kring verlden sina vittnen ut.

För verlden ringa voro de,
 Dagkarlar, arma fiskare,
 Men hvad de vittnat, hvad de sagt
 Har öfver jord och himmel makt.

Det var Guds löfte, fast och visst,
 De lade ut båd' först och sist,
 Det var hur nåd med Christus kom,
 Som hans Apostlar talte om.

Och hvar det ord predikadt vardt,
 Der tändes hjertan underbart,
 Guds Helga Anda var deri,
 Att som en eld det kunde bli.

Välsignade de helga män,
 Som lärt oss söka himmelen,
 Och visat oss hvar vägen går
 Igenom Jesu Christi sår.

Gif oss, o Gud, din Andas nåd,
 Att vi må följa deras råd,
 Och alle med dem prisa dig
 Och lefva så evinnerlig.

Psalmer**öfver Söndags-Evangelier.***N:o 201.***Joh. 2: 1—11.**

Säll den, hvars hopp till Jesum står,
 Ehvad här ock må hända,
 Säll den i nöd och lust, som får
 Till sådan vän sig vända;
 Det är en vän att lita till,
 Som hjälpa kan och hjälpa vill
 Så fröjd som sorger bära.

Han skyr ej ort, der plåga bor,
 Ej rum, der helsan glädes,
 Hvar helst en själ på honom tror,
 Är han med fröjd tillstädes;
 Till sorgehus, till bröllofsfest
 Han kommer mildt den ädla gäst,
 Der blott han bjuds och kallas.

Så blid och hjertelig han är,
 Så snar att med oss vara,
 Behöfver för den, hjälp begär,
 Ej sina håfvor spara;
 En konung öfver himmelrik,

Gör han sig sjelf den minste lik
Och är oss som en broder.

O himlafröjd att tänka på,
Att den Guds spira äger
Ej vill den ringaste försmå,
Men endast hjertat väger,
Att den så högt sin thron har satt
Vill blifva allas del och skatt,
Som honom efterlängta!

Kom, Jesu, kom och blif mig när,
Kom i mitt tjäll det ringa,
Jag bjuder dig, fast arm jag är,
Och mina håfvor inga;
Min boning är på glädje tom,
Men kom, så kommer rikedom
Och glädje utan like.

Blif här vår gäst, o Jesu god,
Och nådigt med oss handla,
Du kan för oss vår tåreflod
I glädjedryck förvandla;
Och när vår graf har öppnat sig,
Tag oss som gäster upp till dig
I höga brölloppsalen.

N:o 202.

Matth. 20: 1—16.

Hvad vilje vi på verdens torg,
 Då der vi stå så länge,
 En stolt af fröjd, en spak af sorg,
 Men alle, ack, fåfänge?
 Finns då ej den oss kallar här
 Att i hans tjenst arbeta,
 Är icke vingårdsmanen när,
 Som månde Jesus heta?

Hans börda är dock aldrig svår,
 Hans ok är ljuft att draga,
 Han nöjs med hvad enhvar förmår
 Och bryter ej den svaga;
 Hans öga efter tron blott ser,
 Ej på vårt verk tillika,
 Sjelf är han den oss krafter ger,
 När våra krafter svika.

O Jesu, du vår vingårdsman,
 Hvi öppnas ej vårt öra,
 Då du så mildt oss ropar an
 Och i din gård vill föra?
 Hvar finne vi en lust så stor,
 Den verlden kan förläna,

Som den att vara der du bor,
Dig höra, se och tjena!

Bort tanke, att det är försent,
Att re'n vår dag är liden,
Så har ej nådens Herre ment,
Som oss har unnat tiden;
Se porten stänges ej igen,
Fast dagen hän ses draga,
I sena elfte stunden än
Vill Herren mot oss taga.

Jag kommit sent, jag vet det väl,
Till Jesum, jag som mången;
Vid flärden fästad var min själ,
Och tröghet höll mig fången;
Jag kallades, men köttet stred
Mot viljan, som sig röjde,
Jag såg och såg hur dagen led,
Men tvekade och dröjde.

Dock gläds jag, att jag funnit den,
Som vill min brist förgäta,
Och lön ej efter gerningen,
Men efter nåd mig mäta.
Nu, Jesu, håg och vilja stärk,
Att jag mig ej må spara,
Men glad arbeta i ditt verk
Och from och trägen vara.

N:o 204.

Luc. 16: 19—31.

Bort, verld, med all din ståt och prakt,
 Som sjäalars ro förtager,
 Bort rikdom, ära, gunst och makt,
 Som mången man bedrager,
 Bort vällust all och yppighet,
 Som gör att lätt vi vike
 Från kärlek och barmhertighet
 Och skiljas från Guds rike.

Hur mången lefver icke här,
 Som vore honom lifvet
 Till idel lek för hans begär,
 Till glädje endast gifvet!
 I rus och yra spiller han
 Det goda här han äger,
 Och stormar lik den rike man,
 Hvarom oss skriften säger.

Der håfvor slösas utan skam,
 Der är han gerna inne,
 Men vågar armod träda fram,
 Förbittrar sig hans sinne;
 Den fattige får hårda ord,
 Får vid hans dörrar ligga,

Och för sin hunger af hans bord
Förgäfves smulor tigga.

En tid, en tid det räcker så,
Då bli hvarannan like
Den här till andras bröd måst gå
Och den omätligt rike;
Hvad olikt varit har förut,
Det jemnas allt i grafven,
Der klädes purpurn af till slut,
Der fälls ock tiggarslafven.

Hvem har, när slut är jordiskt väl,
När verldslig ära ramlat,
Hvem har då skatter åt sin själ
För evigheten samlat?
Den ensam är sannskyldigt rik
Och värd att lycklig skattas,
All annan lycka, bubblan lik,
Knappt ägs förr'n den oss fattas.

Ve sådan fröjd, som drar oss bort
Från glädjen utan ände,
Ve sådan lust, som är så kort
Och slutas med elände,
Ve sådan glans och rikedom,
Som när oss döden nalkas,
Oss lemnar kvar med törstig gom
Att evigt aldrig svalkas.

Nej, Jesu, gif mig kamp och nöd
Långt hellre här i verlden,

Än helvete och afgrunds glöd
 Uppå den sista färden;
 Men får jag gods och guld, så gör
 Mig snar att mig förbarma,
 Och nådigt städs mitt hjerta rör
 Till hjälp för dina arma.

N:o 208.

Luc. 16: 1—9.

Hur ofta spörjs ej flit och id,
 För vanskelig tid,
 Hos dem till jorden höra!
 De hvila ej, de vaka glädt,
 Så dag som natt,
 Att här sig skatter göra:
 De sätta all förmåga ut,
 Att få till slut
 Ett jordiskt välstånd äga,
 Och för en lön, som flyktig är,
 Som rost förtär,
 De inga mödor väga.

Ack, att de i sin sak sig te
 Långt visare,
 Än bland Guds barn så mången,
 Som fast hans nådetid är kort,
 Den slösar bort,
 I sömn och tröghet fången.

Ack, hvarför vakar icke han,
 Som vaka kan
 Och kallad är att vaka?
 Hans sånings stund tillända går;
 Om han ej sår,
 Hvad skördar han tillbaka?

Det är dock en helt annan skatt,
 För honom satt
 Att hoppas, se och kräfva,
 En skatt, som här en mammons slaf
 Ej känner af,
 Ej vet att eftersträfva.
 Det är en annan skörd också
 Han väntar få,
 Än den som jorden gifver,
 Det är en annan salighet,
 Än den han vet
 Att här oss unnad blifver.

Det är en skatt som evig är,
 Som väntar, när
 Vår tid gått här tillända,
 En skatt som ej, likt jordiskt gull,
 Är stoft och mull
 Och snart skall återvända;
 Det är en skörd af frid och fröjd
 I himlars höjd,
 Som aldrig mer skall sluta;
 Det är en salighet hos Gud,
 Den Christi brud
 Skall der osägligt njuta.

Så må vi gifva, väl till mods,
     Allt timligt gods,
 Ja lifvet, om det gäller,
 För det som oförgängligt är,
     Som vårt begär
 För alltid tillfredsställer;
 Så må vi sträfva utan rast
     Och hålla fast
 Det eviga och ena;
 Var du vår hjälp, o Jesu god,
     Stärk kraft och mod,
 Du all vår kraft allena!

N:o 209.

Luc. 10: 23—37.

Hvem kallar du din nästa här,
 Den du, på all din bana,
 Skall hålla som dig sjelf så kär,
 Som Herrans ord dig mana?
     Hvem är den man,
     Hvar finnes han?
     På denna strand,
     I fjerran land,
 Hvar skall man honom spana?

Är det en skyld, den samma blod

Har närmst med dig förenat,
 En moder ljuf, en fader god,
 Den Herrans bud har menat?

En vän kanske?

Ja, fjermare:

Den fromme hop,

Som Christi dop

Har tvagit, styrkt och renat?

O, bortom länder, haf och berg,
 Hvarhelst sig lif kan fästa,
 Der syns, fast skild till tal och färg,
 Guds häfvor menskan gästa.

På snöhöljdt fjäll,

I solvarmt tjäll,

Der blomstring bor,

Der ört ej gror,

Der ser du ock din nästa.

Du ser en menniska, som du,
 Vid fröjd och sorger bunden,
 Du ser ett lif, som lefves nu
 Och som förgår med stunden;

Du ser den lott,

Du sjelf har fått,

Af lust och nöd,

Af lif och död,

Så lika allt i grunden.

Det är din nästa som du ser;
 Så följ då ordets lära
 Och skynda, der han ligger ner,

Att honom hjälp beskära.
 Till bistånd var
 Beredd och snar
 Med tröst och råd,
 Med verk och dåd,
 Till Jesu fröjd och ära.

Ja, Jesu, du som lidit har
 För vän och ovän lika,
 Din kärlek läre oss enhvar
 Att ej vår nästa svika;
 Om känd han är,
 Om främling här,
 Går nöd uppå
 Vi hjälpa må
 Och ej från honom vika.

Sannfärdigt är Guds dyra ord,
 Att kärlek är det bästa;
 I allt, i himmel och på jord,
 Gör kärleken det mesta;
 Men ensam går,
 Och utan spår
 Och utan vän
 Försvinner den,
 Sig sjelf blott har till nästa.

N:o 210.

Luc. 17: 11—19.

För dig min nöd jag klagar,
 O Jesu, hör min röst,
 Jag suckar alla dagar
 Till dig med ängsladt bröst;
 På världens lust bedragen,
 Med sår af synden slagen
 Jag ropar: gif mig tröst!

Det gör dig ingen möda
 Att mig helbregda få,
 Till lif på nytt mig föda
 Och ren från smittan två;
 Hvi skulle jag ej våga
 Uti min sorg och plåga
 Din hjälp att kalla på?

Ja, gif en vink allena,
 Så är min räddning gjord,
 Ett ord ju kan mig rena,
 Så säg det nådens ord!
 Du ensam kan mig frälsa,
 O du, som är all helsa
 I himmel och på jord.

Jag är för dig, o Herre,
 En arm Samaritan,
 Som vandrat, ack, dess värre,
 På världens breda ban;
 Nu kraft och lif mig fela,
 Men du är stark att hela
 Och att förlåta van.

Af synden qvald jag gråter,
 Hjelp, Herre, nådelig,
 Att jag får komma åter
 Och botad visa mig.
 Ack, vill du tröst mig gifva,
 Skall jag ej uteblifva,
 Men städse följa dig.

N:o. 212.

Matth. 18: 23—35.

Hvad skall då bli, hur skall då gå,
 Hur måste jag ej bäfva,
 När Gud engång mig kallar på
 Och räkenkap vill kräfva,
 När ordet ljuder från hans mund:
 Kom, tjenare, att svara
 För tio sinom tusen pund,
 Som du har bort förvara.

Ack, mer mig gafs än detta allt,
 Och nu dock allt mig brister,
 Till detta tal går tusenfallt,
 Ja mer, mitt skuldregister.
 Jag slösat allt, jag vet det väl,
 Som ur otömlig källa,
 Och nu, så arm till kropp och själ,
 Skall allt jag återställa.

För nådens håfvor, dem jag fått
 Att vårda och förvalta,
 Jag äger nu, ack, synder blott
 Och ångrens tårar salta;
 Och Herren kommer med sin dom,
 Han vill den ej förhala;
 Hur skall jag blottad, bar och tom,
 Min svåra skuld betala?

O Gud, af din barmhertighet
 Gif till hvad mig kan fela,
 För den, som sjelf af brist ej vet,
 Men allas brist vill hela,
 För Jesu nåd mig nådig var,
 Att du min skuld förglömmer;
 Ej annan tillförsigt jag har,
 Än fly till den mig dömmar.

Min domare, min Fader blid,
 Du Herre öfver alla,
 Förlåt mig, hjälp mig, gif mig tid,
 Och låt din stränghet falla;
 Så vill jag börja om på nytt,

Ej mer ditt lån förstöra,
 Men lära af en tid, som flytt,
 Ett annat lif att föra.

Ett, Herre, lofvar jag ännu,
 Och skall det troget hålla,
 Att gerna tillge såsom du
 Dem som mig ondt förvålla.
 Hur är ej deras skuld till mig
 Att som ett intet skattas,
 Om jag, som brast i allt för dig,
 Med miskund dock omfattas.

Jag varit färdig, lätt och snar
 Min nästas fel att räkna,
 Men trög, när sjelf jag felat har,
 Att det i minnet teckna;
 O Gud, förlåt mig det och lär
 Mig ändra håg och sinne,
 Att glömsk vid andras fel jag är,
 Men egna har i minne!

Om Guds Ord och Församling.

N:o 223.

Gudstjensten.

Hur ljuft det är att komma
Till Herrans tempelgård,
Der trogna själar blomma
Som liljor i hans vård!

Man ser de skära kalkar
För Gud der öppna stå,
Och himmelsk dag dem svalkar,
Att lif och kraft de få.

Hur kärt, i Andans enhet
Att dem tillsammans se,
I trohet och i renhet,
Åt Herran offer ge.

När de Guds lof upphöja
På denna fridens ort,
Hvem vill då ute dröja
Och stanna vid dess port?

Träd in att se och smaka
Hur ljuftig Herren är,

Att bedja och att vaka
Med hans utvalda der!

Derute lefver flärden,
Så glädjelös och tom,
Ack, ringa fröjd ger världen
Emot Guds helgedom.

Ej vill jag vandra fjerran
Till mörker bort från dag;
Mitt ljus det är af Herran,
Min sol uppsöker jag.

Inför hans anlet klara
Vill i hans hus jag bo,
Der är mig godt att vara,
Der har mitt hjerta ro.

N:o 225.

Guds ord.

En dyr klenod, en klar och ren,
Oss unnats här att äga,
Den perlor, guld och ädelsten
På långt när ej uppväga;
En skatt, den yppersta på jord,
Få vi vår egen kalla:
Den skatten är Guds helga ord,
Som hörer till oss alla.

När annat, som vi akte värdt
 Att äga här och spara,
 Af rost och mal och tid förtärdt,
 Hör upp vår fröjd att vara,
 När dagens verk förgås med hast,
 Ja, förr än afton stundat,
 Står än Guds ord så nytt och fast,
 Som när det först vardt grundadt.

Det bräcks af ålder ej och tid,
 Om den ock evigt räckte,
 Det går med samma kraft och frid
 Från slägte och till slägte,
 Det varar lugnt och oförryckt,
 När annat allt har farit,
 Det har ej annan ändalykt
 Än Gud, som början varit.

Det kära ord, det enkla ord,
 Som menskor dock förgäta,
 Hvar är en menskelig visdom spord,
 Som sig dermed kan mäta?
 Hvar visar verlden oss en grund,
 Så fast att derpå bygga,
 Som ordet af Guds egen mund,
 Det eviga och trygga?

Har du det ordet sökt till stöd,
 När andra stöd dig svikit,
 Från verldens haf, dess storm och nöd
 In i den hamnen vikit;
 Då vet du hvad du tryggas vid,

Hvar du kan fasthet finna,
 Då känner du en ort af frid,
 Dit inga sorger hinna.

Som vattenfogeln dyker ned
 I fjärdens klara bölja,
 Att minsta fläck af stoft dermed
 Från sina vingar skölja,
 Så tvår sig anden ren och skär
 I ordets djup det klara,
 Och känner att hans hem det är,
 Der han i fröjd kan vara.

Välsignadt vare, Gud, ditt namn,
 Och utan ände prisadt,
 Att du till säker tröst och hamn
 Oss alla vägen visat!
 Hvem är nu fattig, hvem är rik,
 När ej ditt ord oss fattas?
 Den ena har, den andra lik,
 Ju det som mest må skattas.

N:o 226.

Guds hus.

Hell Herrans tempel, der hans folk
 Församlas för hans öga,
 Och sången höjs, och ordets tolk
 Kungör Guds sanning höga!
 Der firas rätt en glädjefest,
 Mot den hvad jorden äger bäst
 Ger glädje ganska föga.

En himmelsk ro, en salig frid
 Uti Guds hus vi finne,
 Vi komme undan kamp och strid
 Som till en hamn derinne;
 För verdens storm, som blåser vild,
 Oss fläktar kring Guds Anda mild,
 Då vi den hamnen hinne.

Du sorgsna själ, du qualda bröst,
 Du har det känt och pröfvat,
 Du vet hvar hjertat finner tröst,
 När det är värst bedröfvadt,
 Du lemnar verdens stöj och brus
 Och vandrar till Guds stilla hus,
 Der möts den oförtöfvadt.

Hvad tungt dig förr på sinnet låg,
 Der hjälper Gud att bära,
 Hvad mörker var i själ och håg
 Blir ljusst af ljusets lära,
 Hvad vissnadt var och utan hopp,
 Välsignas, väckes, blomstrar opp,
 Der lifvets sol är nära.

O fröjderum, o helsoort,
 Der sorgen sjelf sig gläder,
 O allom öppna himlaport,
 Der inför Gud man träder,
 Guds kyrka! fast bestående du,
 Dig helge våra barn ännu,
 Som vi med våra fäder.

N:o 236.

En Christens stridspsal.

Till strids, o Christen, rusta dig,
 Låt sömn och dvala fara,
 Nu gäller gå i Herrans krig
 Och lif för Gud ej spara;
     Statt upp och se
     Guds fiende,
 Han hotar stark och vaken;
     Så gå med lust
     Till kamp och dust,
 Ty Herrans Guds är saken.

Var stark, om du vill kämpa tryggt
 Mot satan och hans skara;
 Ej gagnar suck, ej båtar flykt,
 Ej hjälper ängslig vara.

Han ger ej fred,
 Han trampar ned
 Hvem helst han vinner öfver;
 Var stark alltså,
 Tag mod uppå,
 Ty segra du behöfver.

Träd fram med Christus, blif ej blek,
 Var djerf, fast ej förveten,
 Här gäller ej en vansklilig lek,
 Här gäller evigheten;
 Förgås du här,
 Förgås du der,
 Der evigt, här i tiden;
 Men får du vinst,
 Får döden minst,
 Så är med denna striden.

Tänk ej, att dig allena rör,
 Hvad här du gör och lider,
 Guds egendom du strider för,
 När för din själ du strider;
 För den stå bi,
 Håll stadigt i,
 Att Gud den får tillbaka;
 Gör du blott ditt,
 Gör han nog sitt,
 Och skall sin del bevaka.

Var stark, men var än mera vis,
 Och vaka alla stunder;
 Den som vardt orm i paradiset,
 Han sparar inga funder,
     Der våld ej rår,
     Till list han går,
 Bli hal att se och höra,
     Ja, klär sig käckt
     I helgondrägt,
 Att så din själ förföra.

Han skapar sig till fint förgift,
 Att så dig fälla neder,
 Han smyger sig i tal och skrift,
 I blickar, skick och seder.
     Haf ögat opp,
     Sitt bästa hopp
 Uppå din sömn han bygger;
     Håll vård och vakt,
     Med Herrans makt
 Är du som vaken trygger.

Ja, Gud, vår starkhet, blif oss när
 I dessa strider svåra,
 De äro dina, så du lär,
 Så sannt de äro våra;
     Beskräma du
     Ditt folk ännu
 Mot ondskans våld och makter
     Och sist till lön
     Med seger krön
 Sjelf dina trogna vakter.

N:o 237.

Ljusets Seger.

Hur skole vi dig prisa,
 O Gud, för all din nåd,
 Hur skole vi bevisa
 Vår tack i verk och råd?
 Ej hjerta mäktar skatta,
 Hvad godt af dig vi sport,
 Ej tanke se och fatta,
 Hvad oss din kärlek gjort.

De äro nu förgångne
 Också de sorgear,
 Då fädren suto fångne
 I mörkrets boja svår,
 Då den dig vedersakar,
 O Gud, med våld och makt,
 Din sannings ljusastakar
 Inunder skeppa lagt.

Ditt ord fick ingen hysa,
 Som dertill vigd ej var,
 Din kärlek fick ej lysa
 För allom uppenbar;
 Man måste djupt sig kröka
 Till usla brunnar då,

Man måste menskor söka,
För att dig söka få.

Du, som din sanning skrifvit
Mer klar än sol och dag,
Du, som vår broder blifvit
Och fyllt för oss din lag,
Till dig fick man ej skåda
Med klar och öppen blick,
Hos dig, i nöd och våda,
Ej tröst man söka fick.

O hvilka svåra dagar,
O hvilken sorgens tid!
Då hördes verdens lagar
Mer, än Guds stämma blid;
Hans löftes fasta grunder
Fick man ej bygga på;
En samling menskofunder,
Ack, den var bibel då.

Välsignad vare Herran,
Han frälsat har sin hjord;
Nu nära liksom fjerran
Bor rikeligt hans ord.
Den natt är nu försvunnen,
Som kom med våld och hot,
Den makt är svag befunnen,
Som stod Guds ära mot.

Nu måste de oss unna,
Hvad Gud oss gifvit har,

Den helga skatten kunna
 Vi äga nu enhvar;
 I slott och koja lika
 Finns lifvets bästa tröst,
 Och fattiga och rika
 Förnimma Herrans röst.

Kom nu och sök att taga
 Från oss vår helgedom,
 Kom nu med mensklig saga
 Och säg, den är Guds dom!
 Den tid är icke mera,
 När sådant våld gick an;
 Nej, nu vill Gud regera
 Sitt folk, allena han.

Ja, styre du och råde,
 Gud, Fader, Son och And'!
 Din starkhets arm i nåde
 Beskräme stad och land;
 Ditt ljus, som natten bräckte,
 Förblifve oskymdt här,
 Att slägte efter slägte
 Må se dig som du är!

Om ett Christeligt lefverne.

N:o 269.

Verldens fåfänglighet.

O lif i denna jemmerdal,
 Hvad är du? Ack, ett ringa tal
 Af sorgear, af fröjdeår,
 En längtan, som ej målet når,
 En rök till vindars tidsfördrif,
 En skugga af hvad rätt är lif.

I dag gror plantan fager opp,
 I morgon bär hon vissnad knopp;
 I dag förnimmes glädjens röst,
 I morgon suckas utan tröst;
 I dag syns menskan frisk och röd,
 I morgon är hon blek och död.

Fåfänglighet, förgänglighet,
 Ho är som dig rätt fatta vet?
 Du pryder dig för hvar och en,
 Du tänder opp ditt falska sken,
 Och ung och gammal innan kort
 Du villar så i tomhet bort.

Här, der vi börje först med gråt,
 Med tårar fukte se'n vår stråt,
 Här, hvar vårt lif, när bäst det är,
 Är idel möda och besvär,
 Här, der ej stund är annan lik,
 Här vill man se sitt himmelrik.

Här glömmen man i syndens band
 Sitt goda hem och fosterland,
 Går som en främling och en gäst,
 Och tror sig dock för evigt fäst,
 Vill lefva trygg från år till år,
 Der allt liksom en suck förgår.

Gud, öppna våra ögon snart,
 Att vi må skåda uppenbart,
 Hur vanskligt allt på jorden är,
 Hur ringa lust det med sig bär;
 Hur stadig fröjd och saligt hopp
 Hos dig vi måste söka opp.

Ja, led oss i din sanning, Gud,
 Gif kraft att följa dina bud,
 Var med oss i allt verk och råd
 Och lär oss fly till Jesu nåd;
 Då må hvad jordiskt är förgå,
 Vårt rätta lif i dig vi få.

N:o 275.

Emot dryckenskap.

Ack, menskan är ett herrligt verk
 Af Guds den högstes händer,
 I minsta lem hans vishet märk,
 Hur allt till gagn dig länder;
 Din fot från ort till ort dig bär,
 Fast den dig tycks så ringa,
 Och med din hand, så svag den är,
 Kan hårda berg du tvinga.

Hvad rikedom af kraft och ljus,
 Af under i hvart sinne;
 Ditt öga är ett litet hus,
 Hvad rymms dock ej derinne?
 Ditt öra, fast orörligt, gör
 Till sitt hvart ljud som röres,
 Och intet når dig utanför,
 Som till din själ ej föres.

All fågring i Guds rika värld
 Är satt för dig att fatta,
 Guds fatatur är dig beskärd,
 Att öppna och beskatta;
 Från minsta sandkorn vid din fot
 Till rymdens verldar store,

Allt skönjer du, allt tar du mot,
Allt är som ditt det vore.

Dock mer, ja utan likhet mer,
Än jordiskt sinne känner,
Än öra hör, än öga ser,
Förnimma här Guds vänner;
Med andans syn Guds helga råd,
Hans löften och hans lagar,
Hans kärlek, vishet, makt och nåd
De skåda alla dagar.

O jämmer, att så mycket godt
Så många här förspilla,
Som framgent gå den väg de gått
I lustar, rus och villa;
Hvad söka de, hvad vinna de
Uti sin syndayra?
Ack, timligt qual och evigt ve
Mot Herrans gåfvor dyra.

Förnuft och vilja, kraft och mod,
Allt hvad till lif oss ännas,
Förqväfva de i vinets flod,
Tills intet öfrigt lemnas,
Tills syn ej ser, ej öra hör,
Ej lem har känsla inne,
Och själen ändtligt döden dör,
Som hvarje kroppens sinne.

Gud, upprätthåll ditt ädla verk,
Att det ej så får falla;

Beskärma, Herre, stöd och stärk
 Mot frestelsen oss alla;
 Lär oss de gåfvor bruka väl,
 Dem du oss täckts förära,
 Till fröjd och båtнад för vår själ,
 Och dig till pris och ära.

N:o 277.

Emot okyskhet.

Vi böre städs oss reda
 Till strids mot verld och kött,
 Som pläga oss förleda,
 Det onda göra sött;
 Vi böre stundligt vaka,
 Ty frestelsen är när,
 Och verldens lust försaka,
 Som Herrans lust ej är.

Ty verldens lust är börja
 Med fröjd och välbehag,
 Den slutas med att sörja,
 Den varder natt af dag;
 Men Herrans lust är lida
 I början tvång och strid,
 Och saligt slut förbida,
 Som är en evig frid.

Ack, att i oss vi finne
 Så mycken skröplighet!
 Till hjerta, håg och sinne
 Sin väg vår ovän vet:
 Hvar god och herrlig gåfva
 Till ondt han vända kan,
 Och der vi säkre sofva,
 Der sofver icke han.

Upp då ur sömn och dvala,
 Ej finnes annat råd,
 Upp att med Herren tala
 Om bistånd, hjälp och nåd;
 Han skall vårt hopp ej svika,
 Om det af hjertat är,
 Men tvinga den att vika,
 Som städs vårt fall begär.

O kom, Guds lam du rena,
 Kom, Herre Jesu Christ,
 Att dig med oss förena,
 Så helas all vår brist;
 Vårt kött skall oss ej fälla,
 Der du vill stå oss bi,
 Vår blod, vår syndakälla,
 Gör du från smitta fri.

Ja, vike från oss fjerran
 Hvar köttslig lustas makt;
 Rent hjerta älskar Herran,
 Så har han sjelf oss sagt;
 Säll den för honom träder

I tukt och menlöshet,
 Han bär rätt bröllopskläder,
 Han ser Guds herrlighet.

N:o 282.

Korset.

Hvi käns mig tungt det kors jag bär,
 Hvi klagar jag så ängsligt här,
     Der allt förgängligt är,
 Der sorg som glädje rast ej har
 Och knappt har kommit, förr'n den far?

Mitt lätta ok jag tröttnar vid,
 Jag suckar öfver kamp och strid
     I denna korta tid;
 Hvi mäktar jag ej härda ut
 Den nöd, som dock så snart tar slut?

Ej har en fiende mig sändt
 Den tår, som på min kind har bränt,
     Det qual mitt hjerta känt?
 Det är ju Gud, min fader god,
 Som pröfvat så mitt tålamod.

Han sändt min sorg, jag städs det fann,

Och den han agar älskar han,
 Derpå jag trösta kan.
 Af Gud till oförgängligt godt
 Ett lätt och timligt ondt jag fått.

Så vill jag bära det förnöjd,
 Och bida, under korset böjd,
 Att sorgen byts i fröjd.
 Ack, snart ju slutas här mitt lopp,
 På Herren bygger jag mitt hopp.

Pris vare Gud, hans vilja ske!
 I allt hvad han mig täckes ge
 Skall jag hans kärlek se;
 Han är mig hopp och tröst och stöd,
 Så är jag trygg i lif och död.

N:o 296.

Bönepsalm.

Ho är den som dristar säga,
 Att han gett sig det han har,
 Att ej allt hvad han får äga
 Är Guds gåfva uppenbar?
 Sjal och kropp, ja, sjelfva lifvet
 Är ju allt af Herran gifvet.

Herrans håfvor här vi gästa,
 Allt är hans och intet vårt;
 Herren sörjer för vårt bästa,
 Oss det blefve ganska svårt.
 Intet kunna vi förtjena;
 Döden den är vår allena.

Dock förhäfver sig här mången
 Öfver hvad ett lån blott är;
 Arm för Gud, i synder fången
 Han af menskor pris begär,
 Vill berömd och firad vandra,
 Fast allt sitt han fått, som andra.

Tänkte den, som Gud har gifvit
 Här af håfvor större mått,
 Att hans skuld ock större blifvit,
 Att han större ansvar fått;
 Långt ifrån att sig förhäfva,
 Skulle han i hjertat bäfva.

Ödmjukt sinne gif oss, Herre,
 Redlig håg och vilja god,
 Så mot större som mot smärre
 Frimod, saktmod, tålmod!
 Dig allt lof må vi hembära,
 Dig allena vare ära.

Böner i landsplågor.

N:o 308.

(Öfversättning.)

Stäck din vrede, Herre, och oss benåda,
 Låt ej mer ditt blodiga gissel råda,
 Väg ej mot de skulder, som oss anklaga,
 Fader, din aga!

Om som vi förskyllat du straffet toge,
 Ho är den bland oss, som ditt slag fördroge?
 När en verld förginges i qual och fruktan
 Under din tuktan.

Men var mild, barmhertige, skona, skona!
 Låt din nåd din eviga rätt försona,
 Du som har till eget att dig förbarma
 Öfver oss arma!

O, hur kunna jordiska maskar ringa
 Dig, som skapat verlden, till vrede bringa?
 Stoff och rök och flyktande skuggor bara
 Ser du oss vara.

Ärfda brister sig i vårt väsen blanda,
 Köttets lustar locka vår svaga anda;

Låt ett sådant öde ditt hjerta röra,
 Värdes oss höra!

Låt en bön, en död och en blodskamp gälla,
 Minns att törnekronan och korset ställa,
 När din hand till hämnden vi lyftad skåda,
 Mellan oss båda.

Stöd det verk, du låtit din Son fullända,
 Hvad han lidit låt det till gagn oss lända,
 Gälde blodet, som ur hans hjerta flutit,
 Hvad vi förbrutit!

Så, o så, allsmäktige, låt det blifva!
 Fräls oss, Herre, kom att förlossning gifva,
 Du, som en treenigt skall evigt vara,
 Spara oss, spara!

N:o 309.

Nu spörjes gråt och klagoljud,
 För Israel är nu, o Gud,
 Den hårda dagen inne;
 Den tid, som är, är nödens tid,
 Med rop och gråt, med kamp och strid,
 Med bäfvan i hvart sinne.

Din tuktan, Herre, drabbar svårt,
 Din hand är tung, ditt gissel hårdt,
 Din vrede oss förskräcker;
 Vårt folk förgås, vårt land är dömdt,
 Vi finne ej ett rum så gömdt,
 Dit ej din hämnd sig sträcker.

Och dock vi måste, Herre vred,
 För dina fötter falla ned
 Och dig i straffet vörda;
 Att det, fast upp till randen fylldt,
 Är mindre dock än vi förskyllt,
 Det lägger sten på börda.

Omkring oss se vi qual och nöd,
 Ett bittert lif, en hopplös död,
 Allt jämmer, ängslan, fara;
 Och se vi i vårt eget bröst,
 Då skönjas der, för frid och tröst,
 Dödssynder uppenbara.

Ho löser våra skuldens band,
 Ho böjer af din starkhets hand,
 Och stäcker, Gud, din aga,
 Der, nådens Konung, sjelf ej du
 Till mildhet vänder om ännu
 Och vill ditt straff förtaga?

Du bär en faders ljufva namn,
 Du öppnat oss en broders famn
 I Jesu famn och sköte;
 Full är all verlden af din nåd,

Att allt förlåta har du råd,
Fast jord och himlar bröte.

Hvad äre vi, hvad makte vi,
Om du din rätt vill hålla i
Och låta nåd ej gälla?
Ack, skuggor, dem i dag man ser,
I morgon icke finner mer;
Ett vindkast kan oss fälla.

Men dina barn, o Fader, spar,
Barmhertige, barmhertig var,
Du rike, hjälp oss arma;
Vår skuld låt dö i Christi död,
Låt vara nog af kamp och nöd,
O Herre, dig förbarma!

N:o 311.

Bön om frid.

Frid är fröjd, der frid ej råder,
Ingen glädje hemma är,
Fridens stilla helsoåder
Lif och lust och krafter när;
Frid är lycka, tröst och hägn,
Frid liksom ett sommarregn

Kommer mildt från höjden neder
Och välsignelse utbreder.

Frid vill Herren i det höga,
Bjuder, skyddar, älskar den;
Fridfull ligger för hans öga
Utan gränser himmelen;
Frid och kärlek är den ton,
Englar sjunga kring hans thron;
Frid af fromhet, nåd, försoning,
Det är lifvet i Guds boning.

Frid på jorden, skall den komma,
Innan jordens dag är all?
När slår stunden, då den fromma
Utan strid här lefva skall?
Gud, i denna pröfningstid
Styrk oss med din himlafrid,
Gif oss hopp att den få skåda,
Der du bjöd den evigt råda!

N:o 312.

Jordens fruktbarhet.

Hur skön är än ej jorden
Fast syndens dom hon bär,
Igenom menskan vorden
Förtappad som hon är.

Hon öppnar sina håfvor
För oss från år till år,
Och bjuder lust och gåfvor,
Så fullt hon det förmår.

För oss ännu hon blommar,
Fast ren och skär ej mer;
Höst, vinter, vår och sommar
Sitt goda hon oss ger.

Välsignelse af nåder,
O Gud, åt henne gif,
Att hon den ock förråder
Mot allt, som här fått lif.

Gjut saft i blad och knoppar,
Gif blomstring, färg och fröjd,
Låt regn i blida droppar
Uppfriska dal och höjd.

Låt mogna växt och kärna
 Utöfver allt vårt land,
 Och äng och åker värna
 För hagel, frost och brand.

O Gud, låt allt sig froda,
 Korn, gröda, mod och hopp,
 Krön året med ditt goda
 För både själ och kropp.

Välsigna hvarje ställe,
 Der lif kan dröja qvar,
 Med hvad till uppehälle
 Du oss förordnat har;

Att vi för kroppslig plåga,
 För hunger, brist och nöd
 Ej dig förgäta måga,
 Vår hjälp i lif och död!

Gör jorden till din boning,
 O Gud, som först hon var,
 Låt gälla den försoning
 Din Son oss vunnit har;

Då skall hon bättre blomma
 Och bättre frukter ge,
 Då skall ock här den fromma
 Ej mer blott jämmer se.

N:o 314.

Sommaren.

Din klara sol, o Fader vår,
 Vidt öfver ond och god uppgår,
 Gör luften mild och dagen ljus,
 Och klär i fågring jordens grus.

Nu vakna upp på höjd, i dal,
 Löf, gräs och örter utan tal;
 Hvar fläck blir grön, hvar tufva rik
 Af växter, en ej annan lik.

Liksom till högtid kläds hvar äng,
 Hvar linda är en blomstersäng,
 Och herrlig vaggas åkerns skörd,
 Af himlens varma vindar rörd.

Ja, ute se vi sommartid,
 Med jorden grön och himlen blid;
 Hur är det i vår egen själ,
 Är sommartid i den jemväl?

Har otrons kalla vinter flytt,
 Har hjertat livvats upp på nytt
 Utaf den klara nådesol,
 Som skiner från Guds kungastol?

Ack, fattigt blommar dock vår jord,
 Hur herrlig än dess prakt är spord,
 Mot menskans själ i tro och hopp,
 När lifvets sol för den gått opp.

Den solen blid, den solen klar,
 Som varit förr än världen var,
 Hur är det, har vår själ fått se
 En strimma af dess ljus sig te?

O Gud, som låter sommar nu
 Utom oss stråla lugn och ljuf,
 Låt ock inom oss i vårt bröst
 Ej råda mörker, storm och höst!

Då först är rätt din sommar här,
 När ute sol och blomstring är,
 Och i vårt hjerta lyser klart
 Den sol, som icke skapad vardt.

N:o 318.

I hungersnöd.

Uti din boning, Herre kär,
 Ditt folk i sorg församladt är
 Och dig om hjälp åkallar,
 Ty menskomakt ej hjälper här,
 Och nöden öfversvallar.

Vi sett det korn, man jorden gaf,
 I jorden bli, som i en graf,
 Och ej i dagen komma,
 Vi sett allt växtligt falla af
 Förutan kraft och blomma.

Vi tänke i vår brist och nöd
 På förra dagars öfverflöd,
 Det gör oss sorgen värre;
 Hvi ger du stenar nu för bröd
 Åt dina barn, o Herre?

Har du ditt fadershjerta mist,
 Är ej ditt löfte fast och visst:
 Åkalla mig i nöden,
 Så skall jag hjälpa dig till sist
 I lifvet och i döden?

O Gud, det är ett tröstligt ord,
 I hungerns tid ett rågadt bord,
 Som mod och krafter gifver,
 Att himmel kan förgås och jord,
 Men du densamme blifver.

Du ändrar ej din fadersart,
 Fast annat allt förändradt vardt,
 Din mildhet varar lika;
 Ditt råd kan synas underbart,
 Din nåd kan aldrig svika.

Låt då din nåd förklarad bli,
 Låt straffets tider gå förbi,

Se mildt till vårt elände,
 Och var vår fader, såsom vi
 Som barn oss till dig vände.

Gif bröd åt den, som hungrig är,
 Gif tröst åt den, som sorg förtär,
 Och tillgift åt oss alla;
 Låt än oss få, o Herre kär,
 Vår hjälpare dig kalla!

N:o 321.

Fosterlandet.

Bevara, Gud, vårt fosterland,
 Håll öfver det din starkhets hand,
 Och var dess hägn i strid som frid,
 I sorgens som i glädjens tid.

Här se vi hvad oss mest är värdt,
 Allt hvad vi skatte dyrt och kärt;
 Ej fjerran finns en bygd, ej när,
 Som är för oss hvad denna är.

Här hafva våra fäder bott,
 Arbetat, kämpat, hoppats, trott;
 Här äfven vi vår boning fått,
 Med samma lif och samma lott.

Här skola våra barn också
 Engång på våra stigar gå,
 Ha det vi haft, se det vi sett,
 Och be till Herren, som vi bedt.

Gud, skydda detta kära land,
 Från sjö till sjö, från strand till strand;
 Sänk öfver det din milda vård,
 Som sommardagg på rosengård.

Välsigna hvarje trofast själ,
 Som önskar det af hjertat väl;
 Men slå hvart onskans uppsåt ned,
 Som vill dess fall och stör dess fred.

Låt det få bli och vara ditt,
 Befolkadt, tryggadt, gladt och fritt,
 På kärlek bördigt som på råd
 Och uppfylt af din Andas nåd.

Du hulptit det ur mörker opp
 Liksom en blomma ur sin knopp,
 Så låt det ock till tidens slut
 Uti ditt ljus få vecklas ut.

Det ljuset är ditt helga ord,
 En sol för himmel och för jord;
 Gif att det klart här lysa må
 Och aldrig mer ifrån oss gå!

Bröllopspsalmer.

N:o 326.

Gud, se i nåd till dessa två,
 Som här inför ditt anlet stå
 Med löfte att, för lif och död,
 Förente dela lust och nöd.

Det är ett heligt fridsförbund,
 De slutit nu i denna stund;
 Så värdes Gud dertill dem ge
 Din hägnad och välsignelse.

Här lefs ej städs i rosengård,
 Och mången pröfning kan bli hård:
 Behåll dem då, o Herre god,
 I kärlek, som ger tröst och mod.

Din Anda blid ledsaga dem
 Och blifve gäst i deras hem,
 Att stilla fröjd och ljuflig ro
 Med honom der må bli och bo.

O Gud, vi böje oss för dig,
 Som är vår Gud evinnerlig,
 Vårt hopp, vår fröjd, vår frid, vårt råd;
 Välsigna oss och gif oss nåd!

N:o 328.

Ej finns en glädje på jorden vid,
 Som kunde den fröjd uppväga,
 Ett hjerta känner, som all sin tid
 Ett annat hjerta får äga.
 När tvenne hälfter, att blifva ett,
 I kärlek smälta tillsamman,
 Rent, oförfalskadt, på guldets sätt,
 Som smälter i klara flamman,
 Si, då är glädje och gamman.

Gud sjelf han skådar med välbehag
 En sådan frid och förening;
 Han bjuder den i sin helga lag,
 Den är hans vilja och mening;
 Och därför låter han ock ur den
 En rik välsignelse flöda,
 För jorden slägter, som blomstra än,
 När vi gått bort till de döda,
 För himlen en brodd och gröda.

Välsigna, Herre, all kärlek ren,
 Som du den gerna tillstädar:
 Af Christi kärlek ett återsken,
 Den värmer, lyser och gläder.
 O Gud, för dig är en syndig brand,
 All jordisk kärlek allena;

Så sänd af nåde din Helga And',
 Som våra hjertan kan rena
 Och i din kärlek förena.

N:o 329.

För Barn.

Jag lyfter ögat mot himmelen
 Och knäpper hop mina händer;
 Till dig, o Gud, som är barnens vän,
 Min håg och tanke jag vänder.

Gladt är att prisa och tacka dig,
 Och gerna vill jag det göra;
 Jag vet det visst att du ser på mig
 Och ej försmår att mig höra.

Tack för allt godt, du mig ständigt ger,
 Att känna, älska och äga;
 Tack, gode Fader, för mycket mer,
 Än jag kan nämna och säga.

Jag är en planta uti din gård,
 För evigheten uppdragen,
 Jag var knapp till, när i fadersvård
 Af dig jag redan var tagen.

Så håll utöfver mig än din hand,
 O Fader förutan like,
 Och låt mig växa för lifvets land,
 Som är ditt himmelska rike.

N:o 335.

På resa.

En vandringsman är menskan här,
 På vandring stadd, hvar dag som är,
 Till långt aflägsna länder;
 Hur hon ock här tycks hemma fäst,
 Är hon beständigt blott en gäst,
 Som hemåt återvänder.

Hon får i all sin lefnadstid
 Ej minsta stund, då hon i frid
 Kan lemna vandringsstafven;
 På hvarje stig, på hvarje ort
 Går hon mot evighetens port,
 Och porten heter grafven.

Om jag då sitter vid min härd,
 Om jag i Herrans vida verld
 Från land till land måst fara,
 Så är mig samma mål dock satt,
 Mot det jag skyndar dag och natt,
 Jag får ej stilla vara.

Dock hvar jag är och hvart jag far,
 Så vet jag att min Gud jag har
 Beständigt lika nära;
 Han följer mig på all min stig,
 Han är en Fader ock för mig,
 Hvad kan mig då förfära?

Så bottenlöst är intet haf,
 Att ej hans hand i djupets graf
 Kan mig sitt bistånd räcka;
 Så bränd ej någon öken är,
 Att ej hans godhet växer der
 Och kan mig vederqvecka.

Om han, högt öfver sjö och land,
 Flyttfogeln för från fjerran strand
 Till kära hemmet åter,
 Hvi skulle jag väl bäfva skyggt?
 Den Gud, som leder fogelns flygt,
 Han mig ej villas låter.

Far jag än vida, följer han,
 Som i all nöd mig hjelpa kan
 Och akta från att falla;
 Der jag är rådlös, har han råd,
 Der jag har brister, har han nåd:
 Välsignad han för alla!

Gud, jag är syndig, arm och svag,
 Men för mig efter ditt behag,
 Det är hvad sist jag beder.
 Hvar helst min väg du stakar ut,

Så styr den så, att den till slut
Upp till din himmel leder.

N:o 341.

Måltidspsalm.

Herre, hela världen tröster
Till din mildhets öfverflöd;
Tusen sinom tusen röster
Bedja dig hvar dag om bröd;
Och du låter upp din hand,
Mättar allt i allo land.

Dina goda gåfvor flöda
Ned till allt, som lif har fått,
Kroppen spis och själen föda
Skänker du i ymnigt mått;
Tack, o Gud och Fader blid,
Pris ske dig i evig tid!

Morgon- och Aftonpsalmer.*N:o 344.*

Qväll eller morgon, hvarje stund
 Har jag min ro i Guds förbund,
 Med honom börjar jag min dag,
 Min natt med honom möter jag;
     I honom nöjd,
     Till honom böjd,
 Har jag min rätta lust och fröjd.

Ännu har under vida skyn
 Ej något skapadt mött min syn,
 Så armt, så hjälplöst och försmådt,
 Att det Guds vård ej röna fått;
     Den ser jag här,
     Ehvar jag är,
 Den ser jag fjerran liksom när.

Hvem kläder blomman på grön äng,
 Hvem bäddar fogelns bo och säng,
 Hvem visar genom öknens sand
 Åt hjorten väg till källans rand?
     Är det en am,
     Är det ej han,
 Vår Gud, som allt af kärlek kan?

Bort då all ängslan ur mitt bröst!
 Att tro på Herren är min tröst;
 Min Gud är ej en annan Gud,
 Än den som väfver blommans skrud;
     Är han så blid,
     Har han så tid,
 Hvi vill jag sörja för min frid?

Ej hjälper dock min egen makt,
 Om han ej håller om mig vakt;
 Så lägger jag min omsorg gladt
 På honom både dag och natt.
     Han sörjer för
     Att ondt ej rör
 Den själ, som honom helt tillhör.

N:o 348.

I Herrans hand jag lemnar mig,
 När mina ögon sluta sig;
 När jag ur sömnen vaknar opp,
 Är Gud min glädje och mitt hopp.

Kär kommer nattens stilla ro,
 När jag mig Herren fått förtro,
 Och glad ser jag en dag igen,
 När jag med Gud får börja den.

Min gode hjelpare är han,
 Som för all nöd mig skydda kan,
 Min väktare, som hör och ser,
 När jag ej hör och skådar mer.

Jag vet och är der viss uppå,
 Att ingen ofärd skall mig nå,
 Om han ej gifver lof dertill
 Och mig af kärlek pröfva vill.

Min Gud är stark, min Gud är god,
 Så är jag nöjd och har godt mod;
 Gud, Fader, Son och Helge And',
 Mig lemna jag uti din hand.

N:o 352.

Morgonpsalm.

I mörker höljs ej jorden mer,
 Upp går nu solen klara;
 Ny dag, o Gud, åt oss du ger,
 Ny nåd ej heller spara.

Ny nåd! Ja, nådens Herre du,
 Lys nåd uti vårt sinne,
 Att när det dagas ute nu,
 Ej mörker råder derinne.

Ty bodde vi i solens hus
 Och idel strålar såge,
 Men hade icke dig till ljus,
 I dunkel natt vi låge.

Kom, du vår rätta sol och dag,
 Sänd af ditt ljus en strimma,
 Och synden i vår själ förtag,
 Som är dess natt och dimma.

Du lifvets sol, i Christus här
 Till verdens fröjd uppgången!
 Kom, lys för oss och blif oss när
 Och tag vår kärlek fången.

Så vete vi vår dag skall gå
 I salig ro till ända,
 Så vete vi hvar tröst vi få,
 Ehvad oss här må hända.

N:o 363.

Aftonpsalm.

Till natt det åter lider,
 Och solen från oss skrider;
 Jag sluter mina händer
 Och till min Gud mig vänder.

O Herre, du som varit
 Min tröst, den dag som farit,
 Låt mig din nåd förnimma
 Också i nattens timma.

För Jesu blod, som flutit,
 Tillgif hvad jag har brutit,
 Att ej ditt straff mig gnager
 Och sömnens frid förtager.

När mina sinnen alla
 I hvila sammanfalla,
 Då låt din englaskara
 Min vakt och hägnad vara.

Mig sjelf, och hvad i lifvet
 Mig kärt af dig är gifvet,
 Jag ger liksom tillbaka
 Åt dig att öfvervaka.

O Gud, min bön jag slutar
 Och mot din nåd mig lutar;
 Ej finnes ro i verlden
 Som på den hufvudgården.

Beredningspsalmer till Döden.*N:o 379.*

En vilsnad främling är jag här
 I denna världen vrånga,
 Mitt lif en fattig fånges är,
 Som räknar stunder långa;
 I mörker, fruktan, nöd och band
 Jag tänker på min Faders land,
 Dess ljus och fröjder många.

Visst kan ock här man skåda få
 Af dag en vänlig strimma,
 Visst kläds vårt fångahus också
 I blomster mången timma;
 Men denna fägring, detta ljus,
 De vore i min Faders hus
 Som idel död och dimma.

Ej hugnar vansklig prakt min syn,
 Hur skär den än sig målar;
 När solen lyser klart i skyn,
 Och jorden gläds och prålar,
 Då tänker jag: hur lefs det nu
 Uti min Faders boning ljuf,
 Uti hans anlets strålar?

O Faders hem, mot dig jag ser,
 Fast ej min blick dig hinner;
 Kort är den sorg mig jorden ger,
 Men lång när längtan brinner,
 När själen utan frid och ro
 Vill bort att hos sin Fader bo
 Och sig i bojor finner.

Kom sälla stund, kom mildt och fort,
 Då jag får hädanfara,
 Kom död och öppna mig din port
 Till livets himmel klara,
 Kom Jesu, tag af nåd mig mot
 Och bed för mig vid Fadrens fot,
 Att jag får hemma vara.

N:o 381.

Det har jag städse funnit,
 Att jordisk lust är kort,
 Knappt har den börja hunnit,
 Förr'n den är tagen bort.
 Kraft, fägring, fröjd och frid,
 De kommit och försvunnit,
 Det har jag sett alltid.

Hvad fast man kunde kalla
 Står ej på jordens grund,

Som hafvets vågor svalla,
 Här svallar stund på stund;
 Ett haf är tiden här,
 Den starkaste måst falla,
 När hans våg kommen är.

En växer, en försvagas,
 En stiger, en gör fall;
 Den dag, som är, förjagas
 Af den, som komma skall;
 Allt skiftar efter hand,
 Ja, sjelfva bergen gnagas
 Till stoft af tidens tand.

Gå ut i sommarns lundar,
 Se hur de fagra stå;
 Hvar finns, när vintern stundar,
 All denna fågring då?
 Ack, vexling, oro, kif,
 När man det rätt begrundar,
 Är detta arma lif.

Och här på sorgestranden
 Vill man på glädje tro,
 Med vandringsstaf i handen
 Sig sätta ned till ro,
 Af skuggor taga stöd,
 Och bygga hus i sanden,
 Och tinga år af död.

Nej, Jesu, annorlunda
 Har du mig vist och lärt;

Mitt hopp det vill jag grunda
På det som mer är värdt,
Än all den glädje är,
Som varit och kan stunda
I vanskligheten här.

Mitt hopp det vill jag bygga
Uppå din kärleks grund,
Min frid och glädje trygga
Vid löftet af din mund,
Och så för verlden mer
Ej hafva lit, ej skygga,
Hvad helst den gett och ger.

Hos dig, o Jesu, finner
Jag glädje utan sorg,
I dig, när allt försvinner,
Har jag min säkra borg.
Så komme snart den dag,
Då tron sin seger vinner;
På Jesum hoppas jag.

N:o 382.

Jag tager farväl, jag bjuder godnatt,
 Åt verlden farväl jag nu säger;
 Min möda var lång, snart lutar jag matt
 Mitt hufvud mot plågornas läger
 Och somnar från sorgen och nöden.
 Jag bad till min Gud, hvar timma och stund,
 Om frid för min själ, för ögat en blund;

Min Fader mig hört:

Hans barn skall få hvila i döden.

Ej är det mig tungt, ej känns det mig svårt
 Att skiljas från detta elände;
 Om Gud ej af kärlek pröfvat mig hårdt,
 Kanske jag det bittrare kände.
 Och har jag väl lidit allena?
 Är jorden ej full af jämmer och tvång?
 Ack, ängslan och kamp de drabba en gång,
 Om fort eller sent,
 Den andra såväl som den ena.

Ej var jag den första, som korset här bar,
 Och blifver ej heller den sista;
 Jag syndare! ack, mitt lättare var,
 Än hans, som af synder ej visste.
 Dock längtar jag arma att somna.

O Jesu, jag följt till Gethsemane dig,
 Men tänker på ro, då du kämpar för mig;
     Förmår jag då ej
 Att vaka, fast krafterna domna?

O, räckte min nöd som jorden så vidt
 Och högre än skyarna tåga,
 Och finge jag se ditt anlete blidt
 Och fram till ditt hjerta mig våga,
 Hvad vore mig nöden mot nåden?
 Och får jag ej komma och vara dig när?
 Och får jag ej se huru ljufvig du är?
     Du bjuder ju sjelf:
 O menniskor, kommen och skåden!

Med dig vill jag vaka, med dig vill jag dö,
 O Jesu, när stunderna fyllas;
 Jag vet det förgås ej det lefvande frö,
 Fast neder i jorden det myllas,
 Det sofver blott vintern öfver;
 Och vårsolen kommer med värmande ljus
 Och väcker upp lifvet ur mörker och grus.
     O Jesu, min sol!
 Du väcker mig, du, och du söfver.

N:o 390.

Suckan i dödsångest.

Mitt öga skymms, min kraft är slut,
 Jag längtar ro att finna,
 Min lefnads timglas rinner ut,
 Snart skall mig döden hinna.
 O Jesu Christ, uti din hand
 Befaller jag kropp, själ och and';
 Min tröst är du allena.

Till dig jag flyr uti min nöd,
 När allt mig vedersakar.
 Du pröfvat plågor sjelf och död,
 Du vet hur döden smakar.
 Du varit menniska som jag,
 Förkrossad, ängslad, trött och svag,
 Du skall mig ej förskjuta.

Jag kommer ej med makt och guld
 Och mig derpå förlåter,
 Min rikdom heter ångst och skuld,
 Mig står ej annat åter;
 Men kom jag för att ge, ej få,
 Jag vore en af dem ej då,
 För hvilka du led döden.

För syndare med ängsladt bröst,
 Betungade, som lida,
 För dem, som ingen hjälp och tröst
 Af världen mer förbida,
 För dem göt du din blod så ren,
 Bland dem, o Jesu, är jag en,
 Derpå min tröst jag bygger.

Min Frälsare, ditt kors du bar
 Också för synder mina,
 Förgät ej den dig kostat har
 Så mycken kamp och pina;
 Ack, ofta fadershjertat här
 Ju sorgebarnet närmast är,
 Förskjuts men sökes åter.

Uppsök mig, Herre, blif mig när,
 Låt mig ej mer dig mista,
 Gör att ej stunden bitter är,
 När hjertat måste brista.
 Ja, Jesu, gör min plåga kort,
 Och tag från qual och nöd mig bort
 Till dig i fridens rike.

Innehåll:

Kung Fjalar.

	Sid.
Första Sången	3.
Andra Sången	13.
Tredje Sången	24.
Fjerde Sången	36.
Femte Sången	52.

Fänrik Ståls Sägner.

I.

Vårt Land	67.
Fänrik Stål	70.
Molnets Broder	76.
Veteranen	87.
Löjtnant Zidén	92.
Torpflickan	96.
Sven Dufva	100.
von Konow och hans Korporal	107.
Den döende Krigaren	110.
Otto von Fieandt	113.
Sandels	118.
De två Dragonerne	124.
Gamle Hurtig	128.
Kulneff	132.
Konungen	138.
Fältmarskalken	141.
Döbeln vid Juutas	144.

II.

Soldatgossen	153.
Bjärneborgarens Marsch	156.
Fänrikens Marknadsminne	157.

	Sid.
Lotta Svärd	167.
Gamle Lode	174.
Främlingens Syn	179.
Fänrikens Helsning	181.
von Törne	185.
Den femte Juli	190.
Munter	195.
von Essen	203.
Trosskusken	209.
Wilhelm von Schwerin	213.
N:o Femton Stolt	218.
Bröderne	222.
Landshöfdingen	226.
Adlerereutz	230.

Psalmer.

Ur Förslag till Svensk Psalmbok för Finland.

N:o 2.	Herrans Bud	239.
N:o 3.	” ”	241.
N:o 10.	Herrans Bön	242.
N:o 12.	Döpelsen	245.

Konung Davids Psalmer:

N:o 27.	Den 8 Kon. Dav. Ps.	246.
N:o 37.	Den 19 Kon. Dav. Ps.	248.
N:o 39.	Den 22 Kon. Dav. Ps.	250.
N:o 49.	Den 37 Kon. Dav. Ps.	252.
N:o 52.	Den 41 Kon. Dav. Ps.	254.
N:o 57.	Den 46 Kon. Dav. Ps.	256.
N:o 102.	Den 137 Kon. Dav. Ps.	258.
N:o 103.	Den 139 Kon. Dav. Ps.	259.

N:o 131.	Julpsalm	262.
N:o 134.	Nyårspsalm	265.
N:o 146.	Trettendedagspsalm	267.

Passionspsalmer:

	Sid.
N:o 147. Menniskones Son	269.
N:o 148. Suckar vid korset	271.
N:o 149. Jesu ord på korset	273.
N:o 161. Christus i grafven	275.
—————	
N:o 167. Påskpsalm	277.

Pingstpsalmer:

N:o 178	278.
N:o 179	280.
N:o 185	282.
—————	
N:o 199. Läroembetet	283.

Psalmer öfver Söndags-Evangelier:

N:o 201. Joh. 2: 1—11	285.
N:o 202. Matth. 20: 1—16	287.
N:o 204. Luc. 16: 19—31	289.
N:o 208. Luc. 16: 1—9	291.
N:o 209. Luc. 10: 23—37	293.
N:o 210. Luc. 17: 11—19	296.
N:o 212. Matth. 18: 23—35	297.

Om Guds Ord och Församling:

N:o 223. Gudstjensten	300.
N:o 225. Guds ord	301.
N:o 226. Guds hus	304.
—————	
N:o 236. En Christens stridspsalm	305.
N:o 237. Ljusets Seger	308.

Om ett Christeligt lefverne:

N:o 269. Verldens fåfänglighet	311.
N:o 275. Emot dryckenskap	313.
N:o 277. Emot okyskhet	315.
—————	
N:o 282. Korset	317.
N:o 296. Bönepsalm	318.

	Sid.
Böner i landsplågor:	
N:o 308	320.
N:o 309	321.
—————	
N:o 311. Bön om frid	323.
N:o 312. Jordens fruktbarhet	325.
N:o 314. Sommaren	327.
N:o 318. I hungersnöd'	328.
N:o 321. Fosterlandet	330.
Bröllopspsalmer:	
N:o 326	332.
N:o 328	333.
—————	
N:o 329. För Barn	334.
N:o 335. På resa	335.
N:o 341. Måltidspsalm	337.
Morgon- och Aftonpsalmer:	
N:o 344	338.
N:o 348	339.
N:o 352. Morgonpsalm	340.
N:o 363. Aftonpsalm	341.
Beredningspsalmer till Döden:	
N:o 379	343.
N:o 381	344.
N:o 382	347.
—————	
N:o 390. Suckan i dödsångest	349.

Rättelser.

Tredje Bandet.

Sid.	13	rad.	5	ofvanifrån	läs:	inne
"	73	"	15	m. fl. st.	"	hakan
"	80	"	1	"	"	komma
"	105	"	27	"	"	att se,
"	117	"	15	"	"	regn,
"	"	"	19	"	"	uppmuntrar
"	127	"	26	"	"	pligter,
<hr/>						
"	142	"	9	"	"	vuxet
"	144	"	9	"	"	Hvilken
"	151	"	29	"	"	man
"	153	"	21	"	"	öga,
"	171	"	14	"	"	sådant!
"	172	"	2	"	"	slumrar,
"	180	"	16	"	"	höjder;
"	195	"	25	o. 26	"	blommor (i st. f. stormar)
<hr/>						
"	207	"	26	m. fl. st.	"	Sagt (i st. f. sagdt)
"	226	"	7	"	"	stingande
"	230	"	24	"	"	Menskoskaror
"	"	"	26	"	"	lefva,
"	234	"	4	"	"	nektar,
"	240	"	9	"	"	denne,
<hr/>						
"	273	"	2	"	"	käcke (i st. f. trogne)
"	291	"	21	"	"	beredt mig.
"	292	"	18	"	"	sällhet,
"	294	"	13	"	"	emellan
"	295	"	15	"	"	åter falla
"	299	"	13	"	"	försvunnen

Sid. 309	rad. 21	ofvanifrån läs:	plundradt
" "	" 28	"	sköfladt
" 315	" 6	"	ordningen
" 318	" 30	"	Sagdt
" 321	" 2	"	hennes
" "	" 14	"	oförändradt
" 324	" 13	"	Slumrarn
" 330	" 2	"	afund
" "	" 10	"	kraft (i st. f. röst)
" "	" 11	"	hatat,
" 332	" 17	"	Amiralen
" 337	" 4	"	Med förundran
" "	" 26	"	sade, „ni
" "	" 28	"	blommor, . . . gerna
" 338	" 24	"	unnadt
" 339	" 6	"	allvar
" "	" 14	"	bestämt
" 342	" 4	"	Alltför

Fjerde Bandet:

Sid. 3	rad. 11	ofvanifrån läs:	festmjöd
" 4	" 21	"	mig
" 11	" 16	"	verldens
" 16	" 11	"	älskat
" 47	" 22	"	Står
" 60	" 10	"	vapen,
<hr/>			
" 163	" 16 m. fl. st.	"	se'n (i st. f s'en)
" 192	" 5	"	Bottenhafvets

En mängd inkonsekvenser och mindre fel torde läsaren öfverse.

Tillägg till Andra Bandet. Sid. 142 r. 8, läs: väfnad